



Ulovligt kapitalejerlån **— en undersøgelse af lovgivningen og udviklingen heraf**

Illegal loans to shareholders and members of management
— A study of legislation and its development

Af Tobias Dinesen og Phi Hoang Tran
87042 18641

Kandidatafhandling cand.merc.aud.

Copenhagen Business School

Vejleder: Hans-Christian Sune Andersen

Afleveres 15. november 2018

241.620 anslag, svarende til 106 normalsider

Indholdsfortegnelse

Executive summary	4
Kapitel 1 – Indledning	6
1.1 Indledning	6
1.2 Problemstilling	8
1.3 Problemformulering	8
1.4 Struktur	9
1.4.1 Kapitel 1 – Indledning	9
1.4.2 Kapitel 2 – Metode og videnskabsteori	10
1.4.3 Kapitel 3 – Teori	10
1.4.4 Kapitel 4 – Analyse	10
1.4.5 Kapitel 5 – Konklusion	10
1.5 Målgruppe	10
1.6 Terminologi	11
1.7 Forkortelser	12
Kapitel 2 – Metode og videnskabsteori	14
2.1 Empiri	14
2.1.1 Primær data	14
2.1.2 Sekundær data	15
2.2 Kvalitativ interview	16
2.2.1 Udvælgelse af personer til interview	17
2.2.2 Fremgangsmåde	17
2.2.3 Validitet	18
2.2.4 Reliabilitet	18
2.3 Kildekritik	19
2.4 Afgrænsning	20
Kapitel 3 – Teori	23
3.1 Selskabsretlig lovgivning	23
3.1.1 Definition	24
3.1.2 Tilblivelse af de selskabsretlige regler	25
3.1.3 Lovlige lån	27
3.1.4 Nye lempelser 1. januar 2017	30
3.1.5 Konsekvenser ved kapitalejerlån selskabsretligt	31
3.1.6 Opsummering	34
3.2 Skatteretlig lovgivning	35
3.2.1 Definition	35

3.2.2 Tilblivelsen af de skatteretlige regler	36
3.2.3 Konsekvenser ved kapitalejerlån skatteretligt	42
3.2.4 Opsummering	44
3.3 Sammenligning af selskabs- og skatteretlig lovgivning	45
3.4 Regnskab og erklæringer	46
3.4.1 Præsentation af kapitalejerlån	46
3.4.2 Erklæringstyper	49
3.4.3 Revisors ansvar	61
3.5 Eksempler på ulovlige kapitalejerlån	63
3.6 Erhvervsstyrelsens kontrol af kapitalejerlån	65
3.6.1 Erklæring fra virksomheds ledelse	66
3.6.2 Erklæring fra en godkendt revisor	66
3.6.3 Et lovligt lån	66
3.7 Reparationsmuligheder	67
3.7.1 Umiddelbar konsekvens	67
3.7.2 Udlodning af fordring	69
3.8 Delkonklusion	72
Kapitel 4 - Analyse	76
4.1 Analyse af data fra Erhvervsstyrelsen	76
4.1.1 Opsummering vedrørende analyse af Erhvervsstyrelsens rådata	83
4.2 Analyse af FSR's analyse vedrørende ulovlige kapitalejerlån	84
4.2.1 Opsummering vedrørende analyse af FSR's analyse	88
4.3 Sammenligning af analyse af Erhvervsstyrelsens tal og FSR's analyse	89
4.4 Interview	91
4.4.1 Årsagerne til ulovlige kapitalejerlån	91
4.4.2 Komplexiteten i lovgivningen	92
4.4.3 Udviklingen i antallet af lovlige kapitalejerlån	93
4.4.4 Lovændringer	93
4.4.5 Opsummering af interview	94
4.5 Gennemgang af praktiske eksempler	95
4.5.1 Selskaber med revisoranmærkninger om ulovligt kapitalejerlån	95
4.5.2 Selskaber uden revisoranmærkninger om ulovligt kapitalejerlån	102
4.6 Delkonklusion	107
Kapitel 5 – Konklusion	110
5.1 Konklusion	110
5.2 Perspektivering	112

Kildeliste	114
-------------------	------------

Bilag	116
--------------	------------

Bilag 1 – Interview med Pernille Kragh Thaysen	116
Bilag 2 – Kopi af distributionsmail til Skattestyrelsen	122
Bilag 3 – Eksempel på Erhvervsstyrelsens kontrol af kapitalejerlån	123
Bilag 4 – Skærmpoint af rådata fra Erhvervsstyrelsen	129
Bilag 5 – Skærmpoint af behandlet rådata fra Erhvervsstyrelsen	130

Executive summary

Illegal loans to shareholders and members of management have long been the subject of discussion, interpretation and legislative changes. In recent years, the legislation governing illegal loans to shareholders and members of management has changed a couple of times when legislation was tightened in 2012 as a result of an increasing number of such loans in the years before, reaching its highest level in 2011. In the subsequent years until 2017, the number of illegal loans to shareholders and members of management have decreased by 95%.

Our master's thesis explains the legal framework applicable to illegal loans to shareholders and members of management, including the treatment of these loans and the legal challenges to the shareholders.

It is interesting to investigate the trend in the number of loans to shareholders and members of management. If the legislative changes in 2012 have affected the development of illegal loans to shareholders and members of management? Or, whether other legislative changes may be responsible for the development?

Our master's thesis is based on raw data retrieved from the Danish Business Authority and interviews with relevant people who have considerable experience in illegal loans to shareholders and members of management. Also, examples from the business sector have been included. The above data have been analysed about the trend in illegal loans to shareholders and members of management as well as the reasons for this trend and they have been compared with FSR – Danish Auditors' analysis of this area.

The analysis shows that the trend in illegal loans to shareholders and members of management in audited companies has been declining throughout the period under analysis. This trend may partly be attributed to the legislative change in 2012 and partly to an increasing number of companies that opt out of auditing so that there has been an opacity about the actual number of illegal loans to shareholders and members of management.

The problem of multiple companies opting out of auditing in relation to, among other things, illegal loans to shareholders and members of management is that this matter is no longer disclosed in the auditor's report given that no auditor's report is issued when companies have opted out of auditing.

The conclusion is that the number of illegal loans to shareholders and members of management have decreased due to the tightening of the rules as a result of the legislative change in 2012, but to a greater extent also because several companies opt out of auditing, so the number of emphasis of matter paragraphs in this respect have dropped. Based on our conclusion, illegal loans to shareholders and members of management will probably always exist in future as, despite changes in legislation, it is still assumed that a significant amount of illegal loans to shareholders and members of management exists.

1. Indledning

- 1.1 Indledning**
- 1.2 Problemstilling**
- 1.3 Problemformulering**
- 1.4 Struktur**
- 1.5 Målgruppe**
- 1.6 Terminologi**
- 1.7 Forkortelser**

Afsnittets formål

Følgende kapitel vil give en forsmag på emnet ulovlige kapitalejerlån. Problemstilling og –formuleringen gennemgås med henblik på, at beskrive hvorfor den valgte problemstilling er interessant at belyse. Afhandlingens struktur og opbygning skitseres for læser, ligesom målgruppen fastlægges. Slutteligt vil kapitlet indeholde en afgrænsning af emnet, smat fastlægge enkelte definitioner og termer, som benyttes i gennem afhandlingen.

Kapitel 1 – Indledning

1.1 Indledning

Transaktionerne i mellem hovedaktionærer, ledelsesmedlemmer og selskaber har længe været genstand for megen diskussion, fortolkning og lovændringer. Selskabsloven i dens nuværende form har altid indeholdt regler vedrørende disse typer af transaktioner, og dermed hvilke transaktioner som er lovlige samt ulovlige. Det samme er gældende for den skatteretlige behandling af transaktionerne, som dog ikke anses for værende ulovlige, hvorfor reglerne også differentierer sig fra de selskabsretlige regler. Hvor udlånene selskabsretligt er udtryk for et lån, som skal tilbagebetales, anses transaktionerne skatteretligt som en hævning uden tilbagebetalingspligt.

Der har i en længere årrække været en stigende tendens til, at låne penge til kapitalejerne, hvilket er forsøgt reduceret lovmæssigt ad flere omgange. Selskabslovene af 1917 og 1930 havde eksempelvis ikke indeholdt forbud mod, at et selskab udlånte midler til dets aktionærer. Løbende udviklede sig dog en praksis, hvorefter et kapitalejerlån blev anset for værende ulovlige, medmindre udbetalingen skete under visse betingelser. Denne praksis blev dog imidlertid underkendt af Højesteret i 1952, da denne afviste af straffe en aktionær, der havde modtaget midler fra sit selskab, for overtrædelse af reglerne om kapitalnedsættelse. Kort herefter blev aktieselskabsloven dog ændret, således at hovedreglen for kapitalejerlån var at disse blev forbudt¹.

I 1973 blev aktieselskabsloven vedtaget, hvorefter reglerne vedrørende kapitalejerlån igen blev ændret, således at kapitalejerlån i alle typer af aktieselskaber blev lovliggjort. Dette blev angiveligt vedtaget med den opfattelse, at kapitalejerlån i enkelte tilfælde kunne være legitime og foretages som en rimelig disposition, hvorfor kapitalejere skulle tilgodeses. Lovgivningen har dog ændret sig siden, og et fuldstændigt forbud mod kapitalejerlån blev indført i 1982, hvilket skulle ses i lyset af de mange skatteretlige overvejelser kapitalejerlån fordrede, især skatteretligt². Formålet med loven har været at sikre, at hovedaktionær ikke udhuler selskabet igennem kapitalejerlån uden rente- og afdragsvilkår eller forhindre at lånene anvendes som løntillæg³. Derudover har formålet med loven også været at beskytte bl.a. kreditorer og andre långivere, da ellers risikere at lide tab, som følge af manglende betalingsevne.

Den 14. august 2012 blev der vedtaget nye regler, med vedtagelsen af ligningslovens § 16 E, i forbindelse med skattepligten af kapitalejerlån. I hovedtræk medførte det, at kapitalejerlån til hovedanpartshaver eller hovedaktionær skulle beskattes som udbytte, eller alternativt som løn for den arbejdsindsats som hovedaktionæren yder for selskabet, og hovedaktionærens samlede vederlag ikke

¹ Søren F. Hansen & Jens V. Krenchel, Dansk selskabsret 2 (2014), s. 395ø

² Søren F. Hansen & Jens V. Krenchel, Dansk selskabsret 2 (2014), s. 395m

³ Søren F. Hansen & Jens V. Krenchel, Dansk selskabsret 2 (2014), s. 396n

overstiger en rimelig aflønning. I samme ombæring blev selskabsretten ligeledes skærpet i selskabslovens § 210, da det vurderes at der er en større risiko for, at pengene ikke kommer tilbage til selskabet, hvis der udlånes til kapitalejerne. Skærperne blev således indført for at reducere disse transaktioner.

Som følge af skærperne i 2012 skete der en væsentlig udvikling i antallet af ulovlige kapitalejerlån, da antallet af ulovlige kapitalejerlån faldt med 2.195 fra 2011 til 2012⁴, hvilket er fortsat i de kommende år.

I forbindelse med lovændringerne i 2012 indførte Folketinget ligeledes en ny erklæringsstandard, som egnede sig bedre til virksomheder i regnskabsklasse B. Den nye regnskabsklasse blev kaldt Udvidet Gennemgang, og er et rent dansk fænomen, som lempet revisionspligten for virksomheder i regnskabsklasse B. Samtidig blev der sat yderligere fokus på de virksomheder, som egentlige kunne fravælge revisionen.

Forfatterne af denne kandidatafhandling vil analysere hvorvidt selskabsretlige og skatteretlige skærper på ulovlige kapitalejerlån fra 2012 har haft den ovenstående effekt, og herunder hvorvidt udviklingen i virksomheder med lempet revisionspligt, har haft indflydelse på opfattelsen heraf.

⁴ FSR Danske revisorer: "Anmærkninger om selskabernes ulovlige lån - Analyse af selskabernes 2012-årsregnskaber" (2013)

1.2 Problemstilling

Kapitalejerlån har igennem længere tid været genstand for en del debat, siden selskabsloven af 1917, hvilket har medført en række lovændringer. Kapitalejerlån er således fortsat et meget relevant emne, da lovgivningen fortsat ændres.

Hvorfor er kapitalejerlån egentlig udsat for så megen debat? Hvilke grunde er der til, at lovgivningen på området ændres så ofte som tilfældet har været det seneste århundrede? Skaber det mere forvirring end gavn, at lovgivningen ændres ofte? Hvad betyder ændringerne reelt for de kapitalejere og selskaber, som har foretaget kapitalejerlån? Hvilken rolle har revisor?

Det er et udpluk af de spørgsmål, som forfatterne af denne kandidatafhandling vil besvare med denne afhandling.

1.3 Problemformulering

Formålet med denne afhandling er at undersøge, hvorvidt skærperne i selskabslovens §210 fra 2012 havde den ønskede effekt?

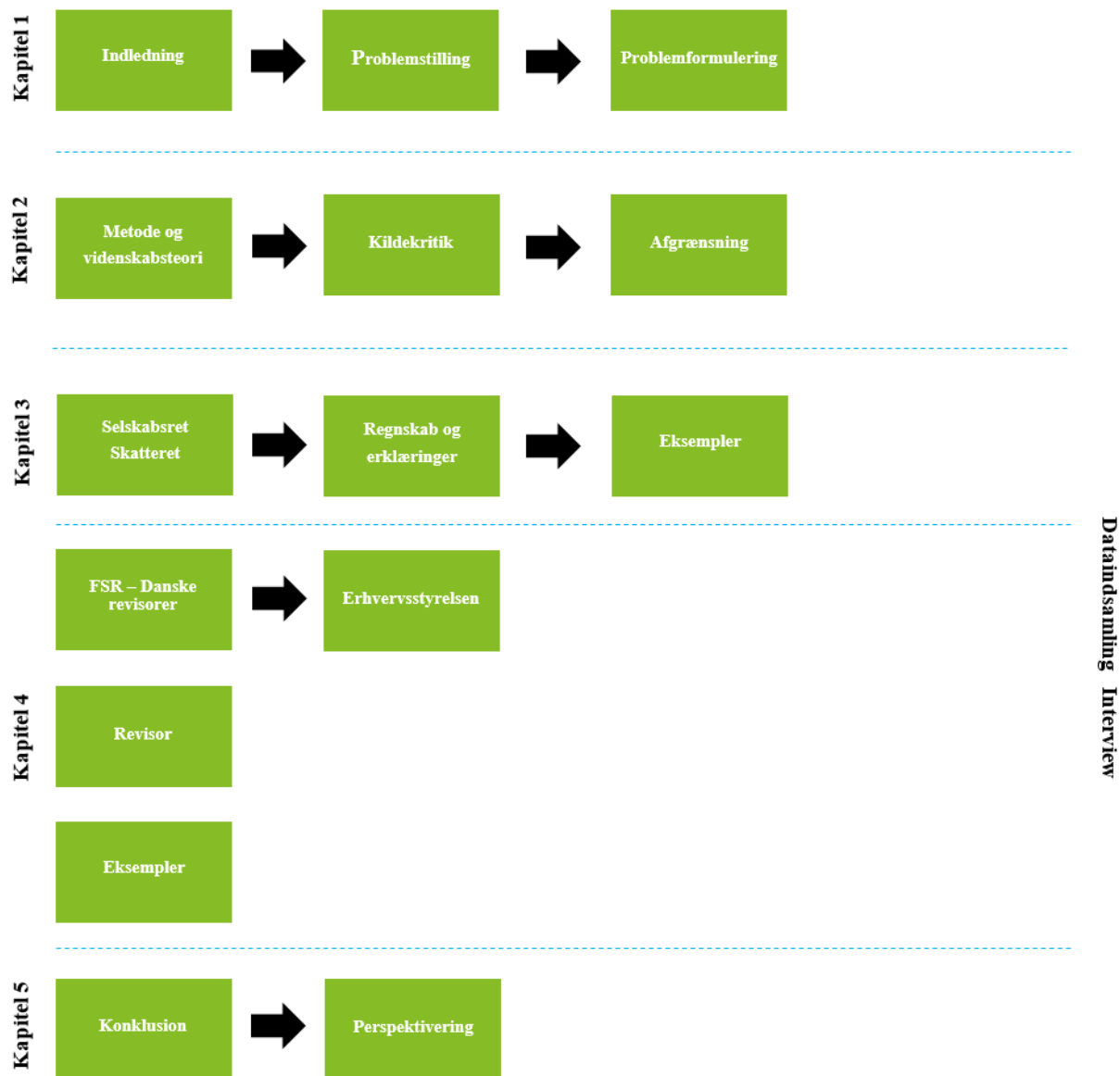
For at kunne besvare hovedspørgsmålet mere nuanceret vil følgende underspørgsmål blive behandlet undervejs i afhandlingen:

- Hvad er et kapitalejerlån i selskabsretlig, skatteretlig, revisions- og regnskabsmæssig forstand, dvs. i henholdsvis selskabsloven, ligningsloven samt årsregnskabsloven?
- Hvilke ændringer vedrørende kapitalejerlån er foretaget i selskabsloven og ligningsloven?
- Har der været reduktion i antallet af kapitalejerlån siden skærperne af lovgivningen i 2012?
- Hvilke problemstillinger giver den selskabsretlige lovgivning anledning til i forhold til skatteretlige, og hvilke konsekvenser har dette for kapitalejer?

1.4 Struktur

Til besvarelsen af problemformuleringen vil afhandlingen tage udgangspunkt i nedenstående illustreret struktur:

Figur 1: Struktur i afhandling



Kilde: Egen tilvirkning

1.4.1 Kapitel 1 – Indledning

Strukturen i afhandlingen kan opdeles i ovenstående fem del-elementer, hvoraf første kapitel indeholder indledningen, problemstilling og problemformulering. Derudover indgår også målgruppe, terminologier samt forkortelser.

1.4.2 Kapitel 2 – Metode og videnskabsteori

Kapitlet vil indeholde de videnskabsteoretiske overvejelser, som danner grundlag for fremgangsmåden i nærværende afhandling, og det nødvendige metode- og kildekritik for at sikre validiteten og reliabiliteten. Derudover indeholder kapitlet også de relevante afgrænsninger i afhandlingen.

1.4.3 Kapitel 3 – Teori

Dette kapitel indeholder en gennemgang af den teoretiske del af problemstillingen, herunder udfordringerne i de selskabsretlige og skatteretlige regler, samt konsekvenser for revisionspåtegningen og regnskabet. Kapitlet vil således fungere som grundlæggende forståelse af reglerne til besvarelse af problemformuleringens hovedspørgsmål.

1.4.4 Kapitel 4 – Analyse

Kapitlet vedrørende analysen vil tage udgangspunkt i teorien samt den indsamlede empiri i form af det interview, som er foretaget samt modtaget data fra Erhvervsstyrelsens XBRL-indberetninger. Disse sammenlignes med FSR's analyse af ulovlige kapitalejerlån. Derudover gennemgås praktiske eksempler, og revisors håndtering af ulovlige kapitalejerlån. Ud fra dette materiale vil der foretages analyser på udviklingen af ulovlige kapitalejerlån og tilhørende forhold. Analysen vil således begrunde besvarelsen af problemformuleringen.

1.4.5 Kapitel 5 – Konklusion

Til sidst vil der på baggrund af ovenstående kapitler drages en konklusion, som vil besvare problemformulerings hovedspørgsmål. Dertil foretages en perspektivering af hvordan forfatterne ser problemstillingen vedrørende kapitalejerlån udvikle sig inden for en overskuelig fremtid.

1.5 Målgruppe

Denne afhandling er udarbejdet i forbindelse med forfatterens afslutning af cand.merc.aud-uddannelsen, hvorfor den primære målgruppe er vejleder og censor.

Den sekundære målgruppe vil bestå af beslutningstagere for den nuværende lovgivning, idet formålet med afhandlingen er, at undersøge hvorvidt de foretagne stramninger af lovgivningen i 2012 har haft den ønskede effekt. Denne målgruppe vil også indeholde kapitalejere og bestyrelsesmedlemmer i små og mellemstore danske virksomheder, da afhandlingen også indeholder en gennemgang af de teoretiske regler.

Det forudsættes således, at læsere af denne afhandling har et generelt kendskab til virksomhedsledelse og økonomistyring, herunder også ekstern regnskabsaflæggelse og almene begreber der anvendes i forbindelse hermed.

1.6 Terminologi

Nedenstående afsnit har til formål at give en bedre forståelse af de væsentligste begreber, som anvendes i afhandlingen. Nærværende afhandling er skrevet i forbindelse med afslutningen af cand.merc.aud-studiet, hvorfor det forudsættes, at læser har et, som minimum, basalt kendskab til økonomi, regnskab og revision.

Selskab anvendes som dække over alle former for juridiske personer som kan være underlagt reglerne i selskabsloven og ligningsloven, som långiver.

Kapitalejere/virksomhedsejere anvendes som betegnelse for aktionærer og anpartshavere, som beskrevet i selskabsloven § 5, nr. 15 og 16.

Ledelsen anvendes som udtryk for et selskabs direktion, herunder direktør.

Bestyrelse/tilsynsråd betegnes som selskabets centrale ledelsesorgang og det øverste ledelsesorgan ifølge selskabsloven § 5, nr. 4 og 5, med henvisning til selskabsloven § 111.

Ved anvendes af ordet, revisor, menes en statsautoriseret revisor, som er godkendt af Erhvervsstyrelsen, jf. Revisorloven § 3. I afhandlingen vil revisor primært være nævnt i forbindelse med erklæringstyper samt revisors ansvar ved kapitalejerlån.

Revisorerklæring er erklæringen hvor revisor beskriver sit arbejde og konklusion for gennemgang af regnskabet. Heri vil revisor bemærke, hvis der konstateres et kapitalejerlån. Der er forskellige typer af revisorerklæringer, herunder revision, udvidet gennemgang og review.

Ulovligt kapitalejerlån anvendes, som det faglige term for et ulovligt aktionærlån, samt lån til ledelsesmedlemmer. Dette vil være det mest korrekte at anvende, da anpartshavere ligeledes kan optage ulovlige lån.

Fremmedord forklares løbende i takt med anvendelse heraf i afhandlingen.

1.7 Forkortelser

Ved gennemgang af de teoretiske definitioner og øvrig teori, benyttes flere forkortelser, som listes nedenfor, samt betydning:

Love

SEL: Selskabsloven

LL: Ligningsloven

ÅRL: Årsregnskabsloven

KL: Konkursloven

RL: Revisorloven

2. Metode og videnskabsteori

- 2.1 Empiri**
- 2.2 Kvalitativ interview**
- 2.3 Kildekritik**
- 2.4 Afgrænsning**

Afsnittets formål

Kapitlet indeholder en redegørelse for metodevalget i afhandlingen, herunder hvilke metodiske og videnskabsteoretiske tilgange der finder anvendelse. Derudover vil der være en redegørelse for de anvendte analysemetoder, og en redegørelse af hvilken fremgangsmåde der er anvendt i forbindelse med de kvalitative interviews. Endvidere vil der være en redegørelse af hvilken type data der er indsamlet i forbindelse med afhandlingen, og hvordan dette anvendes i afhandlingen. For at give en nuanceret besvarelse på afhandlingens problemformulering anvendes forskellige kilder, datagrundlag samt metoder. Slutteligt afsluttes afsnittet med kildekritik af de anvendte kilder.

Kapitel 2 – Metode og videnskabsteori

Overordnet er der valgt en tilgang, hvor teori og praksis er kombineret, hvor teorien er basis for en fyldestgørende analyse af afhandlingens problemformulering. Der anvendes overordnet en retsdogmatisk metodetilgang i afhandlingen, da en stor del af kapitlerne vedrørende teori og analyse er omhandlende selskabsret, skatteret, revision og regnskab med udgangspunkt i den gældende lovgivning på området.

2.1 Empiri

Empirien i afhandlingen er en kombination af primære og sekundære datakilder, som vil blive beskrevet nedenfor.

2.1.1 Primær data

Afhandlingens empiriske undersøgelse bygger til dels på kvalitative data, i form af interview med personer, som vurderes, at have et bredt kendskab inden for området. Det vurderes, at denne metode kan bidrage til at give et eksplorativt udbytte, og dermed give et mere nuanceret billede af problemstillingen.

Formålet med interviewet er at sammenholde den viden, som er opnået ved analyse af datasættet fra Erhvervsstyrelsen og FSR-analysen med den interviewedes udtalelser.

Der er ikke foretaget interview eller indhentet forklaringer direkte fra kapitalejerne eller ledelsesmedlemmer, da det er vurderet, at de indhentede udtalelser eller manglende udtalelser, i givet fald ville være mangelfulde, da det formodes at kapitalejerne eller ledelsesmedlemmer ikke vil give fuldt ud ærlige forklaringer. Dette formodes ligeledes, at være det samme tilfælde, hvis man anvendte kvantitative data, som for eksempel, at udsende spørgeskema, da det vurderes at svarprocenten vil være særdeles lav og der igen kan være uhensigtsmæssigheder i forhold til om det er fuldt ud ærlige besvarelser som modtages, hvorfor der kan være tvivl om validiteten i disse data.

Udtalelserne fra interviewpersonen sammenholdes, som nævnt, med den øvrige del af analysen, for at kunne give et mere nuanceret billede til analysen og besvarelse af afhandlingens problemformulering. Ved sammenholdelse kan der komme forklaringer, som ikke tidligere er identificeret og analyseret, hvorfor det også har et eksplorativt formål.

Spørgsmålene i interviewet er udarbejdet på baggrund af en indledende forforståelse for problemstillingen vedrørende ulovlige kapitalejerlån samt egne erfaringer med problemstillingen. Udtalelserne fra interviewet fortolkes, analyseres og sammenholdes med den øvrige analyse. Der henvises til bilag 1 for det fulde interview.

I forbindelse med årsagsforklaringerne til ulovlige kapitalejerlån ser man mod hermeneutikkens vej. Ved den hermeneutiske videnskabsteori ønsker man en fortolkning og forståelse af hvorfor de ulovlige kapitalejerlån opstår, med andre ord ønsker man at forstå det, der skal undersøges. Der foretages en hermeneutisk rekonstruktion ved at spørge en revisor fra faglige afdeling. Formålet er at kunne sætte sig ind i kapitalejernes situation, og se det fra deres perspektiv og forstå det bagvedliggende rationale i deres handlinger.

Interviewet er anvendt til, at understøtte det bearbejdede datasæt fra Erhvervsstyrelsen. Ved interviewet søges forståelse, hvorfor der er tale om kvalitative data, som kan anses for værende repræsentative, da interviewpersonen får ugentlige henvendelse fra revisorer. Der anvendes deduktive slutninger, for at kunne besvare problemformulering ud fra de empiriske data.

2.1.2 Sekundær data

Redegørelsen af lovgivningen vedrørende ulovlige kapitalejerlån, både selskabs- og skatteretligt samt revisions- og selskabsretlig tager udgangspunkt i gældende lovgivning, revisionsstandarder, afgørelser og praksis vedrørende kapitalejerlån.

Udover gældende lovgivning tager analysen udgangspunkt i modtaget rådata af alle indberettede regnskaber for perioden 2012 til 2017 fra Erhvervsstyrelsen, som anvendes til at analysere udviklingen i ulovlige kapitalejerlån i perioden. Det modtaget rådata er modtaget med alle kendte XBRL-taksonomier, som tæller flere hundrede taksonomier, som efterfølgende er databehandlet for identifikation af relevante taksonomier, som eksempelvis type af revisorpåtegning og relevante regnskabsposter i forhold til ulovlige kapitalejerlån.

Rådataene er bearbejdet på baggrund af XBRL indberetninger af alle regnskaber fra 2012 til 2017 og håndteres således, at der kun er relevante oplysninger med i forhold til ulovlige kapitalejerlån. De relevante forhold er vurderet, at være selskabsnavn, cvr-nr., fremhævelser i revisorerklæringen, fordelt på type af fremhævelse, samt regnskabsposten ”Tilgodehavende hos virksomhedsdeltagere og ledelse”, da det er her ulovlige kapitalejerlån bør være præsenteret i regnskabet. Herefter er der udarbejdet en række talopstillinger for at analysere på ulovlige kapitalejerlån. Ved analyse af antal ulovlige kapitalejerlån i analyseperioden er der taget udgangspunkt i de regnskaber med fremhævelse vedrørende ulovligt kapitalejerlån.

Udtrækket af rådataene er genereret i september 2018, hvorfor det kun er muligt, at indhente alle de indberettede regnskaber for 2017 indtil den 31. juli 2018, hvorfor regnskaber for 2017 indberettet efter denne dato ikke er medtaget i analysen. Antallet af regnskaber vurderes dog begrænset, hvorfor det ikke vurderes at have betydning for helhedsbilledet af de ulovlige kapitalejerlån.

Derudover er der indhentet analyse vedrørende ulovlige kapitalejerlån fra FSR, som ligeledes er anvendt til nævnte formål. Rapporterne fra FSR udarbejdes årligt på baggrund af en gennemgang af de forgangne års regnskaber, som enten har fået en erklæring om revision eller udvidet gennemgang. Den indhentet analyse er på baggrund af regnskaberne for 2016, da analysen for 2017 endnu ikke er offentliggjort.

De databehandlede oplysninger fra Erhvervsstyrelsen sammenholdes og analyseres mod FSR's analyse af ulovlige kapitalejerlån. I denne forbindelse anvendes en positivistisk tilgang med induktive observationer, som er i overensstemmelse med de kvantitative dataudtræk.

Det skal dog nævnes, at datagrundlaget aldrig vil blive helt fuldstændigt, da der kan være ulovlige kapitalejerlån, som ikke er oplyst korrekt i regnskaberne, hvorfor de ikke vil indgå i det færdigbehandlet datasæt. Det er desuden risiko for, at regnskabsoplysninger er indberettet forkert i forhold til XBRL-taksonomien, således oplysningerne medtages på andre forhold. Specielt i de første år har dette været en udfordring, da brugerne har skulle lære at bruge taksonomien og Erhvervsstyrelsens systemer har desuden ikke kunne håndtere dette.

Der vil som regel altid være en vis risiko forbundet ved anvendelse af sekundære datakilder, da det i høj grad er op til forfatterne at analysere, vurdere og fortolke dataene. Der er således en risiko for, at forfatterne drager korrelationer i det indsamlede data, og drager fejlagtige konklusioner på denne baggrund.

Derudover er der medtaget en række eksempler på ulovlige kapitalejerlån.

2.2 Kvalitativ interview

Der er foretaget et semistrukturerede interview, som er defineret ved, at der på forhånd er udarbejdet en interview guide med et dertilhørende tema og en række spørgsmål. Det skal nævnes, at der er plads til afvige fra guiden og spørgsmålene, hvis der i forbindelse med interviewet kommer udtalelser, som findes interessante at belyse yderligere.

Dette afsnit vil omfatte de metodiske overvejelser i forbindelse med den empiriske undersøgelse opnået igennem interview af kvalitativ karakter. Formålet med interviewet er at give et mere nuanceret billede af problemstillingen som helhed samt at sammenholde udtalelser med den øvrige viden opnået igennem analyse af førnævnte datagrundlag.

Det skal dog nævnes, at det med kvalitative interviews ikke er hensigten, at kunne komme med en fuldstændig objektiv sandhed, da dette vil være umuligt. Ved anvendelse af kvalitative interviews er det ligeledes forhåbningen at opnå nye forhold, som forfatterne ikke havde være opmærksomme på tidligere. Dertil vil interviewet også kunne give en bredere og dybere analyse af den satte problemformulering i afhandlingen.

2.2.1 Udvalgelse af personer til interview

Der er udvalgt en person til interview⁵. Udvælgelsen af personen til interview er foretaget på baggrund af personens forudsætninger til kendskab for ulovlige kapitalejerlån, hvor der især har været lagt vægt på personens daglige virke i forbindelse med ulovlige kapitalejerlån.

Følgende person er udvalgt til interview:

- Pernille Kragh Thaysen, Deloitte Audit Business Solutions (faglig afdeling)

Pernille Kragh Thaysen fra faglig afdeling hos Deloitte er udvalgt grundet hendes mangeårige erfaringer med henvendelser fra revisorer vedrørende ulovlige kapitalejerlån.

For yderligere beskrivelse af interviewpersonens baggrund henvises til bilag 1.

2.2.2 Fremgangsmåde

Der er valgt en fremgangsmåde med anvendelse semistrukturerede interview⁶. Denne metoden findes mest velegnet til undersøgelser, hvor der ønskes en eksplorativ tilgang til ny viden, men samtidig også give interviewpersonen tid til at reflektere over emnet på forhånd.

Der er udarbejdet en interviewguide indeholdende ti spørgsmål, herunder enkelte underspørgsmål. Spørgsmålene er fremsendt til interviewpersonen forud for interviewet, hvilket som nævnt giver interviewpersonerne mulighed for at reflektere over spørgsmålene forinden interviewet, hvilket vurderes at give nogle mere retvisende udtalelser.

Derudover giver de semistrukturerede interview mulighed for at fravige de fastlagte interviewspørgsmål, hvis interviewpersonen kommer med udtalelser, som for emnet kunne være interessante at belyse yderligere. Dette kan bidrage yderligere til analysen end forventet.

Interviewspørgsmålene er udarbejdet, så der både er generelle og konkrete spørgsmål, og der spørges yderligere ind til interviewpersonernes holdning og vurdering af ulovlige kapitalejerlån, mens der også spørges ind til fremtiden for ulovlige kapitalejerlån.

Interviewet er blevet optaget på lyd, hvorefter der er udarbejdet en transskribering af de udtalelser, som interviewpersonen er kommet med. Fremgangsmåden er valgt for at forfatterne i forbindelse med

⁵ Der var oprindeligt udvalgt tre personer/instanser til interview, men det har ikke været muligt at indhente interview fra Skattestyrelsen og FSR – Danske revisorer grundet ekstraordinær travlhed. Der henvises til bilag 2 for kommunikation med Skattestyrelsen

⁶ Den skinbarlige virkelighed, Ib Andersen, 2014, s. 169

interviewet kunne holde fuldt fokus på interviewet, og kunne stille eventuelle yderligere spørgsmål. Interviewet er indsat som bilag, jf. bilag 1

2.2.3 Validitet

Validiteten er relateret til fortolkningen og dokumentationen af de indsamlede data. Det vil sige, at dataenes validitet er deres gyldighed, som bestemmes af forholdet mellem problemstillingen, de indsamlede data og konklusionen. Når der kigges på validiteten af undersøgelser skal der vurderes hvorvidt interviewpersonerne, som er anvendt til generering af data er pålidelige. Derudover ligger validiteten også i den måde, hvorpå der fortolkes på de resultater, som er genereret.

Interview guiden er udformet for at kunne danne et grundlag og få indhentet empiri til at kunne besvare afhandlingens problemformulering ud fra en helheds betragtning. Spørgsmålene har, som nævnt, været semistrukturerede, hvilket har givet interviewpersonen frihed til at reflektere over spørgsmålene, som har været brede og åbne.

Det indhentede data fra både Erhvervsstyrelsen og FSR's analyse vurderes begge, at være gyldige, da datagrundlaget fra Erhvervsstyrelsen har været rådata af alle indberettede regnskaber, mens dataene fra FSR's analyse er modtaget fra Experian, hvorfor dataene vurderede pålidelige til videre fortolkning af det bearbejdede data.

I forhold til de anvendte data fra FSR's analyser formodes det, at FSR har de nødvendige kvalifikationer til at håndtere dataene vedrørende ulovlige kapitalejerlån korrekt. Experian, som leverer data til selve analysen, er verdens førende leverandører af regnskabsdata, analyser og statiske modeller, hvorfor det vurderes, at Experian er mere end kvalificeret til at levere valide data til FSR's analyse.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at validiteten er høj for det indsamlede data, og dermed brugbar i forbindelse med besvarelsen af problemformuleringen.

2.2.4 Reliabilitet

Reliabiliteten handler om nøjagtigheden i indsamlingen af data og den efterfølgende behandling af disse. Overordnet handler reliabilitet om hvorvidt et forsøg med fuldstændig samme grundlag vil give det samme resultat, hvis forsøget udføres igen.

Opbygningen i interviewet er udarbejdet således, at spørgsmålene er forholdsvis simple at forstå, hvorfor det er svært at tolke på spørgsmålene på forskellige måder, hvilket er med til at øge reliabiliteten. Det der kan trække den anden vej kan være, at der er tale om subjektive holdninger involveret i udtalelserne fra interviewpersonen, som efterfølgende kan have ændret holdning til nogle af spørgsmålene, hvilket dog ikke vurderes, at være tilfælde, medmindre der sker lovmæssige ændringer, som kan vende op og ned på situationen.

Det anvendte datagrundlag i afhandlingen er til dels primære kilder og dels sekundære kilder. Interviewpersonen har et indgående kendskab til ulovlige kapitalejerlån, som følge af personens virke, hvor denne modtager ugentlig henvendelser fra revisorer vedrørende ulovlige kapitalejerlån. Derudover stilles der neutrale spørgsmål for at undgå, at interviewpersonen påvirkes af forfatterens subjektive holdninger, som dermed kan have indflydelse på reliabiliteten. Neutraliteten er lettere at holde ved foruddefinerede og åbne spørgsmål.

Det vurderes, at interviewpersonen er i stand til at redegøre for de typiske årsager for ulovlige kapitalejerlån, da interviewpersonen igennem sit daglige virke oplever mange ulovlige kapitalejerlån grundet de ugentlige henvendelser fra revisorer. Det vurderes derfor, at interviewpersonen har et bredere kendskab til årsagerne end for eksempel kapitalejerne, som typisk kun vil have et kapitalejerlån, hvorfor der kun vil være en årsag. Interviewpersonens kendskab til mange forskellige sager med ulovlige kapitalejerlån vurderes at højne reliabiliteten.

Da det indsamlede data fra Erhvervsstyrelsen og FSR's analyse er data, fakta om man vil, hvorfor dette grundlag er uændret. Databehandlingen burde ligeledes være den samme, hvis det er de samme kriterier, som anvendes i forbindelse med udtrækningen af dataene må det antages give samme resultater, hvis analysen foretages igen.

Reliabiliteten i afhandlingen vurderes således høj, som følge af ovenstående.

2.3 Kildekritik

Afhandlingen er som udgangspunkt ikke baseret på empiriske undersøgelser, men på analyse ud fra indhentet data samt foretagne interviews. Derudover indgår redegørelse af lovgivninger inden for området.

Interviewpersonen, som er afhandlingens primær kilde, har sit kendskab til ulovlige kapitalejerlån i forbindelse med sit virke fra revisionsbranchen, hvorfor der er risiko for interviewpersonen kan have holdninger tilsvarende branchen.

Interviews giver et kvalitativt og en dyb forståelse af området, men giver ikke et repræsentativt billede af fordelingen af årsagsforklaringerne. Af interviewet kan derfor ikke udledes hvilke årsagsforklaringer, der er de typiske årsager, men det vurderes tilstrækkeligt i forhold til at give en indikation af hvilke årsager der kan være relevante af analysere yderligere.

Overordnet vil der, som udgangspunkt, altid være usikkerheder forbundet med at lave forespørgsler vedrørende kapitalejernes lovovertrædelser. Dette vurderes at være tilfælde uanset, om der er tale om kapitalejerne eller deres rådgivere, i form af revisorer, advokater eller lignende, da udtalelserne kan være

subjektive og derfor misvisende. Det vurderes dog, som nævnt, at det vil være mest misvisende, at forespørge kapitalejerne, da det må formodes, at disse ikke vil give de helt ærlige årsager til et eventuelt kapitalejerlån. Derfor vurderes det være retvisende, at forespørge en revisor fra faglig afdeling, da et kapitalejerlån ikke vil være i revisors interesse og revisor bør have en objektiv vurdering i forbindelse med sit virke som offentlighedens tillidsrepræsentant.

Som sekundære datakilder er der indhentet rådata fra Erhvervsstyrelsen for perioden 2012 til 2017, som efterfølgende er behandlet til afhandlingens formål. Det skal dog nævnes, at tallene for 2012 ikke er fuldstændige, som følge af Erhvervsstyrelsen manglende datadisciplin, i forhold XBRL taksonomien, til for dette regnskabsår. Derudover vil datagrundlaget aldrig blive helt fuldstændigt, da der kan være ulovlige kapitalejerlån, som ikke er oplyst korrekt i regnskaberne, hvorfor disse ikke vil indgå i det anvendte datasæt. Der vurderes dog ikke, at være et væsentligt antal af disse til, at kunne påvirke konklusionen.

Ved sammenligning af tallene fra Erhvervsstyrelsen og FSR er der bemærket en forskel i antallet af ulovlige kapitalejerlån. Forskellen skyldes, at FSR's analyse tager udgangspunkt i revisorpåtegningen, hvorimod dataene fra Erhvervsstyrelsen er bearbejdet, i separate søgninger, i forhold til både revisorpåtegningen og søgt på selve beløb under regnskabsposten "Tilgodehavende hos virksomhedsdeltagere og ledelse" i regnskaberne. Dog vurderes forskellene ikke, at have en afgørende betydning for billedet af ulovlige kapitalejerlån, da der er tale om uvæsentlige forskelle.

Som følge af de anvendte datakilder, som har en selskabsretlige forståelse er der en vis risiko for at konklusionerne i afhandlingen vil være anderledes, såfremt analysen havde været med udgangspunkt med datakilder uden en større selskabsretlige forståelse.

Forfatterne har selv ved i forbindelse med udarbejdelsen af afhandlingen forsøgt at have en objektiv tilgang, men ligesom interviewpersonen har forfatterne deres daglige virke i revisionsbranchen, hvorfor det ligeledes kan formodes, at forfatterne kan være påvirket af holdningerne i branchen.

2.4 Afgrænsning

En opgave om de selskabs- og skatteretlige samt revisions- og selskabsretlige regler for ulovlige kapitalejerlån kan omfatte mange problemstillinger og emner, som kan være relevante at beskrive. Med de mange mulige problemstillinger og emner in mente vil dette afsnit anvendes til at afgrænse besvarelsen i henhold til afhandlingens rammer.

Afhandlingens overordnede formål er, at besvare problemstillingerne omkring udviklingen i ulovlige kapitalejerlån siden stramningerne fra 2012, herunder også årsagsforklaringer.

For at sikre et indledende kendskab til de ulovlige kapitalejrlån, herunder selskabsretligt, skatteretligt, selskabsretligt og revisionsmæssigt, beskrives de grundlæggende regler overordnet. Afhandlingen vil således kort indeholde en beskrivelse af udviklingen af lovgivningen frem til i dag, men til besvarelse af problemformuleringen vil der kun benyttes den større gennemgang af nuværende lovgivningen. Således vil afhandlingen primært tage udgangspunkt i selskabsloven samt ligningsloven, og derved afgrænse sig fra bl.a. personskatteloven.

I afhandlingen redegøres kun for i selskabslovens §§ 210 – 215, hvorfor der er afgrænset fra selskabslovens §§206 – 209 vedrørende lempelserne omkring lovlig selvfinansiering. I ligningsloven vil det primære udgangspunkt være i ligningslovens § 16E.

Afhandlingen vil desuden også kun indeholde behandling af selskaber, hvorfor personlige virksomheder med anvendelse af virksomhedsordningen eller kapitalafkastordningen kun medtages i begrænset omfang, hvis nødvendigt.

Ved gennemgang af de skatteretlige regler og konsekvenser vil reglerne omkring personalegoder ikke inddrages, på trods af at dette også kan medføre til ulovlige lån. Det vurderes, at der er tale om et meget omfattende område, i forhold til lovgivning mv., ligesom det ikke vurderes at have en indflydelse på besvarelsen af afhandlingens problemformulering.

3. Teori

- 3.1 Selskabsretlig lovgivning**
- 3.2 Skatteretlig lovgivning**
- 3.3 Sammenligning af selskabs- og skatteretlig lovgivning**
- 3.4 Regnskab og erklæringer**
- 3.5 Eksempler på ulovlige kapitalejerlån**
- 3.6 Erhvervsstyrelsens kontrol af kapitalejerlån**
- 3.7 Reparationsmuligheder**
- 3.8 Delkonklusion**

Afsnittets formål

Kapitlet indeholder en redegørelse af reglerne vedrørende kapitalejerlån, herunder de historiske ændringer op mod de nuværende regler. Redegørelse vil tage udgangspunkt i de selskabs- og skatteretlige regler i henholdsvis selskabsloven og ligningsloven. Derudover vil der redegøres for præsentationen i årsregnskabet og revisors rolle i forbindelse med kapitalejerlånene. Dette kapitel vil derfor søge, at besvare problemformuleringens delspørgsmål et og to, samt virke som grundlag for besvarelsen af problemformuleringens delspørgsmål fire.

Kapitel 3 – Teori

”Hvorfor er kapitalejerlån ulovlige?”

Generelt er der risiko for, at lån foretages uden de nødvendige baggrundstjek, herunder kreditvurderinger og krav til sikkerhed. Der kan desuden mangle opfølgning på betalinger, som vil kunne indikere betalingsproblemer hos debitor, når lånegiver er underlagt indflydelse af lånetager. Det antages derfor at selskabet har en større risiko for, at pengene ikke kommer tilbage til selskabet, hvis selskaber låner penge til sine kapitalejere, selskabets ejere, eller disses nærtstående. På samme måde, som hvis der udlånes til øvrige nærtstående selskaber.

Risikoen ligger i, at lånene typisk foretages på til dårligere vilkår for selskabet, end hvis selskabet havde udlånt til øvrige uafhængige parter eller selskaber. Det samme gør sig gældende for ydelse af kredit. Det er derfor vurderet at der er større risiko for at selskabet lider tab end ved tilsvarende transaktioner med øvrige parter, som ikke kan påvirke de endelige beslutninger i selskabet.

Baggrunden for forbuddet er derfor, at der er vurderet en interessekonflikt mellem selskabet og kapitalejeren eller ledelsesmedlemmerne, som stiller øvrige kreditorer med dårligere vilkår. Desuden har kapitalejere tidligere kunne foretage skattefrie lån i selskabet, som alternativt til et skattepligtigt udbytte.

3.1 Selskabsretlig lovgivning

De fleste selskabsretlige såvel som skatteretlige problemstillinger består typisk af to regelsæt. I dette afsnit vil den selskabsretlige teori blive gennemgået, herunder hvilke typer af lån der anses som ulovlige samt hvilke selskabsretlig ændringer der har været og hvilke konsekvenser disse har haft, ligesom de nye lempelser vil blive gennemgået. Det er vigtigt, at påpege, at problemstillingen vedrørende kapitalejerlån udelukkende er en selskabsretlig håndtering, da disse typer af lån ikke er ulovlige skatteretligt. De skatteretlige regler vil blive gennemgået i afsnit 3.2.

3.1.1 Definition

Indledningsvist er det nødvendigt at fastlægge definitionen af et kapitalejerlån, for at forstå hvad de er hvordan de opstår.

Et kapitalejerlån består af, at et kapitalselskab stiller midler, herunder lån og sikkerhed, til rådighed for kapitalejere i selskabet og/eller moderselskab. SEL § 210 foreskriver:

”Et kapitalselskab må ikke direkte eller indirekte stille midler til rådighed, yde lån eller stille sikkerhed for kapitalejere eller ledelsen i selskab, jf. dog §§ 211-214..”

Et kapitalejerlån er derfor som udgangspunkt altid et ulovligt kapitalejerlån, da kapitalejere ikke må drage fordel af selskabet, med transaktioner som ikke er på markedsmæssige vilkår, og dermed kan skade selskabet eller selskabets øvrige interessenter, herunder kreditorer.

Kapitalejere er en samlet betegnelse for alle ejere, såvel fysiske som juridiske enheder, uanset ejerandel og indflydelse. SEL foreskriver enkelte undtagelsesregler, hvor udlån anses som værende lovlige, herunder til moderselskab. Disse vil blive gennemgået nærmere i afsnit 3.1.3.

Der gælder samme regler for ledelsesmedlemmerne, som for kapitalejere, da udlån hertil ligeledes er ulovlige. Ledelsesmedlemmerne består således af direktion, bestyrelse og tilsynsråd. Der gælder desuden, at der ikke må ydes lån til ledelsesmedlemmer i oven liggende moderselskaber, hvilket positivt nævnes i SEL §210:

”... tilsvarende gælder i forhold til kapitalejere eller ledelsen i selskabets moderselskab og i andre virksomheder end moderselskabet, der har bestemmende indflydelse over selskabet”

Udlån kan således ikke foretages til ledelsesmedlemmer i koncernstrukturen, da der fortsat vil være en interessekonflikt, og lånet vil så fald sjældent blive opfattet, som værende på markedsmæssige vilkår.

SEL §210 foreskriver desuden:

”.. 1. pkt. gælder også personer, der er knyttet til en person, som er omfattet af 1. eller 2. pkt. ved ægteskab, ved slægtsskab i ret op- eller nedstigende linje, eller som på en anden måde står den pågældende særlig nær”

Der må således ikke ydes udlån til nærtstående af kapitalejerne eller ledelsen, og disse vil ligeledes blive behandlet som ulovlige lån, med begrundelse i de manglende markedsmæssige vilkår

Ved nærtstående personer skal blandt andet forstås ægtefæller, børn, børnebørn, forældre, bedsteforældre og stedbørn. Lovsætningen ligger desuden også op til, at kunne omfatte øvrige familiemedlemmer eller venner, med særlig betydning for kapitalejer, hvorfor det altid kræver særlige overvejelser ved udlån, herunder især hvorvidt udlånet foretages på markedsmæssige vilkår.

3.1.2 Tilblivelse af de selskabsretlige regler

I den oprindelige aktieselskabslov fra 1917 er ikke beskrevet regler omkring forbud om kapitalejerlån. Efter betænkningen til revisionen af aktieselskabsloven i 1957, mentes det at kapitalejerlån indebar samme kreditrisiko over for selskabets kreditorer, som en tilbagebetaling af selskabskapitalen⁷, og blev derfor anset som stridende mod lovens hovedprincipperne, herunder lovens bestemmelser om kapitalnedsættelse.

Forholdet er ligeledes behandlet i dom fra Østre Landsret d. 17. februar 1944⁸. Dommen vedrørte udlån fra et selskab til selskabets to aktionærer. Der blev aflagt dom med begrundelsen af, at hovedprincipperne i aktieselskabsloven er, at sikre at selskabet opretholder selskabskapitalen i selskabet, og dermed er med til at tjene selskabets formål, ifølge begrundelsen i aktieselskabslovens § 37. Retten vedtog derfor, at et udlån til aktionær var en omgåelse af disse bestemmelser, og at det var i strid med de grundlæggende principper i aktieselskabsloven.

Forholdet blev først i 1952 indført i aktieselskabsloven, med en bestemmelse, som skulle regulere reglerne omkring udlån til selskabets ledelse og aktionærer, herunder moderselskabet. Herefter blev udlån til aktionærer kun tilladt i børsnoterede selskaber, dog kun i visse situationer⁹.

⁷ Betænkning af 1962, s. 128

⁸ U. f. R. 1944 s. 598

⁹ Lov om aktieselskaber, bekendtgørelse nr. 313 af 28. august 1952

I senere bemærkninger til lovgivningen blev bemærkningerne lempet, da de blev anset som værende for restriktive på en række områder. Det blev herunder vedtaget, at ikke-børsnoterede selskaber lovligt kunne udbetale kapitalejerlån, hvis en række forhold var opfyldt, herunder blandt andet låneforholdet mellem moder- og datterselskabet, som blev undtaget.

Kapitalejerlån blev i 1973 generelt accepteret, efter en ændring af bestemmelserne, under forudsætning af at en række kriterier blev opfyldt¹⁰.

I 2012 blev bestemmelserne endnu engang modificeret med en skærpelse, som fastlagde kapitalejerlåne som ulovlige. Disse bestemmelser vedrørte primært konsekvensen af, at foretage kapitalejerlån, da bestemmelserne tog udgangspunkt i forbuddet fra 1982, hvor forbuddet blev vedtaget.

I 2017 ændres reglerne endnu en gang, og erhvervsstyrelsen giver herefter lempelser i reglerne, som giver kapitalejere mulighed for, at optage lån i selskabet på lovlig vis. Der er således udelukkende tale om lempelser til de selskabsretlige regler. Disse lempelser, herunder også overgangsregler, gennemgås særskilt i senere afsnit.

Bestemmelserne er således til blevet, da det vurderes at der er en større risiko for, at pengene ikke kommer tilbage til selskabet, hvis et selskab låner penge ud til sine ejere eller til medlemmer af selskabets ledelse, eller andre der står de pågældende nær, end hvis selskabet låner penge ud (eller yder kredit) til en uafhængig tredjemand.

Sikkerhedsstillelser

Reglerne omkring ulovligt kapitalejerlån omhandler ikke kun lån, men også sikkerhedsstillelser, der stilles til rådighed ifølge LL § 16 E, stk. 1 pkt. 3. Der kan også opstå ulovligt kapitalejerlån, hvis selskabet giver sikkerhedsstillelser for en transaktion foretaget af kapitalejeren, i dennes personlige økonomi. Eksempelvis ved køb af et hus og optagelse af lån i banken.

Konsekvenserne herved kan være relativt store, da disse er bindende for selskabet, hvis aftalepartneren handler i god tro og ikke havde kendskab til, at sikkerhedsstillelsen var ulovlig. Ledelsen, som har truffet beslutningen, kan således rammes af bøder.

¹⁰ Lov om aktieselskaber, bekendtgørelse nr. 370 af 13 juni 1973

3.1.3 Lovlige lån

Der findes enkelte undtagelser til SEL § 210, hvor udlån kan anses som lovlige selskabsretligt. Undtagelserne er beskrevet i SEL § 211-215 og består primært af følgende:

- Udlån til moderselskaber
- Udlån i forbindelse med sædvanlige forretningsmæssige transaktioner
- Øvrige undtagelser for penge- og realkreditinstitutter

Desuden er der 1. januar 2017 kommet nye lempelser til reglerne om ulovlige kapitalejerlån, som giver kapitalejer mulighed for, at optage et selskabsretligt lovligt lån i selskabet. Herunder har der også været enkelte overgangsregler i forbindelse med lempelsen.

Ovenstående eksempler på lovlige lån er derfor gennemgået nedenfor, for at give en mere dybdegående forståelse af undtagelserne.

Udlån til moderselskaber

SEL foreskriver blandt andet, at det er lovligt at udlåne penge til danske og visse udenlandske moderselskaber ifølge SEL § 211, stk. 1 og stk. 2. Dette kan desuden sidestilles med, at der alternativt ville kunne udloddes skattefrit udbytte fra datterselskabet til moderselskabet, ifølge Aktiebeskatningsloven § 4A, hvorfor SEL har givet mulighed for disse typer af lån.

Ved vurdering af et moderselskab er det derfor vigtigt, at vurdere hvorvidt selskabet kan kontrollere de driftsmæssige og økonomiske beslutninger, som foretages i selskabet, gennem sine beføjelser. Disse beføjelser bestemmes ved stemmerettighederne, og kan typisk henføres til ejerandelen af selskabskapitalen. Der er dog også flere eksempler på selskaber der ejer mindre end halvdelen af selskabskapitalen, men hvor det er beskrevet i ejeraftalen med de øvrige investorer, at det pågældende selskab har kontrol over flere stemmerettigheder. Det vil derfor være det selskab med kontrol over flest stemmerettigheder, som har den bestemmende indflydelse i selskabet. I praksis skal det selskab med kontrol over flest stemmerettigheder kunne træffe beslutninger med flertal uden de øvrige investorer, for derved at kunne have bestemmende indflydelse.

I forbindelse med forståelse af ovenstående undtagelse er det, indledningsvis, vigtigt at forstå hvilke selskaber der indeholdes i begrebet moderselskaber.

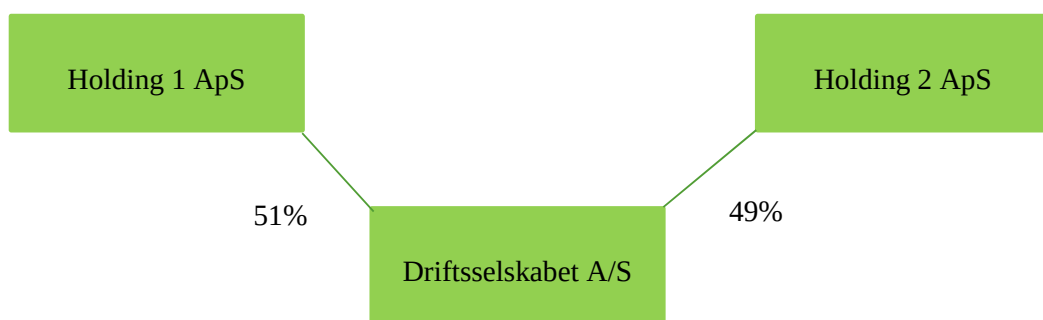
Moderselskaber er defineret i SEL § 5, stk. 1, nr. 21 og med henvisning til SEL §§ 6 og 7:

”Et kapitalsselskab, som har en bestemmende indflydelse over en eller flere dattervirksomheder jf. §§ 6 og 7”.

Det er derfor afgørende, at moderselskaber har en bestemmende indflydelse over datterselskaberne. Vurderingen af bestemmende indflydelse er nævnt i SEL § 7, som ovennævnte paragraf henviser til. Denne foreskriver, at *bestemmende indflydelse er beføjelsen til at styre en dattervirksomheds økonomiske og driftsmæssige beslutninger*.

Det vil derfor også sige, at selskaber som ejer kapitalandele i et selskab, men ikke har bestemmende indflydelse, ikke har mulighed for at optage lovlige lån i datterselskabet jf. SEL § 211.

Figur 2: Eksempel – Revisorregning



Kilde: Egen tilvirkning

Et normalt praktisk eksempel er ved betaling af revisorregning, hvis ejerstrukturen er som ovenstående figur, og hvor stemmerettighederne følger ejerandelen. I ovenstående figur er Holding 1 ApS således moderselskab til Driftsselskabet A/S, mens Holding 2 ApS er associeret selskab. Typisk er der tale om to ”tomme” holdingselskaber, som kun ejer kapitalandele i driftsselskabet.

I dette eksempel betaler driftsselskabet revisorregningerne for holdingselskaberne, og yder dermed lån til kapitalejerne. Lånet til Holding 1 ApS falder under lempelserne vedrørende lån til moderselskab ifølge SEL § 211 stk. 1 og stk. 2, som beskrevet ovenfor. På den anden side vil lånet til Holding 2 ApS betegnes som et ulovligt kapitalejerlån ifølge SEL § 210, da selskabet er associeret og låner penge af driftsselskabet, hvor der ikke er bestemmende indflydelse.

På trods af, at Holding 2 ApS ikke har bestemmende indflydelse i Driftsselskabet A/S, er selskabet fortsat ikke uafhængig, og det ville derfor kunne antages, at selskabet har været involveret i, at give et udlån på ikke-markedsmæssige vilkår, hvorfor det derfor må betegnes som værende et ulovligt kapitalejerlån.

Udlån i forbindelse med sædvanlige forretningsmæssige dispositioner

Forholdet vedrørende kapitalejerlån henføres primært til, at disse transaktioner typisk ikke er foretaget på markedsmæssige vilkår. Transaktioner som en del af de sædvanlige forretningsmæssige dispositioner

anses derfor som lovlige, uanset reglerne i SEL § 210, så længe disse er foretaget på markedsmæssige vilkår. En aktionær kan således sagtens købe almindelige varer og tjenesteydelser af selskabet, hvis dette sælges med samme vilkår, som en tredjemand ville kunne opnå i selskabet.

En forlængelse af kredittiden vil derfor ikke anses som værende på markedsmæssige vilkår, da selskabet sjældent ville tilbyde dette til andre almindelige kunder. Der skal således skelnes mellem om transaktionen foretages alene på baggrund af det personlige forhold, eller om selskabet ligeledes ville indgå tilsvarende transaktion med øvrige interessenter. Der er derfor flere forhold, som der skal tages højde for, hvis en transaktion skal antages som værende en sædvanlige forretningsmæssig disposition.

Generelt skal transaktioner altid foretages forsvarligt og i selskabets interesse, for at kunne yde et lovligt lån efter reglerne i SEL §§ 211-212. Reglerne har derfor en direkte sammenhæng med den oprindelige aktieselskabslov og dennes hovedprincipper om, at selskabet skal sikre at opretholde selskabskapitalen, som tidligere benævnt i afhandlingen.

Ved sædvanlige forretningsmæssige dispositioner vil der, som nævnt, foretages en konkret vurdering, om betingelserne er opfyldt¹¹.

- Har kapitalejeren og selskabet en fælles interesse i, at transaktionen foretages?
- Er vilkårene for dispositionen fastsat ud fra almindelige markedsvilkår, og ligger det fast, at dispositionen ikke er negativ for andre kapitalejere og/eller selskabets øvrige interessenter?
- Er vilkårene fastsat efter selskabet normale forretningsmæssige principper, og er dispositionen en del af selskabets normale forretninger?
- Må dispositionen forventes at indebære klare fordele for selskabet, eller er den nødvendig for at opretholde status quo?
- Ville selskabet også have foretaget dispositionen, hvis det ikke havde været for den pågældende kapitalejers indflydelse?
- Tages der fornødent hensyn til selskabets interesser i tilfælde af lånets misligholdelse, herunder om lånet bliver afviklet på sædvanlig måde, så selskabets risiko ikke forlænges?

Øvrige undtagelser for penge- og realkreditinstitutter

Ovenstående regler i SEL § 210 gælder ikke for pengeinstitutter og på realkreditlån ydet af et realkreditinstitut, ifølge undtagelsen i SEL § 213. Det vil sige, at deltagere i ledelsen for pengeinstitutter og realkreditinstitutter gerne må optage lån i institutterne. Disse skal dog selvfølgelig fortsat optages på markedsmæssige vilkår, og med samme vilkår som lån til øvrige privatpersoner, som beskrevet i lovlige kapitalejerlån efter sædvanlige forretningsmæssige dispositioner.

¹¹ Deloitte notat vedrørende ulovlige kapitalejerlån, s. 21

Reglerne i SEL § 210 finder ej heller anvendelse for medarbejdere der foretager transaktioner med henblik på, at erhverve kapitalandele i selskabet eller datterselskaber, ifølge undtagelsen i SEL § 214. Undtagelsen foreskriver dog ifølge SEL § 214, stk. 2, at ledelsesprotokollen for det centrale ledelsesorgan skal indeholde bemærkninger om disse transaktioner. Ligesom transaktionerne, ifølge SEL § 214, stk. 3 kun kan foretages med selskabets frie midler, og som kan udbetales som udbytte i henhold til SEL § 180.

3.1.4 Nye lempelser 1. januar 2017

Da folketinget d. 1. december 2016 vedtog ny lov om ændringer af årsregnskabsloven og selskabsloven, var der også ændringer til SEL § 210 vedrørende kapitalejerlån. Ændringerne gjorde det muligt at yde selskabsretligt lovlige lån til kapitalejere og ledelsesmedlemmer, hvis en række betingelser er opfyldt. Lempelserne trådte i kraft 1. januar 2017 og gælder for alle lån optaget efter denne dato.

Det er vigtigt, at påpege, at lovændringen gjorde det muligt at yde lovlige kapitalejerlån under visse forudsætninger selskabsretligt, og ændringerne gælder således ikke de skatteretlige regler ifølge LL § 16E, hvorfor transaktionen fortsat vil have en skatteeffekt for kapitalejeren. Ved optagelse af lån skal derfor fortsat tages højde for de skatteretlige konsekvenser, som vil blive gennemgået i afsnit 3.2.3.

Lovændringer betyder, at kapitalselskaber efter 1. januar 2017 kan yde lovlige lån til kapitalejere og ledelsesmedlemmer, hvis enkelte betingelser er opfyldt i SEL § 210. De foreskrevne betingelser, for at kunne yde et lovligt lån er som følger:

- Den samlede økonomiske bistand må ikke overstige de frie reserver
- Beslutningen om, at yde lån skal træffes på selskabets førstkommende generelforsamling
- Lånet skal ydes på sædvanlige markedsmæssige vilkår

I den samlede økonomiske bistand indgår lånet inklusiv påløbne ikke betalte renter samt eventuel skat. Det vil derfor sige, at det ikke kun er lånet som skal kunne indeholdes i de frie reserver, da transaktioner for at gøre lånet lovligt ligeledes skal indeholdes. Lempelsen kan derfor sidestilles med udbetaling af udbytte, som ligeledes kun må foretages af de frie reserver ifølge SEL § 179 stk. 1 og 2. Der skal desuden tages højde for en eventuel reduktion af de frie reserver efter balancedagen for det seneste aflagte årsregnskab, herunder eksempelvis udloddet udbytte, mens der ikke kan tages højde for en eventuel stigning i frie reserver efter balancedagen, herunder eksempelvis tilskud eller forøget resultat.

Selskabet skal altid kunne dokumentere udlodningen af et lovligt lån over for Erhvervsstyrelsen, herunder at ovenstående betingelser er overholdt.

Lovlige lån før 1. januar 2017 (overgangsregler)

Lovændringen gjorde det desuden muligt, at eksisterende kapitalejerlån, kunne lovliggøres selskabsretligt, hvis enkelte betingelser var overholdt ifølge SEL § 210.

Selskaber som tidligere havde ydet et ulovligt kapitalejerlån skulle således kunne overholde betingelserne gennemgået i tidligere afsnit 3.1.4, for de tidligere ulovlige kapitalejerlån kunne betegnes som lovlige, herunder at lånet inklusiv renter og skat skal kunne indeholdes i de frie reserver. Betingelserne skulle være opfyldt inden indsendelsen af årsrapporten for 2017. Der kan derfor være flere regnskaber, som havde fremhævelser om ulovligt kapitalejerlån i revisorerklæringen i 2016 for manglende overholdelse af selskabsloven, og efterfølgende ikke medtager denne fremhævelse i 2017 regnskaber, selvom lånet ikke er tilbagebetalt. Forholdet vurderes ikke, at have effekt på den samlede konklusion.

3.1.5 Konsekvenser ved kapitalejerlån selskabsretligt

Selskabsloven foreskriver, at et kapitalejerlån skal tilbagebetales til selskabet inklusiv en årlig rente. Renteberegningen er fastsat i SEL § 215:

”Hvis et kapitalselskab har ydet økonomisk bistand i strid med § 206 og 210, skal beløbet tilbageføres til selskabet sammen med en årlig rente af beløbet svarende til den rente, der er fastsat i § 5 stk. 1 og 2, i lov om renter ved forsinket betaling mv., med et tillæg af 2 pct., medmindre højere rente er aftalt”

Ifølge lov om renter ved forsinket betaling mv. § 5 stk. 1 og 2 udgør renter den til enhver tid gældende restancesats med et tillæg på 8 %. I loven beskrives restancesatsen som den officielle udlånsrente fra Nationalbanken. Udlånsrenten udgør pr. 20. januar 2015 0,05 %, og har ikke været ændret siden¹². Af ovenstående ses det, at der skal tillægges 2 %, medmindre højere rente er aftalt. Det vil derfor sige, at et ulovligt kapitalejerlån skal forrentes årligt med en rente på 10,05 %.

Såfremt, at der ikke sker forrentning risikerer beslutningstagerne at ifalde ledelses- og erstatningsansvar over for selskabet. Normalt skal lånet tilbagebetales til selskabet, inklusiv renter, straks efter at dette er konstateret, men i praksis giver Erhvervsstyrelsen kapitalejerne en frist på 6 uger til at inddrive lånet og

¹² Nationalbanken.dk – officielle rentesatser

dokumentere tilbagebetalingen over for Erhvervsstyrelsen¹³. Det vil derfor også sige, at der ikke er mulighed for at indgå afdragsordninger, da hele lånet skal tilbagebetales.

Såfremt selskabet ikke renteberegner lånet efter ovenstående regler vil den manglende rente, eller forskellen op til gældende rente, resultere i endnu et ulovligt kapitalejerlån for kapitalejeren. Det vil således ikke være nok, at renteberegne til en gældende rente på markedsæssige vilkår, da der også ligger et element af straf i den fastsatte rente, herunder specielt rentetillægget på 8 %. Det er derfor vigtigt, at ledelsen er opmærksom på, at renteberegne lånet korrekt for, at kapitalejeren ikke skal påvirkes af flere ulovlige kapitalejerlån.

Erhvervsstyrelsen kan til enhver tid anmode om dokumentation for tilbagebetalingen af ulovlige kapitalejerlån, hvilket skal indeholde en erklæring fra selskabets ledelse om at lånet er tilbagebetalt inklusiv renter, samt en erklæring med høj grad af sikkerhed fra en godkendt revisor. Revisor skal erklære sig på, at lånet er tilbagebetalt inklusiv renter og, at der ikke længere er registreret ulovligt kapitalejerlån i selskabet. Erklæringen udformes i overensstemmelse med ISAE 3000, Andre erklæringsopgaver med sikkerhed end revision eller review af historiske finansielle oplysninger og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning. Det bemærkes dog, at behovet for denne erklæring bortfalder, hvis det allerede af regnskabet fremgår, at det ulovlige lån er indfriet inklusiv renter, inden regnskabet påtegnes af revisor. Såfremt selskabet har fravalgt revisionspligt, skal der fortsat indsendes erklæring med høj grad af sikkerhed. For yderligere gennemgang heraf henvises til eksemplet af afsnit 3.6.

Ledelsesansvar

Såfremt lånet ikke tilbagebetales straks, eller ifølge normal praksis inden for 6 uger, kan det føre til politianmeldelse af ledelsen eller ledelsesmedlemmer som passivt eller aktivt har opretholdt lånet. Ifølge SEL § 367 straffes manglende tilbagebetaling med bøde:

”Et selskabs opretholdelse af dispositioner, der er truffet i strid med § 206 eller § 210, straffes med bøde.”

Ved opretholdelse forstås, at hvis ledelsesmedlemmer, herunder bestyrelsesmedlemmer, er blevet opmærksom på lånet og ikke sørger for inddrivelse vil pågældende ledelsesmedlem også være ansvarspligtig, da personen hermed har opretholdt det ulovlige kapitalejerlån. Ledelsesmedlemmerne hæfter desuden også for eventuelle tab i forbindelse med det ulovlige kapitalejerlån.

¹³ Erhvervsstyrelsen.dk – ulovlige kapitalejerlån

Såfremt det ligges til grund at debitor er insolvent, og ikke kan betale, vil dette fortsat medføre til politianmeldelse efter bestemmelserne i straffelovens kapitel 28 om formueforbrydelser.

Der er alene tale om konkrete vurderinger fra Erhvervsstyrelsens side, hvorvidt der er grundlag for politianmeldelse. Dette ses eksempelvis hvis det vurderes at debitor allerede ved optagelse af lånet, ikke havde evne eller vilje til at tilbagebetale lånet, og at selskabets ledelse var vidende herom. Dette er specielt relevant i holdingselskaber, hvor direktøren også er eneste kapitalejer, da ledelsen i så fald ville være klar over betalingsevnen og viljen før optagelse af lånet.

Erhvervsstyrelsen har fastsat bøden til, at udgøre 2,5 % af lånets hovedstol, hvis lånet tilbagebetales inden 6 uger efter Erhvervsstyrelsens påbud om inddrivelse, men hvis tilbagebetalingens sker efter de 6 uger er bøden 5 % af lånets hovedstol¹⁴. Bøderne er personlige og kan derfor ikke betales af selskabet. Såfremt selskabet betaler bøderne vil dette resultere i samme problemstilling, da det vil være optagelse af et nyt ulovligt kapitalejerlån. Det vurderes dog, at bødestørrelserne er relativt lave, og ikke vil have betydning for om kapitalejer foretager ulovlige lån eller ej. Det ses typisk, at der er tale om mindre lån, under 100.000 kr. fra kapitalejer, hvilket derfor kun vil resultere i en bøde på 2.500 kr.

Nedenfor fremgår tabel over antal politianmeldelser, som Erhvervsstyrelsen har foretaget i perioden fra 2012 til 2017. Statistikken er opnået ved aktindsigelse hos Erhvervsstyrelsen.

Tabel 1 – Politianmeldelser

År	Antal ulovlige kapitalejerlån	Antal Politianmeldelser	%-andel
2012	13.783	119	0,86 %
2013	10.444	66	0,63 %
2014	6.348	7	0,11 %
2015	5.563	230	4,13 %
2016	2.229	240	10,77 %
2017	775	13	1,68 %

Kilde: Egen tilvirkning

Det er en relativt lille andel af de indberettede ulovlige kapitalejerlån, som egentlig fører til en politianmeldelse. I 2016 blev der således indberettet 2.229 regnskaber, jf. ovenstående, med anmærkninger om et ulovligt kapitalejerlån i revisorerklæringen. En årsag hertil kan selvfølgelig være, at Erhvervsstyrelsen har en form for beløbsgrænse for hvornår lånet vil være væsentligt at politianmelde. De observerede ulovlige kapitalejerlån er, som tidligere nævnt, typisk af mindre karakter. En sådan beløbsgrænse findes ikke ved identifikationen af ulovlige kapitalejerlån fra revisor, hvorfor dette kan

¹⁴ Erhvervsstyrelsen.dk – ulovlige kapitalejerlån

give en forskel. Det påpeges desuden, at antallet af anmeldelser er stigende fra 2012, hvor stramningerne trådte i kraft, hvilket også understøtter, at Erhvervsstyrelsen har større fokus på de ulovlige kapitalejerlån. Det vurderes dog samtidig, at risikoen for bødestraf for ledelsen ifølge SEL § 367, er begrænset som følge af de få politianmeldelser.

Erhvervsstyrelsen kan desuden, i tilfælde hvor der er konstateret ulovlige kapitalejerlån af en vis størrelse, kræve at selskabet underlægges revision de to efterfølgende regnskabsår. Dette kan især være nødvendigt for de mindre selskaber, som falder ind under grænserne for fravalg af revision. Dermed kan selskaber med assistanceerklæringer og ulovligt kapitalejerlån undgå en modificeret erklæring, såfremt det ulovlige kapitalejerlån fortsat er til stede, eller der er foretaget et nyt lån. Ved tvungen revision øges sikkerheden således for, at revisor opdager nye ulovlige kapitalejerlån, eller andre kreative løsninger på tilbagebetaling af tidligere ulovlige lån. Der henvises til gennemgangen af de forskellige typer af erklæringer i afsnit 3.4.2.

Hele kapitalejerlånet, skal som tidligere beskrevet, tilbagebetales med rentetillæg og det er således ikke relevant hvordan lånet er behandlet selskabsretligt og skatteretligt. Såfremt kapitalejerlånet er nedskrevet i regnskabet, som følge af en konkret vurdering af, at det ikke forventes at blive tilbagebetalt fuldt ud, ifølge ÅRL § 37, vil kapitalejerlånet præsenteres med en lavere værdi i regnskabet. Selskabsretligt vil kapitalejerlånet dog fortsat være gældende med det fulde beløb, ligesom den skatteretlige behandling ligeledes har udgangspunkt i det oprindelige beløb. I afsnit 3.2 vil der redegøres for den skatteretlige behandling af ulovlige kapitalejerlån.

3.1.6 Opsummering

De selskabsretlige regler for ulovlige kapitalejerlån reguleres ifølge selskabslovens § 210, som foreskriver at kapitalejere ikke må foretage lån i selskaber, hvor de kan have indflydelse på beslutninger foretaget i selskabet. Lånene behandles som lån med tilbagebetalingspligt, hvorfor kapitalejer er forpligtet til, at tilbagebetale lånet til selskabet. Dette ses typisk ved udbytteudlodning eller løn, hvis kapitalejer er ansat i selskabet og tilbagebetalingen kan foretages som en rimelig betaling for udført arbejde i selskabet.

Reglerne begrundes ved at kapitalejerlånene typisk foretages til dårligere vilkår, for selskabet end hvis selskabet havde udlånt til øvrige uafhængige parter eller selskaber, hvorfor der opstår en interessekonflikt. Dette strider også imod grundprincipperne i aktieselskabsloven, som foreskriver at selskabet skal sikre selskabskapitalen.

Konsekvenserne i de selskabsretlige regler begår sig på en høj rentebetaling af den foretagne transaktion, ligesom kapitalejer, og andre ledelsesmedlemmer som er opmærksom på pågældende transaktioner, kan risikere bøde såfremt de har været med til, at opretholde den ulovlige transaktion. I værste tilfælde kan

Erhvervsstyrelsen foretage politianmeldelser, hvis kapitalejerlånet ikke tilbagebetales inden for 6 uger, og i forvejen er optaget uden betalingsvilje eller evne.

Reglerne har længe været genstand for debat, dog har der altid været set til grundprincipperne med opretholdelse af selskabskapitalen. De nuværende regler har været gældende fra 2012, hvor Folketinget blev enige om generel stramning på området, der havde til formål at formindske antallet af ulovlige kapitalejerlån og blandt andet beskytte kreditorerne. I 2017 er der imidlertid vedtaget nye lempelser, som gør det muligt at foretage lovlige kapitalejerlån i selskabet, såfremt dette kan sidestilles med normale udbytteudbetalinger, herunder også de dokumenter som er krævet ved normal udbytteudlodning, ligesom kapitalejerlånet desuden skal foretages på markedsmæssige vilkår og renteberegnes herefter.

3.2 Skatteretlig lovgivning

Der er forskel mellem den selskabsretlige og skatteretlige behandling af ulovlige kapitalejerlån. Selvom lån til kapitalejere og virksomhedsdeltagere er ulovligt i selskabslovens regler, er det som udgangspunkt ikke ulovligt skatteretligt, dog sker der beskatning af sådanne transaktioner. Der er således regler, som styrer håndteringen og beskatningen af disse typer af kapitalejerlån, hvilket vil blive gennemgået i nærværende afsnit, herunder konsekvenserne ved optagelse af et ulovligt kapitalejerlån og reparationsmulighederne heraf. Der vil også blive gennemgået eksempler på sådanne transaktioner, til opnåelse af bedre forståelse af reglerne for beskatning.

3.2.1 Definition

Som udgangspunkt er det vigtigt, at kortlægge hvordan ulovlige kapitalejerlån håndteres i de skatteretlige regler, og hvordan disse opstår.

Den skatteretlige lovgivning giver ingen definition af kapitalejerlån, da sådanne lån omtales som hævninger, som følge af at kapitalejer hæver penge ud af selskabet til brug for privatforbrug. Hævninger behandles efter skattelovgivningens almindelige regler for hævninger uden tilbagebetalingspligt omfattet af LL § 16E, stk. 1:

”Hvis et selskab m.v. omfattet af selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 1 eller 2, og tilsvarende selskaber m.v. hjemmehørende i udlandet direkte eller indirekte yder lån til en fysisk person, behandles lånet efter skattelovgivningens almindelige regler om hævninger uden tilbagebetalingspligt, forudsat at der mellem långiver og låntager er en forbindelse omfattet af § 2. 1. pkt. finder ikke anvendelse på lån, der ydes som led i en sædvanlig forretningsmæssig disposition, på sædvanlige lån fra pengeinstitutter eller på lån til selvfinansiering som nævnt i selskabsloven § 206, stk. 2. 1. og 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse på sikkerhedsstillelser og på midler, der stilles til rådighed”

I og med, at lånet behandles efter skattelovgivningens almindelige regler om hævninger uden tilbagebetalingspligt, betyder det, at lånet skatteretligt ikke betragtes som et lån, men i stedet en overførsel af værdier fra selskabet til kapitalejerens privatforbrug¹⁵. Dette får derfor betydning for beskattningen af overførte midler hos kapitalejere, idet hævninger, i henhold til skattelovgivningen, skal beskattes som løn eller udbytte¹⁶. Hævningerne beskattes desuden altid fuldt ud i de år, hvor de er foretaget, og kan således ikke fordeles over flere år. Det bemærkes derfor, at der er forskel på den selskabsretlige og skatteretlige behandling af kapitalejerlån, da betegnelsen ”hævning uden tilbagebetalingspligt” udelukkende er et skatteretligt begreb.

3.2.2 Tilblivelsen af de skatteretlige regler

Tilbage i 2012, før Folketinget ændrede reglerne for kapitalejerlån med indførslen af LL § 16E, var kapitalejerlån som udgangspunkt ikke genstand for beskattning. Lån skulle i selskabsretten blot forrentes efter armlængdeprincippet i LL § 2, stk. 1¹⁷. Ved fastsættelse af renten bliver der derfor taget udgangspunkt i markedsrenten, hvilket består af den rente som to uafhængige parter ville have fastsat i et tilsvarende låneforhold¹⁸. Såfremt lån ikke forrentes, eller forrentes med for lav rente, ville den manglende rentebetaling blive betragtet som et maskeret udbytte i henhold til LL § 16 A, stk. 1. Det vil navnlig være i de tilfælde hvor aktionæren ikke udfører arbejdet for selskabet, så skal aktieindkomsten forhøjes med det pågældende beløb. Den manglende rente vil tilsvarende kunne fradrages i kapitalindkomsten for låntager. Hvis selskabet har ydet ulovligt kapitalejerlån i strid med selskabsloven, og renteberegnet lånet i henhold til selskabsloven og § 5, stk. 1 & 2 i lov om renter ved forsinket betaling mv., med et tillæg af 2 %, foretager Skattestyrelsen ikke yderligere skatteretlige korrektioner af rentesatsen.

For vurdering af beskattningen ved kapitalejerlån skulle der desuden også tages højde for hvorvidt kapitalejeren var solvent eller insolvent. Såfremt kapitalejeren blev vurderet solvent, ville kapitalejerlånet som udgangspunkt ikke blive beskattet. I modsætning til hvis kapitalejeren blev vurderet insolvens, ville lånet blive betragtet som en hævning uden tilbagebetalingspligt, på samme måde som den gældende lovgivning for kapitalejerlån. Dette er, som bekendt, senere hen ændret, således at alle kapitalejerlån bliver betragtet som hævninger uden tilbagebetalingspligt. Kapitalejerlånet vil derfor blive beskattet som løn, såfremt kapitalejeren er ansat i selskabet og vederlaget kunne betragtes som en rimelig aflønning for det udførte arbejde. Hvis der ikke var belæg for, at antage der var tale om løn, ville kapitalejerlånet blive beskattes som udbytte.

¹⁵ Den juridiske vejledning C.B.3.5.3.3. - Aktionærlån

¹⁶ Den juridiske vejledning C.B.3.5.3.3. - Aktionærlån

¹⁷ Den juridiske vejledning C.B.3.5.3.3., version 1.6 – Aktionærlån

¹⁸ Den juridiske vejledning C.B.3.5.3.3., version 1.6 – Aktionærlån

Ovenstående er desuden behandlet i SKM2008.913.BR, hvor en anpartshaver har foretaget hævninger i sit selskab, og det blev efterfølgende vurderet, at kapitalejeren ikke var i stand til at tilbagebetale lånet. I dette tilfælde blev lånet derfor anset som løn, da anpartshaveren udførte en del arbejde i selskabet, og lånet kunne derfor betragtes som betaling herfor. Kapitalejeren blev derfor beskattet i de kalenderår, hvor de pågældende hævninger var foretaget.

Der er ingen direkte hjemmel i skattelovgivningen til vurdering af hvorvidt en kapitalejer er insolvent. Konkurslovens § 17, stk. 2, blev taget i brug ved vurderingen¹⁹:

”En skylder er insolvent, hvis han ikke kan opfylde sine forpligtelser, efterhånden som de forfalder, medmindre betalingsdygtigheden må antages blot at være forbigående”

Der skal således tages en individuel vurdering, for vurdering af hvorvidt kapitalejeren var insolvent. Dette benyttes ikke længere i de skatteretlige regler til vurdering af beskatning, da alle kapitalejerlån med indførslen af LL § 16E, fremover blev genstand for beskatning, uanset hvorvidt kapitalejeren bliver vurderet insolvent eller ej.

Indførsel af Ligningslovens § 16E

Folketinget indførte i september 2012 nye regler for kapitalejerlån, som fremover skulle beskattes efter reglerne i LL § 16 E. Reglerne blev indført som følge af, at der var et stigende antal af kapitalejerlån, forud for 2012, og kapitalejere derfor brugte lånene i selskaberne som et skattefrit alternativ til løn eller udbytte. Den daværende regering fremsatte derfor lovforslag nr. 199, hvori ændringer til blandt andet ligningsloven fremgik. Ændringerne betød derfor, at ulovlige lånetransaktioner efter den 14. august 2012 bliver betragtet som udbytte eller løn, hvilket således fjerner de skatteretlige incitamenter for kapitalejere til at låne penge i selskabet, og dermed udskyde skatten.

Ændringerne til skattelovgivningen i 2012 medførte en række spørgsmål til den skatteretlige håndtering af kapitalejerlån, hvorfor SKAT (nuværende Skattestyrelsen) udsendte et styresignal omkring kapitalejerlån den 3. december 2014²⁰. Styresignalet indeholder en række eksempler på, hvornår og hvordan der skal ske beskatning af kapitalejerlån.

¹⁹ SKM2008.913.BR

²⁰ SKM2014.825.SKAT

Hvem er omfattet?

I skatteretlig forstand kan kapitalejerlån kun ydes til fysiske personer, som har bestemmende indflydelse i selskabet, og som yder lånet ifølge LL § 2:

Hvorvidt en kapitalejer har bestemmende indflydelse defineres i skattelovgivningen i LL § 2, stk. 2:

”Ved bestemmende indflydelse forstås ejerskab eller rådighed over stemmerettigheder, således at der direkte eller indirekte ejes mere end 50 pct. af aktiekapitalen eller rådes over mere end 50 pct. af stemmerne...”

LL § 2, stk. 2 foreskriver desuden at ved opgørelsen af stemmerettighederne tillægges eventuelle kapitalandele eller stemmerettigheder, som nærtstående eller koncernselskaber måtte være i besiddelse af:

”Ved bedømmelsen af, om den skattepligtige anses for at have bestemmende indflydelse på en juridisk person, eller om der udøves en bestemmende indflydelse over den skattepligtige af en juridisk eller fysisk person, medregnes aktier og stemmerettigheder, som indehaves af koncernforbundne selskaber...”

Det konstateres, at der ikke er forskel i behandlingen af bestemmende indflydelse i selskabs- og skatteretlig forstand, hvorfor der i øvrigt henvises til gennemgangen i afsnit 3.1.1.

Det er således kun lån til kapitalejere med bestemmende indflydelse, som anses for ulovlige i selskabsretlig forstand. Udlån til øvrige aktionærer, uden bestemmende indflydelse, anses derfor ikke som ulovlige i selskabsretlig forstand, dog er disse fortsat underlagt beskatning, som følge af reglerne i LL § 16. I disse tilfælde vil der således være tale om beskatning af vederlag i form af formuegoder af pengeværdi.

Til vurdering af nærtstående parter, henvises der til LL § 16H, stk. 6, da der positivt er nævnt den skatteretlige definition. De nærtstående parter udgør ifølge de skatteretlige regler:

- *Ægtefæller*
- *Forældre og bedsteforældre*
- *Børn og børnebørn, herunder disses ægtefæller*
- *Stedbørn og adoptionsforhold sidestilles med ægte slægtskabsforhold*
- *Dødsboer efter førnævnte*

Denne definition er i store træk ens med SEL § 210's definition af nærtstående parter, dog er definitionen i de skatteretlige regler en anelse mere udtømmende, og indeholder eksempelvis børnebørns ægtefæller. Omvendt indeholder selskabsrettens definition øvrige personer med særlig betydning for kapitalejer. Den selskabsretlige definition af nærtstående parter er gennemgået i afsnit 3.1.1.

Ydermere vil udlån til transparente selskaber, herunder kommanditselskaber, partnerselskaber eller interessentskaber, også kunne anses for ulovlige. Dette skyldes, at der er tale om transparente selskaber, som derfor ikke er selvstændige skattesubjekter, og det er derfor ejerne af de pågældende selskaber som stilles til ansvar.

Hvilke typer af lån er omfattet?

Styresignalet beskriver flere lånesituationer, og redegør for den skatteretlige behandling af disse situationer. Nedenfor vil disse blive gennemgået, da de tilrettelægger hvornår der er tale om et hævnings i de skatteretlige regler, som sidestilles med de ulovlige kapitalejerlån i de selskabsretlige regler. Alle forhold tager udgangspunkt i LL § 16E.

Overordnet vurderes alle lån, sikkerhedsstillelser eller midler som stilles direkte eller indirekte til rådighed for hovedaktionæren, som værende ulovlige, og dermed skattepligtige.

Det er nævnt i LL § 16E, at sædvanlige forretningsmæssige dispositioner er lovlige på samme måde som i SEL § 212, hvilket er gennemgået i afsnit 3.1.3.

- Situation 1 – Egentlige lån

Egentlige lån består af lån fra selskabet til hovedaktionæren, som ikke foretages som led i køb af varer i selskabet mv. Disse lån er de mest almindelige kapitalejerlån, og er gennemgået i tidligere afsnit. De egentlige lån er som udgangspunkt skattepligtige, med undtagelse i de transaktioner som er foretaget som led i almindelig forretningsmæssig transaktioner, lovlig selvfinansiering ifølge SEL § 206, stk. 2, eller sædvanlige lån fra pengeinstitutter ifølge SEL § 213. Egentlige lån er ikke omfattet af undtagelsen i LL § 16 E 1. pkt., da lånet er eneste disposition, og således ikke som en del af selskabets almindelige forretningsmæssige transaktioner eller udlån fra pengeinstitutter. Samme undtagelser er gennemgået i forbindelse med de selskabsretlige regler i afsnit 3.1.3. Lån til hovedaktionæren til private indkøb er således ikke almindelig forretningsmæssig transaktion, og vil derfor være skattepligtigt ifølge LL § 16 E.

Lån ydet som led i en sædvanlige forretningsmæssig transaktion kan eksempelvis være lån, som opstår som led i aktionærens almindelige samhandel med selskabet på sædvanlige kreditvilkår. Det vil sige, at lånet skal foretages på markedsmæssige vilkår, og være identisk med et lån som uafhængig tredjepart ville kunne få i selskabet ved almindelig samhandel.

Transaktionen bestående af lånet skal ses som en særskilt transaktion i skatten, og en eventuelt tilbagebetaling vil ikke have effekt på beskatningen, da lånet er eneste transaktion i forhold til de selskabsretlige regler. LL § 16, stk. 2 foreskriver således:

Ved tilbagebetaling af lån m.v., der er beskattet efter stk. 1, medregnes det tilbagebetalte ikke ved opgørelsen af selskabets skattepligtige indkomst.

- Situation 2 – Brug af firmakreditkort

Indledningsvis vil alle private køb via firmakortet betragtes som ulovlige kapitalejerlån, og vil derfor skulle beskattes. Der er ingen minimumsgrænse, hvorfor beløbets størrelse er uvæsentligt. Dette sidestilles med de egentlige kapitalejerlån til private indkøb beskrevet i situation 1. Der er fortsat en undtagelse vedrørende almindelige forretningsmæssige transaktioner, som kan købes med firmakortet, uden beskatning for hovedaktionæren. Eksempelvis nævner styresignalet, at reglerne ikke er til hinder for, at en ansat hovedaktionær kan foretage sædvanlige rejseafregning efter en forretningsrejse. Der vil således ikke være tale om beskatning af kapitalejerlån, selvom visse private udgifter egentlig er betalt af selskabet.

Det er dog væsentligt, at nævne at dette altid beror på en konkret vurdering, herunder hvordan den efterfølgende rejseafregning bliver håndteret.

Det anbefales dog, at holde private afregninger særskilt for at undgå beskatning. Dette kommer af, at Skattestyrelsen ikke endegyldigt har defineret en sædvanlig rejseafregning, hvorfor det ikke er entydigt hvornår en hævning på firmakortet skal beskattes eller ej.

- Situation 3 – Hævning af tilgodehavende

Almindelig mellemregning mellem hovedaktionæren og selskabet er acceptabelt, men kun i de tilfælde hvor mellemregningen er i hovedaktionærens favør. Selskabet skal derfor til altid have en gæld til hovedaktionæren, for at hovedaktionæren undgår beskatning. Efterfølgende hævninger accepteres således, hvis mellemregningen kan indeholde disse hævninger.

Såfremt hovedaktionæren har et anfordringstilgodehavende vil hovedaktionærens løbende nedbringelse af tilgodehavendet, herunder hævninger og/eller privatkøb, ikke medføre et skattepligtigt kapitalejerlån, såfremt transaktionerne bogføres med den sædvanlige bogføringssekvens for selskabet. I sædvanlig bogføringsfrekvens forstås, at der skal være kontinuitet i transaktionerne. Eksempelvis vil der ikke kunne hæves 1.000 kroner i første kvartal og 10.000 kroner det efterfølgende kvartal, mens ingen hævninger resten af året. Hævningerne vil således ikke følge det sædvanlige bogføringsfrekvens, idet det antages at alle selskabet har en vis frekvens af transaktioner på et år.

Såfremt hævningerne ikke er foretaget som nedskrivninger af anfordringstilgodehavendet, og med den sædvanlige bogføringsfrekvens for selskabet, vil der være opstået et særskilt mellemværende, som er omfattet af LL § 16E, og skal derfor beskattes.

Det er dog vigtigt, at hovedaktionæren på intet tidspunkt har en gæld til selskabet, fordi der er hævet eller købt for meget i løbet af året, også selvom der efterfølgende sker indbetaling, da der således vil ske beskatning for ulovligt kapitalejerlån. Der kan henvises til omtalen om LL § 16E, stk. 2 under egentlige lån.

Ligeledes må det, i relation til situation ved brug af firmakort, antages at lovlige private rejseafregninger på firmakortet, som overstiger et eventuelt tilgodehavende i hovedaktionærens favør, må betragtes som et ulovligt lån og skal derfor beskattes.

Slutteligt nævner Skattestyrelsen desuden, at hævninger og private udgifter foretaget af et selskab ikke kan modregnes via et andet selskab. Dette kan eksempelvis være i en situation hvor en hovedaktionær har et driftsselskab gennem sit holdingselskab. Heri er det ikke muligt, at hæve penge i driftsselskabet og modregne det via mellemregningen i holdingselskabet, såfremt hovedaktionæren har et tilgodehavendet i holdingselskabet. Modregningsmuligheden er således kun gældende i det selskab hvor mellemregningen er opstået, uagtet af koncernforhold.

- Situation 4 – Hævning af tilgodehavende, men der eksisterer et gammelt kapitalejerlån

Da LL § 16 E, kun omfatter lån optaget efter 14. august 2012, vil lån ydet før indførslen ikke betragtes som ulovlige. En hovedaktionær kan således have et eller flere kapitalejerlån i selskabet fra før 14. august 2012, uden at dette skal beskattes.

Der kan således opstå situationer hvor hovedaktionæren har flere mellemværende med selskabet, herunder både et gammelt kapitalejerlån samt et nyt ulovligt kapitalejerlån, hvor det kun er det nye kapitalejerlån som beskattes. Kapitalejeren kan desuden have et gammelt tilgodehavende i selskabet. Låneforholdene anses derfor som selvstændige.

Såfremt hovedaktionæren ønsker, at hæve penge i selskabet, som følge af gammelt tilgodehavendet, kan dette lade sig gøre uden skattebetaling, hvis låneforholdene tillader dette. For at kunne opfattes som selvstændige låneforhold, kan partnerne eksempelvis behandle låneforholdene adskilt, herunder ved at registrere transaktioner adskilt og selvstændigt i bogføringen. Hævningen vil således anses for skattefri tilbagebetaling af tilgodehavendet, såfremt ekstraordinært indfrielse af lånet kan ske ifølge kravene omtalt i situation 3, herunder løbende nedbringelse og afregning af et anfordringstilgodehavende.

Omvendt vil tilbagebetalingerne være skattepligtige, hvis låneforholdene ikke behandles særskilt, eksempelvis hvis lånene alle er bogført på samme bogføringskonto i selskabet. I disse tilfælde vil det ikke kunne adskilles om hævningen er en tilbagebetaling af tidligere tilgodehavende, eller oprettelse af ny lån, hvorfor der må ske beskatning. Det er derfor altid en anbefaling, at oprette nye bogføringskonti for hvert optaget lån, således transaktioner til hver en tid kan følges.

- Situation 5 – Rentetilskrivning af lån fra før lovændringer

Såfremt der eksisterer et gammelt låneforhold fra før 14. august 2012, som ikke derfor anses for ulovligt, er det vigtigt at være opmærksom på, at renten skal ændres ifølge de nye regler. Gamle lån skal derfor rentetilskrives i henhold til de nye regler. Hvis der ikke foretages ny rentetilskrivning i henhold til gældende regler, vil den manglende rentetilskrivning anses for væsentlig, og der vil derfor opstå et nyt låneforhold, som dermed vil betegnes som ulovligt og skal beskattes.

Dette vurderes dog ikke længere som en problemstilling, da det antages, at det må være de færreste gamle lån, hvor der overvejes rentetilskrivning på nuværende tidspunkt.

Sikkerhedsstillelser

Skatteretligt er der store konsekvenser, for kapitalejeren, ved modtagelse af sikkerhedsstillelse fra selskabet. Sikkerhedsstillelsen vil således beskattes på samme måde som almindelige hævninger og lån i selskaber. Det er dog hele sikkerhedsstillelsen²¹, ved indgåelse, som kapitalejeren beskattes med, hvorfor dette kan betragtes som særligt hårde regler, da sikkerhedsstillelsen potentielt ikke vil have nogen værdi, eksempelvis ved manglende aktualisering.

Disse transaktioner ses typisk, hvis kapitalejeren står over for et større køb, hvor der eventuelt skal optages private lån. Herved stilles selskabet som sikkerhed for lånet, og selskabet vil således hæfte for misligholdelse. Dette kan dog vise sig, at blive en dyr fornøjelse, da hele beløbet således vil være skattepligtigt efter reglerne om ulovlige kapitalejerlån.

3.2.3 Konsekvenser ved kapitalejerlån skatteretligt

De selskabsretlige regler anvender ikke begrebet ulovlige kapitalejerlån, idet dispositionerne anses for lån, som skal tilbagebetales, hvorfor de også anses som værende ulovlige. Omvendt omtaler de skatteretlige ikke dispositionerne som værende lån, men derimod hævninger, da der ikke skal ske tilbagebetaling i henhold til LL § 16E, stk. 1. Den selskabsretlige ulovlige transaktion bliver derfor skatteretligt omdannet til udbytte eller løn, og skal derfor beskattes i henhold hertil. Den skatteretlige lovgivning vurderer derfor udelukkende den manglende skattebetaling af kapitalejerens hævning.

Sondringen mellem løn eller udbytte afhænger af kapitalejeren ansættelses- og lønforhold i selskabet. Såfremt kapitalejeren ikke er ansat i selskabet, hvilket typisk er tilfældet i holdingselskaber, kan kapitalejeren ikke modtage løn, og hævningen vil derfor anses for udbytte i skatteretten, og vil blive beskattet efter reglerne i Personskatteloven § 4 a. Hvis kapitalejeren derimod er ansat i selskabet og får løn, vil hævningen kunne beskattes som løn. Der skal dog tages højde for lønnens størrelse, da lønnen

²¹ L199 af 14 august 2012

skal være udtryk for en rimelig aflønning for kapitalejerens udførte arbejde²². Lovforslag nr. L 199 af 14. august 2012 beskriver forholdet således:

"Er aktionæren ansat i selskabet, vil selskabet have fradrag for beløbet som en lønudgift, dvs. en driftsomkostning, hvis der er tale om vederlag for personligt arbejde, og det samlede vederlag inklusive lånet kan rummes inden for en rimelig aflønning til aktionæren for det udførte arbejde."

Kapitalejeren kan således ikke kræve en urimelig løn i forhold til det udførte arbejde, for at kunne udligne det ulovlige kapitalejerlån, samt give fradragsret i selskabet. Hvis hævnningen ikke kan indeholdes i en rimelig lønudbetaling, vil det skatteretligt anses for et udbytte.

Det ses typisk, at ulovlige lån beskattes som udbytte, fordi lånet er for stort og derfor ikke kan indeholdes i en rimelig løn. Samtidig vurderes det, at en kapitalejeres normale løn typisk altid giver udtryk for en rimelig løn i forhold til det udførte arbejde, og vil derfor ikke kunne indeholde et eventuelt lån.

Efter et lån er konstateret, og vurderet ulovligt, skal lånet indberettes således der kan ske personlig beskatning af kapitalejeren. Dette kan også give anledning til bøder, hvis indberetningen ikke sker rettidigt eller er fejlagtig, da ledelsen har ansvaret for korrekte og rettidige indberetningen af lønoplysninger, ellers vil dette udløse personlige bøder. Bødestørrelsen afhænger primært af antallet af ansatte og kan gå fra 5.000 kr. for selskaber med op til 4 ansatte op til 80.000 kr. for selskaber med 100 eller flere ansatte²³. Altså vil kapitalejere i større selskaber få større bøder. Denne regel gælder dog for alle indberetninger til Skattestyrelsen, og gælder således ikke kun ved ulovlige lån. Det vil derfor sige, at ledelsen i selskaber med ulovlige kapitalejerlån også risikerer personlige bøder, hvis indberetningen af disse lån ikke foretaget på rette vis, eller på anden måde er mangelfulde.

I de selskabsretlige regler skal lånene renteberegnes ifølge reglerne i SEL § 210, hvorfor kapitalejeren som udgangspunkt burde kunne fradrage rentebetalingen i dennes personlige skattepligtige indkomst. Ulovlige lån benyttes dog, som tidligere nævnt, ikke i de skatteretlige regler, da disse håndteres som hævnninger, herunder løn eller udbytte. Lønnen eller udbyttet som kapitalejeren beskattes af indeholder således hele kapitalejerlånet, herunder også rentebetalingen. Omvendt skal selskabet beskattes af renteindtægten, da denne betegnes som et skattepligtigt tilskud, og opnået som følge af et lån i de

²² L 199 af 14. august 2012

²³ L 173, som fremsat, af 25. april 2012

selskabsretlige regler. Det kan derfor vise sig, at være dyrt at foretage et ulovligt kapitalejerlån – alene i fradrag/skattepligt på renterne, da disse ikke følger samme regler for selskabet og kapitalejeren personligt.

Selskabsretligt håndteres lånet som et lån med tilbagebetalingspligt, hvorfor lånet skal tilbagebetales, hvilket således ikke ændrer på skattepligten af lånet. En tilbagebetaling af lånet vil således løse problematikken selskabsretligt, og det ulovlige lån vil ikke længere være aktuelt, dog vil der fortsat ske beskatning ifølge de skatteretlige regler, som følge af kapitalejerlånet. En kapitalejer kan således ikke slippe for beskatning selvom lånet tilbagebetales i samme regnskabsår som det er optaget. Tilbagebetalingen vil ikke have indflydelse på selskabets skattepligtige indkomst, da det anses for en tilbagebetaling af et lån og ikke et tilskud.

Der kan i enkelte tilfælde også blive tale om dobbeltbeskatning, såfremt en kapitalejer tilbagebetaler et lån og umiddelbart efter udlodder samme beløb igen. I dette tilfælde vil der således være tale om et nyt lån, som ligeledes skal tilbagebetales og beskattes hos kapitalejeren som løn eller udbytte. Der ses derfor ikke, på nogen måde, gennem fingre med, at foretage hævninger i selskabet ifølge de skatteretlige regler, og dette ses som et klart udtryk for at ulovlige kapitalejerlån er uønsket i de selskabsretlige regler.

3.2.4 Opsummering

I de skatteretlige regler opereres der ikke med begrebet ulovlige kapitalejerlån. Disse håndteres som hævninger og reguleres efter reglerne i LL § 16E. Kapitalejer er således ikke forpligtet til at tilbagebetale lånet til selskabet, ifølge de skatteretlige regler. Ved håndtering som en hævning, vil transaktionen beskattes som udbytte eller løn, hvis kapitalejeren er ansat i selskabet og lånet kan indeholdes som en rimelig betaling for kapitalejerens udførte arbejde i selskabet.

Den nuværende lovgivning gælder fra 14. august 2012 og frem, hvilket vil sige, at lån fra før denne dato ikke er omfattet. Lovgivningen er ændret, som følge af, at flere kapitalejere benyttede de tidligere regler som et alternativ til skattefri løn eller udbytte, hvorfor Skattestyrelsen har sat en stopper for dette ved gældende regler.

Reglerne er forholdsvis stramme i forhold til skatten, da alle lån håndteres som eneste relevante transaktion, og en eventuel tilbagebetaling har således ikke betydning for beskatningen af kapitalejeren. Transaktioner foretaget af kapitalejeren, som led i selskabets sædvanlig forretningsmæssige dispositioner for selskaber, er dog accepteret og beskattes ikke.

Kapitalejer kan kun foretage private udlæg i selskabet, såfremt denne har et tilgodehavende i selskabet, da det i så fald vil håndteres som en tilbagebetaling. Transaktionerne skal dog håndteres adskilt og selvstændigt i bogføringen, for at kunne antages som tilbagebetaling af tidligere tilgodehavende.

Selskabet skal derfor til altid have en gæld til hovedaktionæren, for at hovedaktionæren undgår beskatning.

Transaktionen skal indberettes til Skattestyrelsen og der skal ske indbetaling af kildeskatten, for henholdsvis løn eller udbytte. Manglende indberetning og betaling af kildeskatten straffes med bødestraffe baseret på selskabets antal ansatte.

Den i de selskabsretlige regler tilskrevne rente anses i de skatteretlige regler som en del af transaktionen, da lånet og tilhørende rente ikke eksisterer i de skatteretlige regler, hvorfor kapitalejeren beskattes af den betalte rente. Der gives således ikke fradrag som ved øvrige rentebetalinger, hvor de skatteretlige regler ligeledes klassificerer transaktionen som lån.

3.3 Sammenligning af selskabs- og skatteretlig lovgivning

De selskabs- og skatteretlige lovgivninger viser flere forskelle på væsentlige områder, da lovgivningerne styres fra forskellige regelsæt. Dette afsnit har derfor til formål at sammenligne lovgivningen i de pågældende regelsæt og give overordnet overblik over forskellene.

Indledningsvist skal det nævnes, at der er en væsentlig forskel på, hvornår der foreligger et ulovligt kapitalejerlån ifølge de selskabsretlige og skatteretlige regler, særligt i forhold til personkredsen. I de skatteretlige er det kun lån til hovedaktionær og dennes nærtstående, som betegnes som ulovlige, mens ulovlige kapitalejerlån i de selskabsretlige regler omfatter alle kapitalejere, juridiske personer og ledelsesmedlemmer. I de selskabsretlige regler har det således ikke betydning, hvorvidt kapitalejeren har bestemmende indflydelse. Tilsvarende er definitionen af nærtstående parter mere omfattende i de selskabsretlige regler, da øvrige personer med særlig betydning for kapitalejer også er omfattet. Det er således uafhængigheden for kapitalejeren som vurderes. Disse lån vil ikke være ulovlige skatteretligt.

Kapitalejerlån er, som nævnt, kun ulovlige ifølge de selskabsretlige regler, da det strider imod grundprincipperne i aktieselskabsloven, som foreskriver at selskabet skal sikre selskabskapitalen, og idet det antages at lånene typisk foretages til dårligere vilkår for selskabet end hvis selskabet havde udlånt til øvrige uafhængige parter eller selskaber. Der er derfor tale om et lån med tilbagebetalingspligt, hvilket er i modsætning til de skatteretlige regler, hvor lånet behandles som en hævning, og således uden tilbagebetalingspligt. Kapitalejeren beskattes således enten ved udbytte eller løn.

En kapitalejer kan derfor tilbagebetale et tidligere opstået kapitalejerlån til selskabet, og løse problematikken i de selskabsretlige, forudsat at lånet i mellemtiden er håndteret korrekt. Samtidig vil kapitalejeren fortsat have problemstillingen i forhold til de skatteretlige regler, da transaktionerne ses særskilt og tilbagebetalingen således ikke er væsentlige i den forbindelse. Kapitalejeren skal derfor fortsat betale skat af transaktionen.

Dette antyder således, at de skatteretlige regler er væsentlig hårdere end de selskabsretlige. Konsekvenserne ved opstået kapitalejrlån i de selskabsretlige regler udgøres af en høj rente og en bøde fra Erhvervsstyrelsen, hvis lånet ikke tilbagebetales. Bøden er dog af mindre karakter og udgør 2,5-5 % afhængig af om lånet tilbagebetales før eller efter 6 uger.

Renten er omvendt fastsat til 10,05 %, hvilket kan have større effekt for kapitalejeren. I de skatteretlige regler håndterer således renten som en del af transaktionen, da lånet ikke har eksisteret i forhold til skatten. Kapitalejeren får derfor ikke fradrag for den betalte rente, men skal omvendt beskattes af betalte renter. Ydermere beskattes selskabet af renteindtægten, da dette er en rente for en selskabsretlig transaktion.

I og med, at de skatteretlige regler vurderer hver transaktion særskilt kan kapitalejeren komme ud for, at tilbagebetale et lån til selskabet, og efterfølgende hæve pengene i selskabet igen. I de selskabsretlige regler udgøres der således fortsat kun ét lån, og konsekvenserne ændres ikke. I de skatteretlige regler har der været to særskilte hævninger og kapitalejeren skal derfor dobbeltbeskattes.

Det kan derfor, med rette, blive alvorligt for kapitalejer at foretage et kapitalejrlån i selskabet, idet transaktionen skal håndteres igennem to regelsæt. Regelsættet er som sådan heller ikke til, at tage fejl af – kapitalejer må ikke tage virksomhedens penge og bruge privat, uden at blive straffet. De selskabsretlige regler er særligt nemme at forstå, idet SEL § 210 direkte foreskriver at kapitalejrlån er ulovlige. Det er i de skatteretlige regler, hvor der kan opstå udfordringer, hvis kapitalejer ikke er opmærksom på hvordan der rettes op på transaktionen. Dette understøttes desuden af interviewpersonens udtalelser, som gennemgås i afsnit 4.4.

3.4 Regnskab og erklæringer

I denne del af teoriafsnittet vil der blive fokuseret på de regnskabsmæssige regler samt erklæringer i forbindelse med kapitalejrlån, herunder præsentationen i årsregnskabet, hvilke erklæringstyper der findes, revisionspåtegningen, revisors rolle mv. Årsregnskabsloven indeholder en række formelle krav til udarbejdelse og præsentationen i årsregnskabet, bl.a. i forhold til behandlingen af ulovlige kapitalejrlån. Revisor er offentlighedens tillidsrepræsentant ved afgivelse af erklæringer med sikkerhed, der opfylder lovgivningen²⁴, hvorfor dette findes yderst relevant.

3.4.1 Præsentation af kapitalejrlån

Erhvervsstyrelsen har svært opnå kendskab til det reelle antal af kapitalejrlån, da selskaber har mange for finurlige metoder at præsentere et ulovligt kapitalejrlån. Nogle selskaber præsentere det på en særskilt linje i årsregnskabet, mens andre præsentere det som mellemregninger eller andre tilgodehavender i regnskabet.

²⁴ Bekendtgørelse om godkendte revisors erklæringer §1

Ved kapitalejrlån for ledelsesmedlemmer skal, som hovedregel, ÅRL § 73, stk. 1 i anvendelse, jf. definitionen nedenfor. Denne bestemmelse gælder således ikke for kapitalejer generelt, medmindre pågældende også er ledelsesmedlem i selskabet, hvilket typisk vil være tilfældet i mindre virksomheder. ÅRL § 73 er gældende for regnskabsklasse B og opefter.

”Har en virksomhed et tilgodehavende hos medlemmer af ledelsen, skal virksomheden angive summen af disse tilgodehavender fordelt på hver ledelseskategori. For hver kategori skal angives de væsentligste vilkår, herunder rentefod, og de beløb, der er tilbagebetalt i året. Herudover skal for hver kategori oplyses om nedskrivninger på indregnede beløb, og om der er givet afkald, herunder delvis afkald, på indregnede beløb. Er et lån optaget og indfriet i årets løb, skal det oplyses særskilt.”

Bestemmelsen finder ligeledes anvendelse for sikkerhedsstillelser, der er foretaget for den nævnte personkreds.

Det skal nævnes, at bestemmelserne gælder for såvel lovlige som ulovlige tilgodehavender og sikkerhedsstillelser, og der ikke skal ske en opsplitning i mellem lovlige eller ulovlige lån²⁵.

Præsentationen af et tilgodehavende hos en kapitalejer eller ledelsesmedlem skal præsenteres i balancen, som *”tilgodehavender hos virksomhedsdeltagere og ledelse”*, jf. skemakravene i ÅRL, bilag 2. Dette er gældende uanset følgende forhold:

- Mellemværendet er lovligt eller ej
- Kapitalejeren er en fysisk person eller et selskab
- Mellemværendet er opstået som følge af en normal samhandel

Til det sidste punkt skal nævnes, at præsentationen som *”tilgodehavender hos virksomhedsdeltagere og ledelse”* skal gå forud for *”tilgodehavende fra salg og tjenesteydelser”*, hvorfor samhandel mellem kapitalejer og ledelsesmedlemmer bør præsenteres som førstnævnte.

Ovenstående kan vises enten under finansielle anlægsaktiver eller omsætningsaktiver med samme benævnelse. Forskellen vil være om den forventet tilbagebetalingstid er under eller over et år, dvs. kortfristet eller langfristet aktiv.

²⁵ Deloitte Notat vedr. ulovlig aktionærlån (Januar 2018), s. 29

Ifølge ÅRL § 73, stk. 1 er der notekrav til at supplere oplysningerne i balancen, hvoraf der blandt andet skal oplyses om rentefod, tilbagebetalt beløb i året, optagelse og indfrielse af kapitalejerlån mv. Det sidste kan være en væsentlig del, da der kan have været optaget et kapitalejerlån i løbet af et regnskabsår, som ligeledes er indfriet i regnskabsåret, hvorfor det ikke vil fremgå af balancen pr. balancedagen. I dette tilfælde vil regnskabsbrugere kunne se i noteoplysningerne, at der i løbet af året havde været et kapitalejerlån. Det er dog langt fra sikkert, at dette vil være tilfældet i praksis.

Det er værd at bemærke, at et lån til ledelsesmedlemmer skal noteoplyses, mens et lån til kapitalejer ikke skal noteoplyses. Således vil et ulovligt udlån til en kapitalejer, kun skulle oplyses i balancen, såfremt denne ikke er et ledelsesmedlem. Det skal i denne sammenhæng nævnes, at fleste kapitalejere, som reelt har muligheden for at foretage sådanne lån ofte også vil være ledelsesmedlem, hvorfor det i praksis ofte fortsat vil medføre en noteoplysning, da denne så vil være omfattet af oplysningskravet i ÅRL § 73²⁶. Dette ses eksempelvis i holdingselskaber, hvor kapitalejer typisk også indgår som direktør i selskabet.

Såfremt kapitalejerlånet også medfører en ekstra personlig skattebetaling for kapitalejeren, hvilket det i de fleste tilfælde vil være gældende, så skal denne forpligtelsen indregnes i balancen eller noteoplyses som en eventualforpligtelse. Som udgangspunkt vil der være tale om en eventualforpligtelse, da den ikke-afholdte A-skat som udgangspunkt vil betyde en restskat for kapitalejer, som selskabet vil hæfte for, jf. ÅRL § 64. Beløbet skal først indregnes som en gældsforpligtelse, hvis det vurderes, at hæftelsen bliver aktuel som følge af, at kapitalejeren hverken kan eller vil betale sin restskat. Det skal dog nævnes, at på det tidspunkt, hvor selskabet indberetter den yderligere løn og A-skat, henledt til kapitalejerlånet, til Skattestyrelsen vil der opstå et gældsforpligtelse for selskabet, i lighed med indregning ved almindelige lønindberetninger²⁷.

En kort sammenfatning af afsnittet betyder at et kapitalejerlån skal præsenteres i balancen under regnskabsposten *"tilgodehavende hos virksomhedsdeltagere og ledelse"*, og en dertilhørende noteoplysning. Såfremt kapitalejerlånet medfører en skattebetaling skal dette også oplyses som enten en gældsforpligtelse i balancen eller oplysning som en eventualforpligtelse alt efter omstændighederne.

²⁶ Deloitte notat vedrørende ulovlige kapitalejerlån (2018), s. 4

²⁷ Deloitte notat vedrørende ulovlig aktionærlån (2018), s. 15

3.4.2 Erklæringstyper

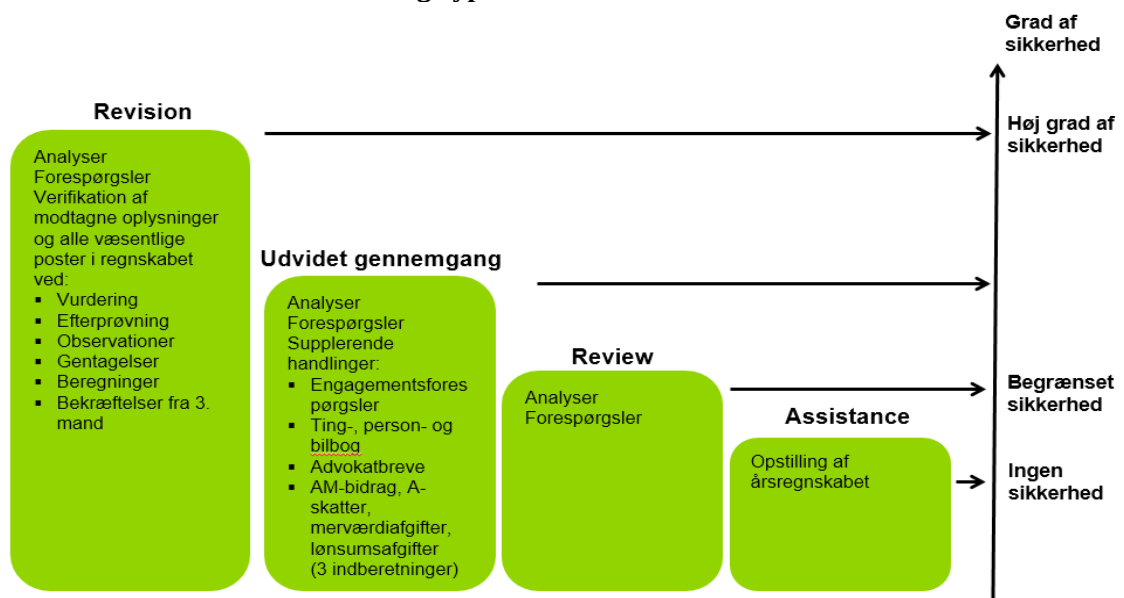
Revisor afgiver typisk en af fire erklæringstyper på årsregnskabet. Erklæringstyperne er afhængig af graden af sikkerhed, som årsregnskabet skal forsynes med. Med graden af sikkerhed vil revisor typisk skulle udføre et større stykke arbejde. Nedenfor vil de fire erklæringstyper samt fravalg af revision blive beskrevet:

- Revision
- Udvidet gennemgang
- Review
- Assistance med opstilling
- Fravalg af revision

Som nævnt ovenfor er forskellen imellem erklæringstyperne graden af sikkerhed ved de enkelte erklæringer. Revision vil være af høj grad af sikkerhed, hvor udvidet gennemgang og review vil være erklæringer med begrænset sikkerhed. Assistance med opstilling vil ingen grad af sikkerhed have. Valget af erklæringstype er ofte afgørende for omfanget af revisionshandlinger, som revisor skal udføre. Des højere grad af sikkerhed vil revisor alt andet lige skulle udføre flere revisionshandlinger.

Efterfølgende figur illustrerer forskellen i graden af sikkerhed i nævnte erklæringstyper, herunder også kort hvilke opgaver revisor foretager.

Figur 3: Grader af sikkerhed i erklæringstyperne



Kilde: Egen tilvirkning

Ved vurdering af regnskabsklasser tages der højde for selskabets størrelse og volumen, hvorfor der er opstillet grænser for de enkelte regnskabsklasser. Grænsen for virksomheder i regnskabsklasse B, er virksomheder som ikke overstiger to ud af tre følgende størrelser i to på hinanden følgende år²⁸:

- Balancesum på 44 mio. kr.,
- Nettoomsætning på 89 mio. kr., og
- Gennemsnitlig antal heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret på 50

Virksomheder i Regnskabsklasse B kan dog undlade at lade sig revidere, hvis virksomheden i to på hinanden følgende år ikke overskrider to af følgende størrelser²⁹:

- Balancesum på 4 mio. kr.,
- Nettoomsætning på 8 mio. kr., og
- Gennemsnitlig antal heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret på 12

Således er der kun tale om små virksomheder inden for regnskabsklasse B, som har mulighed for helt at fravælge revisor, da der ikke er krav om, at der skal foretages review eller assistance. Det vurderes ligeledes, at være disse typer af selskaber som foretager flest kapitalejerlån, grundet størrelsen og typen af virksomheder, herunder eksempelvis holdingselskaber med kapitalejer som eneste virksomhedsdeltager.

Figur 3 viser således typer af revisorerklæringer, som selskabet kan vælge. Disse erklæringstyper er gennemgået i efterfølgende afsnit.

²⁸ Årsregnskabsloven §7, stk. 2

²⁹ Årsregnskabsloven §135, stk. 1

Revision

Som navnet antyder, så er det kun i reviderede regnskaber, at revisor afgiver en revisionspåtegning.

En revisors påtegning på et regnskab er revisors erklæring om den udførte revision³⁰. Erklæringen er derfor med til at indikere over for regnskabsbrugere hvilke arbejder, som revisor har udført. Der er således en række krav til hvad en revisionspåtegning som minimum skal indeholde³¹:

- en konklusion, jf. stk. 2 og 3.
- en omtale af grundlaget for den afgivne konklusion, jf. stk. 4.
- en omtale af væsentlig usikkerhed vedrørende fortsat drift, jf. stk. 5.
- fremhævelse af forhold i regnskabet, jf. § 7, stk. 1.
- en omtale af revisors ansvar for revisionen, jf. stk. 6.
- oplysninger vedrørende andre forhold, jf. § 7, stk. 2.
- hvor ledelsesberetning er udarbejdet, en udtalelse om ledelsesberetningen, jf. stk. 7 og 8.

I revisionspåtegningen konkluderer revisor, om årsregnskabet giver et retvisende billede, såfremt revisor i forbindelse med sin revision konstaterer fejl eller mangler, der betyder, at oplysningerne i årsregnskabet ikke giver et retvisende billede, er der krav om at revisor skal skrive herom i sin revisionspåtegning i regnskabet³².

Som det ses af ovenstående skal revisionspåtegningen indeholde alle væsentlige oplysninger for regnskabsbrugere, for eksempel forhold som regnskabslæsere skal være særlige opmærksomme på. Dette vil i revisionspåtegningen typisk fremgå som et forbehold eller en fremhævelse. Det interessante i forhold til afhandlingens problemstilling vil være at se nærmere på punkt 1. og 4., da det vil være her revisor vil henlede regnskabsbrugeres opmærksomhed til i tilfælde af fejl i regnskabet, herunder ulovlige kapitalejerlån.

Blank revisionspåtegning

En revisor afgiver en blank revisionspåtegning, såfremt revisor kan konkludere, at regnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. balancedagen samt revisor ikke har fundet anledning til modifikationer af revisionspåtegningen. Det er vigtigt at nævne, at en blank revisionspåtegning ikke er et lighedstegn med at selskabet er sund og velfungerende. Revisionspåtegningen er alene et udtryk for om informationerne i årsregnskabet er tilstrækkelige og retvisende.

³⁰ Bekendtgørelse om godkendte revisorers erklæringer §3

³¹ Bekendtgørelse om godkendte revisorers erklæringer §5

³² <https://www.fsr.dk/Nyheder%20og%20presse/Revision-og-aarsregnskabet/hvad-skriver-revisor-i-regnskabet>

Modifikation af revisionspåtegningen

Såfremt revisor ikke er enige i de informationer som præsenteres i årsregnskabet vil revisor fremhæve hvilke forhold, som revisor er uenige i, i revisionspåtegningen. I dette tilfælde kan der være tale om at revisor ikke mener, at årsregnskabet udviser et retvisende billede, hvilket der kan være flere grunde til. Revisor vil i dette tilfælde modificere sin revisionspåtegning.

Der findes tre typer af modifikationer, som revisor kan gøre brug af:

- Forbehold
- Afkræftende konklusion
- Manglende konklusion

Forbehold

Som nævnt er den første type af modifikationer i revisionspåtegningen et forbehold, hvilket er et udtryk for at revisor har konkluderet, at der væsentlige fejl eller mangler i informationen vedrørende årsregnskabet. I de tilfælde, hvor der er forbehold for enkeltstående dele af årsregnskabet vil revisor konkludere, at årsregnskabet er retvisende "bortset fra" de elementer, hvor man ikke er enige med informationen. "Bortset fra" modifikationer kan komme i to afskygninger, hvor det retvisende billede påvirkes væsentligt. Første afskygning vil være, hvor det retvisende billede påvirkes væsentligt og der er væsentlige fejl i regnskabet. Det vil sige, at der er tale om faktuelle fejl vedrørende den gældende regnskabspost. Den anden afskygning vil være, hvor det retvisende billede fortsat påvirkes væsentlig, men hvor der er tale om utilstrækkeligt revisionsbevis. Her er der således ikke tale om faktuelle fejl, men revisor har ikke opnået tilstrækkelig revisionsoverbevisning for den gældende regnskabspost, hvorfor revisor kan se sig nødsaget til at tage et sådan forbehold.

I bekendtgørelse om godkendte revisorers erklæringer § 6 er oplyst de forhold, som gør at revisor skal modificere konklusionen i revisionspåtegningen. For afhandlingen vil det interessante være at hvordan revisor skal forholde sig i tilfælde af et ulovligt kapitalejerlån, hvilket belyses senere i dette afsnit.

Det er væsentligt at nævne, at hvis revisor tager forbehold efter bekendtgørelse om godkendte revisorers erklæringer § 6, så skal konklusionen også modificeres, jf. § 6, stk. 4-6, hvor overskriften skal ændres til enten "Konklusion med forbehold", "Afkræftende konklusion" eller "Manglende konklusion", alt efter typen af modifikation.

Til bekendtgørelse om godkendte revisorers erklæringer § 6, stk. 2, nr. 2 findes der i Erklæringsvejledningen afsnit 5.4.2.2. kommentarer vedrørende nævnte paragraf, som er værd at have in mente. I dette afsnit står nævnt, at

”hvis en virksomheds regnskab ikke indeholder de oplysninger, der kræves i henhold til lovgivningen, skal der tages forbehold, medmindre de manglende oplysninger er uvæsentlige.”

I afsnittet står ligeledes nævnt at en væsentlighedsvurdering snarere vil være kvalitativ end kvantitativ, hvorfor revisor bør se på den enkelte oplysnings karakter og sammenhæng, herunder hvilken relation denne har til den enkelte regnskabspost.

Det skal ligeledes nævnes, at oplysningskrav, der giver information til aktionærer eller andre regnskabsbrugere til et ”kontrolformål”, som udgangspunkt altid vil være væsentlige. Dette vil for eksempel være ledelseshonorar, revisionshonorar mv., herunder typisk også medtage kapitalejerlån.

Afkræftende konklusion

Den anden type modifikation af revisionspåtegningen vil være en revisionspåtegning med en afkræftende konklusion. Dette er et udtryk for at revisor har konkluderet, at det retvisende billede påvirkes væsentlig og gennemgribende, og der er tale om væsentlige fejl i årsregnskabet.

Dette kunne eksempelvis være hvis virksomheden aflægger årsregnskabet med en forventning om at kunne fortsætte driften, og revisor er uenig i denne vurdering. I dette tilfælde vil revisor afgive en revisionspåtegning med en afkræftende konklusion, da revisor ikke kan tilslutte sig ledelsens vurdering.

Manglende konklusion

Tredje type af modifikation af revisionspåtegningen vil være en manglende konklusion. Dette vil være i det tilfælde hvor det retvisende billede påvirkes væsentligt og gennemgribende, så i tilfældet ved en afkræftende konklusion. Ved en revisionspåtegning med manglende konklusion vil der være tale om utilstrækkelig revisionsbevis, og ikke tale om faktuelle fejl.

Revisor er dermed ikke i stand til at udtale sig om det retvisende billede, da denne ikke har adgang til de informationer, som revisor finder nødvendige for at kunne kontrollere informationer i årsregnskabet.

Fremhævelse

Som følge af ændringerne i revisorloven i 2016 udgik supplerende oplysninger fra årsregnskabet og blev erstattet af fremhævelser.

En fremhævelse er ikke en modifikation af konklusionen i revisionspåtegningen, men har en effekt på revisionspåtegningen. Hvis revisor fremhæver forhold vil det ikke have betydning for om oplysningerne i årsregnskabet giver et retvisende billede, hvorfor det ikke vil være en modifikation af revisionspåtegningen. Der kan opstå to situationer, hvor revisor vil lave en fremhævelse i revisionspåtegningen:

- Fremhævelse af forhold i regnskabet
- Fremhævelse af forhold vedrørende revisionen

Nedenfor vil forfatterne komme ind på de to forskellige typer af fremhævelser.

Fremhævelse af forhold i regnskabet

Såfremt der er forhold i årsregnskabet, som læseren bør være særlig opmærksom på, så skal revisor fremhæve det i revisionspåtegning.

Ifølge ISA 706, pkt. 5 består en fremhævelse af forhold i regnskabet:

”supplerende oplysninger vedrørende forståelse af regnskabet – et afsnit i revisors erklæring, der henviser til et forhold, der er passende præsenteret eller oplyst i regnskabet, og som efter revisors vurdering er af en sådan vigtighed, at det er afgørende for brugeres forståelse af regnskabet.”

Dette kunne for eksempel være, at revisor fremhæver oplysninger i regnskabet om, at selskabet er involverende part i en retssag eller skatteforespørgsel, hvor der er en vis usikkerhed omkring sagernes udfald.

Fremhævelse af forhold vedrørende revisionen

Ifølge ISA 706, pkt. 5 består en fremhævelse af forhold vedrørende revisionen:

”supplerende oplysninger vedrørende forståelse af revisionen – et afsnit i revisors erklæring, der henviser til forhold, som ikke er præsenteret eller oplyst i regnskabet, og som efter revisors vurdering er relevant for brugeres forståelse af revisionen, revisors ansvar eller revisors erklæring.”

Fremhævelser af forhold vedrørende revisionen er dermed forhold, der er relevante for regnskabsbrugernes forståelse af revisionen, revisors ansvar eller revisors erklæring.

En sådan fremhævelse vil eksempelvis være, at en virksomhed er omfattet af revisionspligt, men ikke tidligere år har været det, hvorfor sammenligningstallene ikke er revideret.

Øvrige rapporteringsforpligtelser

Supplerende oplysninger vedrørende andre forhold er erstattet af ”rapporteringsforpligtelser efter erklæringsbekendtgørelse § 7, stk. 2.” Det skal dog nævnes, at oplysninger om for eksempel ulovlige kapitalejrlån skal gives i et særskilt afsnit og have en overskrift, som er indikativ. Dette kunne eksempelvis være ”overtrædelse af selskabslovens regler om lån til kapitalejer”.

Rapporteringsforpligtelser efter erklæringsbekendtgørelsens § 7, stk. 2 skal revisor altid oplyse, såfremt denne i forbindelse med sit arbejde får

”en begrundet formodning om, at medlemmer af ledelsen kan ifalde erstatnings- eller strafansvar for handlinger eller undladelser, der berører virksomheden, tilknyttede virksomheder, virksomhedsdeltagere, kreditorer eller medarbejdere.”

Herunder skal der altid oplyses om overtrædelse af skatte-, afgifts- og tilskudslovgivningen, den for virksomheden fastsatte selskabsretlige eller tilsvarende lovgivning (oftest selskabsloven) samt lovgivning om regnskabsaflæggelse.

I forbindelse med kapitalejerlån kan ledelsen ifalde ansvar i forhold til manglende overholdelse af SEL og LL, hvorfor der bør oplyses herunder.

Det skal nævnes, at der kun skal oplyses om ”ikke uvæsentlige forhold”, jf. bekendtgørelse om godkendte revisorers erklæringer § 7, stk. 2, hvorfor et ulovligt kapitalejerlån af et bagatelagtigt beløb ikke nødvendigvis behøves omtalt i påtegningen, da det skal være oplysninger der er relevante for modtagerne, hvilket et mindre lån ikke nødvendigvis vil være, jf. Erklæringsvejledningen afsnit 5.6.2.

Som en afrunding på afsnittet vedrørende revisionspåtegningen skal ulovlige kapitalejerlån omtales i revisionspåtegningen under øvrige rapporteringsforhold, tidligere kaldet supplerende oplysninger vedrørende andre forhold. Dette vil være det korrekte sted at angive et ulovligt kapitalejerlån i revisorpåtegningen. Der ses dog mange eksempler på at revisor ikke altid anfører omtale af kapitalejerlån i dette afsnit i revisorpåtegningen.

Udvidet gennemgang

Erklæringen om udvidet gennemgang har siden 2013 i store træk erstattet review erklæringerne, da denne giver en større grad af sikkerhed, grundet enkelte ekstra handlinger. Arbejdet ved erklæringen om udvidet gennemgang er således bygget op omkring arbejdet ved review erklæringen, herunder forespørgsler og analyser af udviklinger baseret på forventninger. Der er dog få supplerende handlinger, som skal udføres, for at kunne afgive en udvidet gennemgang erklæring. Følgende handlinger skal således være foretages³³:

- Indhente udskrifter fra tingbog, personbog og bilbog pr. balancedagen – til vurdering af eventuelle eventualforpligtelse eller sikkerhedsstillelser i årsregnskabet
- Indhente engagementsbekræftelse pr. balancedagen fra virksomhedens pengeinstitutter – til opnåelse af bevis for likvide beholdninger, værdipapirer, samt eventualforpligtelser og sikkerhedsstillelser i årsregnskabet.
- Indhente advokatbrev på eller efter balancedagen fra virksomhedens advokatforbindelse – til vurdering af eventualforpligtelser, samt opnår supplerende bevis for den regnskabsmæssige behandling af forhold i årsregnskabet.
- Indhente dokumentation for, at de til SKAT indberettede AM-bidrag, A-skatter, merværdiafgifter og lønsumsafgifter er korrekt indberettet på grundlag af bogføringen. Handlingerne udføres for

³³ FSR - ”standard om udvidet gennemgang af årsregnskaber, der udarbejdes efter årsregnskabsloven”, april 2013, punkt 43

tre perioder eller for det færre antal perioder, som der er indberetningspligt for – til kontrol af at indberetning til SKAT foretages korrekt.

Det er således primært ovenstående handlinger, som adskiller den udvidet gennemgang og review erklæringen. Den udvidet gennemgang giver således en større sikkerhed, som følge af de supplerende handlinger som imødegår risikoen for manglende indregning af forpligtelser, samt retmæssig indberetninger til Skattestyrelsen.

Udvidet gennemgang er alene en dansk standard – ”standard om udvidet gennemgang af årsregnskaber, der udarbejdes efter årsregnskabsloven, april 2013”. Standarden kan kun benyttes af små og mellemstore selskaber, hvorfor denne erklæring udelukkende egner sig til regnskabsklasse B. Beløbsgrænserne følger således kravene for små virksomheder (regnskabsklasse B)³⁴, beskrevet tidligere i afsnittet.

Det vurderes således, at det er disse typer af virksomheder som er i målgruppen for ulovlige kapitalejerlån, hvorfor forståelse for den udvidet gennemgang af nødvendig, og arbejdet mod risikoen for disse typer af transaktioner.

På trods af, at udvidet gennemgang og review på mange områder ligner hinanden, herunder også udførelsen af revisors arbejde, er der væsentlige forskelle i kravene til erklæringerne. Forskellene er oplistet nedenfor:

Tabel 2: Review sammenlignet med udvidet gennemgang

	Review	Udvidet gennemgang
Regulering	ISRE 2400	Standard om udvidet gennemgang af årsregnskaber, april 2013
Primære handlinger	Analyse, forespørgsler	Analyse, forespørgsler og supplerende handlinger, herunder bekræftelser fra 3. mand
Forbehold (Erklæringsbekendtgørelsen)	Ja, §13 - lig revision	Ja, §10 - lig revision
Supplerende oplysninger om ulovligt kapitalejerlån	Nej, kun eventuelle forhold (ikke ledelsesansvar)	Ja, både forhold i regnskabet og andre forhold - lig revision

Kilde: Egen tilvirkning

Ulovlige kapitalejerlån skal i lighed med revisionspåtegningen fremhæves i påtegningen under øvrige rapporteringsforhold.

³⁴ ÅRL §7, stk. 2, 1. pkt.

Review

En review-erklæring har tidligere været den erklæringstype som efterfulgte revision, med en lavere grad af sikkerhed. Reviewet reguleres efter ISRE 2400, og afgives som en erklæring med begrænset grad af sikkerhed. Der henvises desuden til erklæringsbekendtgørelsen §§ 12-15 vedrørende review af regnskaber. Der er således tale om en negativ konklusion, i modsætning til revisionserklæringen, som er positiv i sin konklusion. Revisor gør således regnskabslæser opmærksom på, at han ikke er stødt på forhold under sit arbejde, der kan afkræfte at regnskabet givet et retvisende billede.

Formålet med afgivelsen af review-erklæring er, at sætte revisor i stand til at bekræfte at regnskabet er aflagt efter den rigtige selskabsretlige begrebsramme. Revisors arbejde består primært i udførsel af analyser og forespørgsler, hvorfor det er vigtigt med forståelse til virksomhedens forretningsgange. Arbejdshandlinger som kan henhøre risikoen for ulovlige kapitalejerlån kan der henvises til ISRE 2400 punkt 48b og 48d, som omhandler henholdsvis transaktioner med nærtstående og tilstedeværelsen af eventuelle ulovlige handlinger eller manglende overholdelse af lovgivningen. Revisor skal derfor fortsat have overblik over og forståelse for de transaktioner, som er foretaget til nærtstående, da det netop typisk er disse typer af transaktioner som indeholder ulovlige kapitalejerlån. Da review-erklæringen primært består i analyser og forespørgsler, vurderes der at være en svaghed i vurderingen af transaktionerne, da respondenterne ikke nødvendigvis er klar over at der er tale om en ulovlig transaktion.

Det vurderes, at der er tale om virksomhedsejere og ledelse med begrænset kendskab til regnskabsregler, samt yderligere lovgivning, da det kun er små virksomheder under beløbsgrænserne, som kan fravælge revision og eventuelt vælge en review-erklæring. Revisor kan derfor, hvis der er mistanke om eksempelvis ulovlige lån, supplere forespørgslerne med substansrevision på omkostninger der afviger fra forventningerne.

Ved review er der mulighed for fremhævelser i påtegningen, men der er ikke mulighed for en anmærkning om ulovlige kapitalejerlån i påtegningen³⁵.

Assistance med opstilling

Selskaber kan ligeledes også vælge, at revisor blot skal opstille regnskab. I sådanne tilfælde vil revisor afgive en assistance erklæring ifølge ISRS 4410 "Opgaver om opstilling af finansielle oplysninger".

Målet med en assistance erklæring er, at revisor skal bruge sin ekspertise til at hjælpe direktionen med at opstille selskabets regnskab efter den relevante begrebsramme. Erklæringen afgives af revisor med ingen grad af sikkerhed, hvorfor selskaber med assistance erklæring indgår i selskaber med fravalg af revision. Der vil derfor udelukkende være selskaber som aflægger årsrapport efter begrebsrammen efter regnskabsklasse B, som kan vælge en erklæring efter ISRS 4410 "Opgaver om opstilling af finansielle oplysninger".

³⁵ FSR Analyse "Anmærkninger om selskaber, Analyse af selskabernes 2016-årsregnskaber" (2017), s. 2

Ifølge ISRS 4410 punkt 29 skal revisor anvende de registreringer, dokumenter, forklaringer og anden information herunder betydelige vurderinger, som den daglige ledelse har tilvejebragt, til at opstille regnskabet. Det vurderes således, at revisor ikke skal verificere bogføringen, eller på anden vis gennemgå denne som i øvrige erklæringer, for at afgive en assistance erklæring for opstilling af regnskabet.

Da revisor ikke udfører direkte revisionshandlinger, men nærmere foretager konsistentstjek af bogføringen, er det muligt for selskabet at tilkøbe ekstra gennemgang af enkelte regnskabspunkter, eksempelvis værdien af varelageret eller debitorerne. Revisor vil således afgive en særskilt erklæring om aftalte arbejdshandlinger ifølge ISRS 4400, uden sikkerhed, da erklæringen kun omfatter de konkret aftalte arbejdshandlinger og ikke er en generel konklusion om årsregnskabet. Arbejdet vil dog ikke påvirke konklusionen af årsregnskabet.

Betingelserne for at vælge en assistance erklæring til selskabets årsregnskabet følger betingelserne for fravalg af revision, hvorfor selskabet for to regnskabsår i træk ikke må overskride to af enten balancesum på 4 mio. kr., nettoomsætning på 8 mio. kr. eller et gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede på 12. Det vurderes således, at det faktum, at revisor *bruger sin ekspertise til at hjælpe direktionen med at opstille selskabets regnskab efter den relevante begrebsramme*, ikke vurderes at være krævende, da alle selskaber som er omfattet af reglerne aflægger regnskab efter regnskabsklasse B og dermed også samme begrebsramme.

Når revisor udfører en opgave og afgiver erklæring efter ISRS 4410, og erklæringen enten er krævet ifølge lov eller ikke udelukkende er bestemt til eget brug, er opgaven omfattet af revisorloven § 1, stk. 3.

Da erklæringsbekendtgørelsen ikke indeholder krav til erklæringer afgivet efter ISRS 4410, henvises der i stedet til bestemmelser i revisorloven³⁶, der sikrer at revisor fortsat udfører sit arbejde i henhold til god revisorskik. Af bestemmelserne i revisorloven, som er relevante for erklæringer efter ISRS 4410 kan nævnes³⁷:

- § 16, stk. 3
 - Revisors pligt til at udvise fornødne kompetence. Det vil derfor sige, at opgaven udelukkende må udføres af revisionsvirksomheder, medmindre Erhvervsstyrelsen giver særlig tilladelse.

³⁶ https://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Revision%20og%20andre%20erklæringsopgaver/Revisionsudtalelser/151%20-%20Erklæring%20om%20opstilling%20af%20FI

³⁷ https://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Revision%20og%20andre%20erklæringsopgaver/Revisionsudtalelser/151%20-%20Erklæring%20om%20opstilling%20af%20FI

- §22
 - Revisors pligt til at rapportere om økonomiske forbrydelser.
- § 30
 - Revisors tavshedspligt.
- §43-46
 - Mulighed for indbringelse af revisor for Revisornævnet, ved manglende overholdelse af ovenstående regler mv.
- § 54, stk. 4, 1. pkt.
 - Straf ved revisors afgivelse af urigtig skriftlig erklæring.

Dette viser således, at revisor fortsat har en, ikke uvæsentlig rolle, hvis selskabet vælger at årsrapporten kun skal indeholde en assistance erklæring om opstilling af regnskab. Revisor kan eksempelvis blive straffet, hvis denne ikke har været opmærksom på overtrædelsen af beløbsgrænserne til valg af assistanceerklæring, nævnt ovenfor. Det er dog vigtigt, at påpege at selskabet ikke vælger en revisor, som er registreres som selskabets revisor, hvis selskabet kun ønsker en assistanceerklæring. Revisor er således kun hyret som konsulent til opstilling af regnskabet.

I forhold til ulovlige kapitalejerlån vil revisor således også have pligt til, at rapportere til en eventuel bestyrelse om forholdet, samt konsekvenserne herfor. Revisor skal ligeledes oplyse Erhvervsstyrelsen herom, ligesom revisor ikke bør underskrive regnskabet, som følge af god revisorskik og RL § 22. Dette giver således stof til eftertanke i forhold til det stigende antal af assistance erklæringer for danske virksomheder, og hvorvidt eventuelle ulovlige kapitalejerlån egentlig bliver rapporteret, hvis det sker i selskaber som har valgt assistance erklæringer. Det vurderes, at der i branchen er en tendens for, at revisorer ikke udfører handlinger ved assistance erklæringer, da dette netop ikke er oplistet i erklæringsbekendtgørelsen. Dette vil således også give problemstillinger i de tilfælde, hvor et selskab har et ulovligt kapitalejerlån og året efter afgiver en årsrapport med en assistanceerklæring. Revisor har derved stadig pligt til, at rapportere om det ulovlige kapitalejerlån, eller i mindste tilfælde undersøge dette, da revisor har kendskabet fra tidligere år.

Fravalg af revision

Siden 2006 har små selskaber kunne fravælge revision af årsrapporten. Det er dog vigtigt, at selskabet stadig udarbejder og indsender årsrapporten til Erhvervsstyrelsen, og at denne er udarbejdet efter årsregnskabslovens regler³⁸. Forskellen til en assistance erklæring ifølge ISRS 4410 ”Opgaver om opstilling af finansielle oplysninger” er således, at der på intet tidspunkt er en revisor inde over årsrapporten.

³⁸ <https://erhvervsstyrelsen.dk/fravalg-af-revision>

Betingelserne for fravalg af revision er tidligere beskrevet, og det er således små selskaber i regnskabsklasse B, som overholder beløbsgrænserne der har mulighed for at fravælge revision. Det vurderes endvidere også, at være i disse typer af virksomheder, at udfordringer med ulovlige kapitalejrlån er størst.

Det er dog kun lovlydige selskaber og kapitalejere som kan fravælge revision. Såfremt personer med bestemmende indflydelse har en bødeforlæg eller er blevet dømt for overtrædelse af selskabs- regnskabs- eller skatte- og afgiftslovgivningen, kan selskabet således ikke fravælge revision i en periode på 3 år³⁹. Det vil således også sige, at selskaber hvori revisor har rapporteret om et ulovligt kapitalejrlån, og personer er dømt for overtrædelse heraf, ikke blot kan fravælge revisionen året efter.

Ydermere kan Erhvervsstyrelsen også pålægge selskabet at blive revideret, som følge af undersøgelser hvor det er konstateret at årsrapporten har væsentlige fejl eller mangler i forhold til selskabs- eller regnskabslovgivningen.

3.4.3 Revisors ansvar

Når den uafhængige revisor ikke reviderer årsregnskabet, er der groft sagt ingen kontrol af, om der findes ulovlige kapitalejrlån i årsregnskabet. De senere år har der været en stigende tendens til fravalg af revisor, hvilket vil blive belyst yderligere i kapitel 4, hvilket kan anses som en problematik.

Det kan for revisor være svært at opdage ulovlige kapitalejrlån, som ikke er synlige på balancedagen, da kapitalejrlånet kan være indfriet i løbet af regnskabsåret, og revisor i henhold til sin erklæring ”blot” konkluderer på om regnskabet giver et revisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. balancedagen.

I loven står der ingen steder nedskrevet hvilke minimumshandlinger, som revisor skal udføre for at sikre at der i et given selskab ikke forefindes kapitalejrlån, hvorfor revisor heller ikke har pligt til specifikt at revidere efter ulovlige kapitalejrlån. Til forfatternes kendskab, har ingen af de fire store revisionshuse i Danmark implementeret sådanne minimumshandlinger. Revisor anses dog for værende offentlighedens tillidsrepræsentant, jf. Revisorlovens § 16, og at opgaverne med revisionspåtegninger skal udføres med nøjagtighed og den hurtighed, som deres beskaffenhed tillader, samt er i overensstemmelse med god revisorskik. Ifølge ovenstående paragraf indebærer god revisorskik følgende:

³⁹ https://www.fsr.dk/Faglige_informationer/SMV/Faglige%20notater%20og%20artikler/Fravalg%20af%20revision

at revisor skal udvise en professionel skepsis, integritet, objektivitet, fortrolighed, professionel adfærd, professionel kompetence og fornøden omhu ved udførelsen af opgaverne.

Revisor skal under planlægningen og udførelsen af sit arbejde udvise en professionel skepsis i erkendelse af, at der kan være omstændigheder, der kan give indikationer af væsentlig fejlinformation i årsregnskabet.

På baggrund af ovenstående vil det være revisors ansvar at undersøge om der i et givent selskab findes ulovlige kapitalejerlån, såfremt revisor kan have fået indikationer af, at et sådanne lån kunne eksistere. Såfremt revisor har fået indikationer heraf, bør revisor derfor tilrettelægge revisionen herefter, eller som minimum foretager handlinger som imødegår sådanne forhold. Revisor er forpligtet til at omtale lånet og dets mulige konsekvenser i sin påtegning i årsregnskabet, da kapitalejerlån medfører ansvar for ledelsen i selskabet.

Som en afrunding på afsnittet kan det nævnes, at der ikke er nogle nedskrevne minimumshandlinger, som revisor bør foretage sig i forbindelse med ulovlige kapitalejerlån, hvorfor man falder tilbage på de generelle regler omkring god revisorskik. Dog er revisor forpligtet til omtale omkring kapitalejerlån i sin påtegning af årsregnskabet i erklæringer vedrørende revision og udvidet gennemgang, hvorfor revisor i langt de fleste tilfælde vil have kendskab til om der i et givent selskab er risiko for et kapitalejerlån.

3.5 Eksempler på ulovlige kapitalejerlån

Ulovlige kapitalejerlån kan opstå som led i flere forskellige typer af transaktioner, hvorfor revisor kan konstatere de ulovlige lån som led i næsten alle regnskabsposter. Nedenfor fremgår liste over de typiske transaktioner, hvor ulovlige kapitalejerlån kan opstå. Transaktionerne er beskrevet, ligesom det også er beskrevet hvilke handlinger revisor kan foretage for, at opdage disse ulovlige transaktioner.

Tabel 3: Eksempler på ulovlige kapitalejerlån

Regnskabspost	Eksempel på ulovligt kapitalejerlån
Private omkostninger afholdt af selskabet	• Småanskaffelser – køb af IT-udstyr, møbler eller lignende • Reparationer – reparationer af privat bil eller lignende • Repræsentation – privat middag • Andre øvrige private omkostninger – benzin til privat bil eller lignende
Materielle anlægsaktiver	• Aktiver købt til privat brug gennem selskabet
Salg af varer/tjenesteydelser	• Salg af varer eller tjenesteydelser med fordelagtige forhold, herunder pris, kredittid eller lignende.
Kontantudlån med ledelse og ejere	• Mellemregning med ejer eller ledelse kommer i virksomhedens favør, som følge af kontante overførsler
Sikkerhedsstillelser	• Sikkerhedsstillelser fra virksomheden til, at dække for private forhold, herunder køb af bil eller hus.

Kilde: Egen tilvirkning

Ovenstående oversigt er blot få eksempler på hvordan ulovlige lån kan opstå, og skal derfor ikke opfattes som en udtømmende liste. Oversigten er udarbejdet til, at illustrere at ulovlige kapitalejerlån kan opstå på flere forskellige måde. Der kan desuden være tilfælde hvor virksomhedsejeren bevidst forsøger at skjule transaktionerne, eventuelt ved ændring af tekstbeskrivelse, hvilket ville gøre det sværere for revisor, at opdage. Ulovlige kapitalejerlån kan også opstå som led i virksomhedsomdannelser og generationsskifte, hvilket ikke er gennemgået nedenfor, da disse regler er meget omfattende og ikke vurderes at være sædvanlige transaktioner i selskaber.

Herefter er givet en kort opsummering på de handlinger, som revisor kan foretage til indikation af disse typer af transaktioner.

Private omkostninger afholdt af selskabet

Omkostningerne er bogført i driften, og kan derfor være svære at identificere, og afhænger meget af transaktionens størrelse og om transaktionen er af privat karakter i forhold til øvrige omkostninger, herunder også bogføringsteksten. Dette vil kunne identificeres ved almindelig kontoskimning og forståelse af regnskabsposterne, og herunder sammenholdelse til forventning. Såfremt transaktionerne ikke giver udtryk for, at være af privat karakter i bogføringsteksten vil det være tilfældigt hvorvidt de udvalgte stikprøver afdækker disse.

Materielle anlægsaktiver

Kan på sin vis sidestilles med omkostningerne i driften, ved identifikation af typen af aktiv i anlægskartoteket, og sammenholdelse til øvrige typer af aktiver i brug i selskabet. Desuden kan private aktiver identificeres ved kontrol af fysisk tilstedeværelse af aktivet, forespørgsler til anvendelsen og bilagsrevision, som indikerer hvorvidt aktivet er leveret til andre adresser end selskabets. Biler kan eksempelvis også kontrolleres til bilbogen, hvor registreringer af ejer fremgår.

Salg af varer og tjenesteydelser

Som tidligere beskrevet kan selskabets ledelse og ejere godt købe varer og tjenesteydelser hos selskabet, så længe salget er foregået på markedsmæssige vilkår og ikke sætter selskabet dårligere end ved salg til almindelige forretningsforbindelser. Salg til ledelse og ejere kan kontrolleres ved gennemgang af debitorkartoteket, og eventuelt identificering af medlemmer af ledelsen og ejerne. Såfremt de fremgår skal transaktionerne gennemgås og sammenholdes med selskabets normale betingelser for salg til tredjemand.

Kontantudlån med ledelse og ejere

Mellemregningerne er relativt simple, da saldoen aldrig må være i selskabets favør på noget tidspunkt. Det er således også nemt at kontrollere dette ved at skimme kontiene igennem, og kontrollere at selskabet på intet tidspunkt har haft et tilgodehavende hos ledelsen eller ejerne. Det er dog også vigtigt, at verificere datoerne for transaktionerne, da bogføringen ikke altid er et udtryk for hvornår transaktionen reelt har fundet sted. Transaktionerne kan derfor kontrolleres til underliggende dokumentation, blandt andet også for kontrol af rigtigheden af transaktionen.

Sikkerhedsstillelser

Sikkerhedsstillelserne vil ikke være at finde i bogføringen, da dette først sker ved aktualisering af sikkerhedsstillelsen. Denne bør derfor fremgå af selskabets engagementsbekræftelse, som revisor indhenter hos selskabets bankforbindelser. Det er et krav med indhentelse af engagementsbekræftelse i udvidet gennemgang. Ved en revisionserklæring er det et krav, at revisor har forståelse for selskabets eventualforpligtelser, hvilket lettest opnås ved indhentelse af engagementsbekræftelsen.

3.6 Erhvervsstyrelsens kontrol af kapitalejerlån

Erhvervsstyrelsen foretager deres egen kontrol af selskaber, der har indberettet årsrapporten til Erhvervsstyrelsen med et kapitalejerlån.

Erhvervsstyrelsen kan udtage et selskabs årsrapport til kontrol i henhold til ÅRL § 159, stk. 2. Ved anvendelse af denne paragraf kan Erhvervsstyrelsen ”... anvende andre kriterier ved udvælgelse af årsrapporter m.v. til undersøgelse.”

Nedenstående afsnit vil indeholde et eksempel på et brev fra Erhvervsstyrelsen til en udtaget virksomhed.

Virksomheden vil modtage et brev fra Erhvervsstyrelsen med oplysning om, at virksomheden er udtaget til kontrol vedr. ulovligt udlån til virksomhedens kapitalejere/ledelse i årsrapporten for et pågældende år. I brevet vil en afgørelse indeholdes:

”Afgørelse

På baggrund af ovenstående påbyder styrelsen:

- 1. virksomhedens ledelse at søge det ulovlige lån tilbagebetalt til virksomheden inkl. lovpligtige renter*

Er det ledelsens vurdering, at lånet er lovligt henvises til afsnittet nedenfor.”

Som det ses af ovenstående afgørelse fra en konkret sag på Erhvervsstyrelsens brev, så påbyder Erhvervsstyrelsen at tilbagebetale kapitalejerlånet inkl. renter, som tidligere beskrevet i afhandlingen. Lånet skal inddrives straks, og afgørelsen er truffet i overensstemmelse med ÅRL § 161 samt SEL § 210, stk. 1 og SEL § 215, stk. 1.

Når Erhvervsstyrelsen har sendt en anmodning om indfrielse af et kapitalejerlån skal der indsendes dokumentation for at lånet er tilbagebetalt, hvilket Erhvervsstyrelsen kræver indsendt senest 6 uger fra dateringen af brevet, jf. bilag 3. Som dokumentation for indfrielse af kapitalejerlånet skal der indsendes to erklæringer til Erhvervsstyrelsen:

- erklæring fra virksomhedens ledelse
- erklæring fra en godkendt revisor

Nedenfor vil erklæringer blive nærmere beskrevet med fokus på erklæring fra en godkendt revisor:

3.6.1 Erklæring fra virksomheds ledelse

Ledelsens af virksomheden skal afgive en erklæring om at lånet er tilbagebetalt med dertilhørende lovpligtige renter.

3.6.2 Erklæring fra en godkendt revisor

Formålet med denne erklæring fra revisor, er dokumentation til Erhvervsstyrelsen, for indfrielse af kapitalejerlån optaget i strid med selskabsloven. Erklæringen skal kun udarbejdes og indsendes til Erhvervsstyrelsen ved anmodning om påbud om tilbagebetaling af kapitalejerlån.

Revisorerklæringen skal være afgivet med høj grad sikkerhed, og være i overensstemmelse med ISAE 3000 om andre erklæringer med sikkerhed. Revisors arbejde omfatter kontrol af indfrielse af det oprindelige kapitalejerlån samt at der ikke frem til erklæringsdatoen er opstået yderligere lån i strid med selskabsloven. Dette vil i praksis kræve en revision af relevante balanceposter frem til erklæringsdatoen.

Relevante revisionshandlingerne kunne være følgende:

- Indhente ekstern dokumentation for at indfrielsen af lånet, f.eks. bankkontoudtog
- Afstemning af likvid konti frem til erklæringsdatoen
- Afstemning af mellemregningskonti mellem ejere/ledelsen og selskabet

Såfremt revisor har udført ovenstående eller lignende handlinger og kan konkludere, at kapitalejerlånet er korrekt indfriet, kan revisor afgive erklæring til brug for Erhvervsstyrelsens anmodning.

Fælles for begge erklæringer skal indeholde oplysninger om, at lånet er tilbagebetalt inkl. tillæg for de lovpligtige renter, og at der ikke længere er kapitalejerlån i strid med selskabsloven.

3.6.3 Et lovligt lån

Som nævnt i afgørelsen, ovenfor, kan det være ledelsens vurdering, at kapitalejerlånet er lovligt. I dette tilfælde skal virksomheden indsende en fyldestgørende redegørelse og behørig dokumentation til Erhvervsstyrelsen, jf. bilag 3.

I lighed med dokumentation for indfrielse af kapitalejerlånet skal denne dokumentation også foreligge senest 6 uger efter anmodningens datering.

Såfremt virksomheden ikke inden for 6 uger har indsendt dokumentation for det indfrielse eller en redegørelse for lovliggørelsen af kapitalejerlånet, vil medlemmerne af virksomhedens ledelse blive tildelt tvangsbøder, indtil dokumentationen er modtaget hos Erhvervsstyrelsen. Erhvervsstyrelsen anvender tvangsbøder for at fremskynde processen betydeligt. Tvangsbøderne er 75.000 kr. pr. ledelsesmedlem, hvor ledelsesmedlemmerne hæfter solidarisk.

Som det ses af ovenstående kan det være en bekostelig affære for ledelsesmedlemmer at have ulovlig kapitalejrlån, eller blot ikke indsende dokumentation for kapitalejrlån, selvom disse i visse tilfælde kan være lovlige.

3.7 Reparationsmuligheder

Som tidligere beskrevet vil et ulovligt kapitalejrlån udløse en skat for selskabets ledelse eller ejere, alt efter hvem der har foretaget det ulovlige kapitalejrlån. Skatten betales, fordi transaktionen skatteretligt betegnes som en hævnning, og denne beskatning indtræder på tidspunktet for transaktionen. Selskabsretligt er der tale om et kapitalejrlån, som skal renteberegnes og tilbagebetales, hvorfor der kan opstå udfordringer for kapitalejerne, da beløbet som tilbagebetales er højere end det oprindelige lån. Kapitalejeren vil derfor ende med både, at betale skat og renter af et lån.

Det er tidligere beskrevet, at der er flere løsningsmetoder for beskatningen, herunder udbytte eller løn. Det vurderes, at udbyttet benyttes mest, da skatteprocenten er lavere ved aktieudbytte end ved beskatning af personlig indkomst. Nedenfor vil de umiddelbare konsekvenser oplistes, samt eventuelle reparationsmodeller, herunder vil de mest fordelagtige løsningsmuligheder bliver gennemgået.

3.7.1 Umiddelbar konsekvens

Som nævnt vil den selskabsretlige konsekvens bestå i en rentetilskrivning af lånet og eventuelt bødestraf fra Erhvervsstyrelsen ved for sen tilbagebetaling. Skatteretligt vil konsekvensen bestå i en skattebetaling, enten i form af udbytteskat eller som A-bidrag og A-skat. Nedenfor er vist et eksempel på konsekvensen ved optagelse af et ulovligt kapitalejrlån i selskaber. I eksemplet er der taget udgangspunkt i en hævnning på 50.000 kr. i én dag.

Tabel 4: Beregning af konsekvens

Selskabsretligt	
Hævning i selskabet til privat forbrug – ulovligt kapitalejrlån:	50.000
Lovmæssig rentetilskrivning for én dag ($10,05\% / 365 * 50.000$):	14
Bødestraf ved tilbagebetaling indenfor 6 uger ($2,5\%$ af 50.000):	1.250
Samlet tilbagebetaling, inklusiv rente og bøder	51.264

Skatteretligt	
Beskatning af hævnning – udbytte 27% af 50.000	13.500
Total omkostning, inklusiv beskatning	64.764
Konsekvens af ulovligt kapitalejrlån i én dag	14.764

Kilde: Egen tilvirkning

Som tidligere nævnt er den selskabsretlige konsekvens en lovmæssig rentetilskrivning på i alt 10,05 % årligt ifølge SEL § 215, herunder også lov om renter ved forsinket betaling mv. § 5 stk. 1 og 2. Ydermere vil der være pålagt en bødestraf til Erhvervsstyrelsen for optagelse af ulovligt kapitalejerlån. Da lånet er tilbagebetalt efter én dag vil bødestraffen således kun være 2,5 % af hovedstolen. Såfremt lånet først tilbagebetales senere end de 6 uger, vil bødestraffen være 5 % af hovedstolen.

Skatteretligt betragtes transaktionen ikke som et lån, men en hævning, og skal derfor beskattes som udbytte eller løn, det vil sige en beskatning på enten 27 % ved udbytte eller omtrent 42 %⁴⁰ ved løn af hovedstolen. Det vurderes at være mest sandsynligt, at behandle hævningen som udbytte, og betale udbytteskatten på 27 %. Udbytteskatningen udgør 27 % for aktieudbytter under progressionsgrænsen på 52.900 kr. eller det dobbelte hvis en ægtefælles fradrag kan udnyttes. Såfremt beløbet overstiger grænsen vil udbytteskatningen være 42 %⁴¹. Det vurderes derfor, at ovenstående eksempel er udtryk for et "best-case" eksempel, da konsekvensen kan være meget større ved, blandt andet tilbagebetaling efter fristen på 6 uger.

I ovenstående eksempel vil det således koste kapitalejeren 14.767 kr. ekstra, at hæve 50.000 kr. i selskabet i én dag, hvilket betragtes som en væsentlig konsekvens.

Det ses typisk, at kapitalejeren hæver i selskabet, fordi vedkommende har brug for 50.000 kr. i privatforbruget. Regnestykket vil således se anderledes ud, og der ville skulle udloddes yderligere udbytte. Kapitalejeren vil i sådanne tilfælde skulle betale renter, udbytteskat og bøder først, og vil således have brug for en udlodning til vedkommende på netto 64.764 kr. Det antages, at kapitalejeren ikke kan benytte ægtefælles fradrag, og vil derfor skulle betale den fulde udbytteskat på 42%, for den del af udbyttet som overstiger progressionsgrænsen på 52.900 kr. Der skal således udloddes 97.981 kr. i udbytte:

Tabel 5: Udbytteberegning

	Udbytte	Udbytteskat	Udbetaling
Udbytte 27%	52.900	14.283	38.617
Udbytte 42%	45.081	18.934	26.147
Udbytte i alt	97.981	33.217	64.764

Kilde: Egen tilvirkning

⁴⁰ Afhænger af kapitalejerens personlige skatteforhold

⁴¹ <https://www.skat.dk/skat.aspx?oid=2035568&prev=2017&tab>

Konsekvensen for, at foretage en hævnning i selskabet, tilbagebetale dagen efter og herefter hæve pengene som udbytte, vil således koste omtrent 20.000 kr. yderligere, grundet en større udbyttebetaling⁴².

3.7.2 Udlodning af fordring

Skattestyrelsen beskriver desuden muligheden for, at selskabet kan udlodde selve fordringen selskabsretligt som løn eller udbytte, og derved udgår det ulovlige kapitalejerlån selskabsretligt⁴³. Skatteretligt anses transaktionen som en skattepligtig hævnning, og der eksisterer derfor ikke en fordring. Udlodningen af fordringen vil således ikke udløse yderligere skattebetaling, modsat situationen ovenfor hvor udlodningen er sket ved et nyt udbytte, og derfor betaling af udbytteskat.

Det vurderes derfor, at denne løsning derfor er den mest optimale løsning for kapitalejerne, da det kan sidestilles med at kapitalejeren blot havde foretaget en almindelig udlodning til sig selv. Når fordringen udloddes skal der betales kildeskat, som kapitalejeren skylder selskabet. Det er muligt, at udlodde fordringen inklusiv tillagt rente og ekstraudlodning til, at dække kildeskatten, hvis kapitalejeren ikke har mulighed for at tilbagebetale denne. Det er afgørende, at der ikke er sket tilbagebetaling af lånet til selskabet, da det er selve fordringen som udloddes. Rentetilskrivningen skal desuden indeholdes i fordringen, således at det er hele fordringen som udloddes, med mindre at rentetilskrivningen er tilbagebetalt til selskabet, inden udlodning sker. Skattestyrelsen bekræfter over for FSR, at renter tilskrevet fordringen kan udloddes sammen med fordringen, uden at det vil få yderligere skatteretlige konsekvenser for hovedaktionæren⁴⁴.

Det er også vigtigt, at påpege, at kildeskatten af hævnningen, herunder både A-skat og AM-bidrag eller udbytteskat, skal indberettes og betales af selskabet, i lighed med almindelige løn- og udbytteudbetalinger. Det er dog essentielt, at kapitalejeren har tilbagebetalt det skyldige skattebeløb til selskabet, inde der skal afregnes over for SKAT, for at undgå et nyt ulovligt kapitalejerlån.

Når der foretages en udlodning af fordringen kaldes dette apportudlodning, hvilket altså kan foretages som både løn eller udbytte. Der er fortsat en del forhold, som skal overholdes, før dette kan lade sig gøre. Det er eksempelvis væsentligt, at fordringen som udloddes vil kunne anses som værende normal udbytte eller lønudbetaling. Såfremt dette ikke er tilfældet vil kapitalejeren stå over for endnu en problemstilling vedrørende et nyt ulovligt kapitalejerlån.

⁴² 33.217 kr. – 13.500 kr.

⁴³ Styresignal om aktionærlån af 03.12.2014 - SKAT

⁴⁴ "Notat om lån til hovedaktionærer" - FSR

Apportudlodning som udbytte

Apportudlodning af udbytte kan både ske ordinært efter SEL § 181 og ekstraordinært efter SEL § 183. Før udlodningen kan ske skal der udarbejdes en vurderingsberetning ifølge SEL § 36. Desuden skal der vedlægges en mellembalance, hvis der er tale om et ekstraordinært. Det er ydermere et krav, for udlodning af udbytte, at selskabet har frie reserver på egenkapitalen, som kan indeholde udlodningen ifølge SEL § 180, stk. 2. Det er således ikke muligt, at udlodde fordringen som udbytte i de selskaber, hvor fordringen overstiger selskabets akkumulerede overførte overskud på egenkapitalen. Beslutningen om udlodning af udbytte skal træffes på selskabets ordinære generalforsamlingen eller ekstraordinære generalforsamling ifølge SEL § 185.

Apportudlodning som løn

Hvis selskabet ikke har nok frie reserver til at indeholde udbytte, kan udlodningen alternativt ske som løn. Det er en forudsætning, at kapitalejeren er ansat i selskabet, for at denne kan modtage løn. Der er enkelte begrænsninger ved udlodning af fordringen som løn, som SEL § 138 benævner:

”Medlemmer af et kapital-selskabs ledelse kan lønnes med fast eller variabelt vederlag. Vederlaget må ikke overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang, samt hvad der må anses for forsvarligt i forhold til kapital-selskabets og, i moderselskaber, koncernens økonomiske stilling”

Det fremgår derfor, at den samlede løn ikke må overstige et sædvanligt vederlag for tilsvarende arbejde, hvilket derfor kan påvirke hvorvidt det er muligt at foretage udlodningen som løn. Det antages derfor, at det vil være svært at foretage udlodningen som løn, hvis kapitalejeren i forvejen får en løn i selskabet, da det vurderes, hovedaktionæren i forvejen får en løn passende til dennes arbejde i selskabet.

Det skal desuden nævnes, at SEL § 138, stk. 2 beskriver, at ledelsen skal tilbagebetale modtaget løn de forgange fem år, hvis selskabet går konkurs, uanset om ledelsen har været i god tro ved fastsættelse af vederlag. Der vil således være en risiko for, at vedkommende skal tilbagebetale udlodningen, samt øvrig anden løn, hvis selskabet går konkurs i de efterfølgende fem år. Det vil altid være op til konkursboets kurator, at afgøre.

Såfremt udlodningen kan indeholdes i vederlaget, som beskrevet ovenfor, skal der udarbejdes en skriftlig aftale der klart definere udlodningen, og at der er tale om udlodning af en fordring. SEL § 127,

stk. 2 foreskriver, at aftaler indgået mellem en ene-kapitalejer og selskabet skal kunne dokumenteres, hvorfor den skriftlige aftale er en nødvendighed for dokumentation af aftalens gyldighed.

Ekstraudlodning til indeholdelse af kildeskat

Såfremt kapitalejeren ikke kan tilbagebetale kildeskatten selv, kan der foretages en højere udlodning til at kunne afdække kildeskatten. Nedenfor er oplistet eksempel baseret på førnævnte eksempel på 50.000 kr. ulovligt kapitalejerlån⁴⁵:

Tabel 6: Eksempel - lånet udbetales som udbytte

Normal udlodning:	Kr.
Oprindelig hævning (ulovligt kapitalejerlån)	50.000
Kildeskat heraf, som kapitalejeren skylder (27% udbytteskat)	13.500
Udlodning, inklusiv oprindelig kildeskat	Kr.
Udlodning af fordringen	50.000
Ekstra udbytteudlodning	18.500
Kildeskat af ekstra udbytteudlodning (indbetales til SKAT)	4.995
Udbytteudbetaling til betaling af kapitalejerens skattegæld	13.505

Kilde: Egen tilvirkning

Selskabet skal altså samlet udlodde 68.500 kr. i udbytte for, at kunne betale en udbytteskat på 18.500 kr. og yderligere 50.000 kr. til tilbagebetaling af det ulovlige kapitalejerlån.

Tabel 7: Eksempel - lånet udbetales som løn

Normal udlodning:	Kr.
Oprindelig hævning (ulovligt kapitalejerlån)	50.000
Kildeskat heraf, som kapitalejeren skylder (27% udbytteskat)	20.000
Udlodning, inklusiv oprindelig kildeskat	Kr.
Udlodning af fordringen	50.000
Ekstra løn	33.350
Kildeskat af ekstra lønudbetaling (indbetales til SKAT)	13.340
Lønuddbetaling til betaling af kapitalejerens skattegæld	20.010

Kilde: Egen tilvirkning

I eksemplet ovenfor er det forudsat, at kildeskatten af lønnen udgør 40 %. Den samlede lønomkostning vil således være 83.350 kr., som selskabet kan fradrage fuldt ud, dog ville rentetilskrivningen skulle

⁴⁵ Der er set bort fra rentetilskrivningen grundet væsentlighed

tages ud hvis denne var medtaget. Forskellen i de to udbetalinger ligger i, at selskabet selv betaler kildeskatten for den ekstra lønudbetaling, mens kapitalejeren skal betale for udlodningen, da denne er opstået som følge af et ulovligt kapitalejerlån.

3.8 Delkonklusion

Der er mange fasetter i teorien, som der skal tages højde for ved identificering af ulovlige kapitalejerlån. I kapitlet er reglerne gennemgået i forhold til de selskabs- og skatteretlige samt regnskabs- og erklæringsmæssige regler ved kapitalejerlån. Det er heri konstateret, at der kan opstå ulovlige kapitalejerlån for henholdsvis ledelsen, kapitalejere uden bestemmende indflydelse og kapitalejere med bestemmende indflydelse. Hver af disse typer af kapitalejerlån håndteres forskelligt i henholdsvis de selskabs- og skatteretlige samt regnskabs- og erklæringsmæssige regler.

Nærværende afsnit har derfor til formål, at give et overblik over konsekvenserne ved ulovlige kapitalejerlån med udgangspunkt i tidligere gennemgået lovgivning. Nedenfor fremgår en tabel med overblikket over konsekvenserne:

Tabel 8: Oversigt over konsekvenser ved ulovlige kapitalejerlån

	Selskabsretligt	Skatteretligt	Regnskab/erklæring
Ledelse	- Ulovligt lån* - Renteberegnes med 10,05 % p.a.	Ingen skattepligt	- Note ved ulovligt lån - Fremhævelse ved manglende overholdelse af selskabsloven *
Kapitalejer uden bestemmende indflydelse	- Ulovligt lån* - Renteberegnes med 10,05% p.a.	Ingen skattepligt	- Note ved ulovligt lån - Fremhævelse ved manglende overholdelse af selskabsloven*
Kapitalejer med bestemmende indflydelse	- Ulovligt lån* - Renteberegnes med 10,05 % p.a.	Skattepligt - Indberettes som løn eller udbytte	- Note ved ulovligt lån - Fremhævelse ved manglende overholdelse af selskabsloven og Ligningsloven*

Kilde: Egen tilvirkning

*Medmindre lånet kan indeholdes i nye regler pr. 1. januar 2017

Ovenstående tabel tager udgangspunkt i, at der er konstateret et ulovligt kapitalejerlån i selskabet, hvorfor der ikke vil tages stilling hertil. Der er ligeledes taget udgangspunkt i, at de konstaterede lån ikke kan gøres lovlige ifølge nye regler fra 1. januar 2017, som er gennemgået i afsnit 3.1.4. Der henvises således til øvrig gennemgang af teorien, hvor det ligeledes er gennemgået hvornår der opstår et ulovligt kapitalejerlån i henholdsvis selskabsretlig og skatteretlig forstand.

Lån til ledelse

Lån til ledelsen er på lige fod med lån til kapitalejere ulovlige, hvorfor dette skal håndteres efter reglerne herfor. Lånet skal derfor renteberegnes med 10,05% årligt og tilbagebetales til selskabet, ifølge reglerne i selskabsloven. Tilbagebetalingen skal derfor ske ved, at lånet tilbagebetales inklusiv tilskrevne renter.

Lånet har ingen skattepligtig effekt på ledelsesmedlemmet, hvorfor der ikke skal foretages indberetning heraf. Regnskabet skal dog indeholde note med oplysninger om lånet, herunder hvilken rente lånet er renteberegnet med. Herudover skal revisor bemærke, at selskabet har udlånt penge til et medlem af ledelsen i revisorerklæringen, som følge af, at dette strider imod selskabsloven.

Såfremt lånet er tilbagebetalt inden balancedagen, og dermed ikke fremgår af regnskabet, bør revisor fortsat bemærke lånet i revisorerklæringen, da transaktionen var i strid med selskabsloven på transaktionstidspunktet. Regnskabet bør desuden fortsat indeholde note med oplysninger om lånet. Hvis lånet først tilbagebetales i efterfølgende regnskabsår skal revisor bemærke lånet i revisorerklæringen i den efterfølgende årsregnskab, da lånet således også har eksisteret i dette regnskabsår.

Ifølge de nye lempelser i de selskabsretlige regler kan de ulovlige kapitalejerlån lovliggøres, hvis betingelserne i afsnit 3.1.4, opfyldes. Der skal således ikke oplyses omkring lånet i noterne, ligesom revisor ikke skal bemærke dette i revisorerklæringen, da lånet således ikke længere strider imod de selskabsretlige regler.

Kapitalejer uden bestemmende indflydelse

Konsekvenserne ved udlån til kapitalejere uden bestemmende indflydelse følger konsekvenserne ved udlån til ledelsesmedlemmer. Der er således foretaget en transaktion i strid med selskabsloven, som skal beskrives i revisoranmærkningen, ligesom lånet renteberegnes efter gældende regler. Skatteretligt sker der ikke beskatning af kapitalejeren, da denne ikke har bestemmende indflydelse, hvorfor der ikke skal ske indberetning af løn eller udbytte. Kapitalejeren skal dog tilbagebetale lånet, idet lånet håndteres som et lån med tilbagebetalingspligt.

Kapitalejer med bestemmende indflydelse

Ved udlån til kapitalejere med bestemmende indflydelse er de selskabsretlige konsekvenser ens med de øvrige typer af ulovlige kapitalejerlån, da lånet fortsat strider mod selskabsloven. Forskellen opstår ved de skatteretlige regler, hvor lånet håndteres som en hævning, som derfor skal beskattes. Beskatningen kan enten ske ved indberetning som udbytte, såfremt der er frie reserver hertil, eller løn, hvis kapitalejeren er ansat og den samlede løn kan indeholdes som en rimelig aflønning for kapitalejerens arbejde i selskabet. En tilbagebetaling af lånet, inklusiv rentetilskrivning, vil således ikke løse den skatteretlige problemstilling, da der således ikke vil være indberettet og betalt skat af transaktionen. I og med, at der ikke er indberettet eller betalt skat af transaktionen strider dette mod ligningslovens regler, hvorfor revisorerklæringen ligeledes bør indeholde dette forhold.

Såfremt lånet tilbagebetales og der sker indberetning af tilhørende skat, inden regnskabsaflæggelsen, vil transaktionen ikke længere stride mod ligningslovens regler, på tidspunktet for regnskabsaflæggelse, hvorfor revisor ikke bør henvide til dette forhold. Det er dog en anbefaling, at der i erklæringen er bemærket, at lånet er tilbagebetalt og tilhørende skat er indberettet og betalt inden regnskabsaflæggelsen. Forholdet løser desuden ikke problematikken vedrørende selskabsloven, hvorfor revisor fortsat bør nævne dette i erklæringen, ligesom fremhævelsen også bør fremgå af næste års regnskab, som følge af at lånet har været til stede i regnskabsåret. Hvis lånet først tilbagebetales og indberettes efter regnskabsaflæggelsen vil erklæringen således indeholde en fremhævelse omkring lånet er i strid med selskabsloven, og den manglende indberetning af skatten er i strid med ligningsloven. I den efterfølgende årsrapport vil anmærkningen omkring overtrædelse af ligningslovens således ikke være aktuel, da skatten er indbetalt, og det vil således kun være en fremhævelse vedrørende lånet som er i strid med selskabsloven.

Der gælder samme regler for lempelsen fra 1. januar 2017, som beskrevet under lån til ledelsen.

4. Analyse

- 4.1 Analyse af data fra Erhvervsstyrelsen**
- 4.2 Analyse af FSR's analyse vedrørende ulovlige kapitalejerlån**
- 4.3 Sammenligning af analyse af Erhvervsstyrelsens tal og FSR's analyse**
- 4.4 Interview**
- 4.5 Gennemgang af praktiske eksempler**
- 4.6 Delkonklusion**

Afsnittets formål

Formålet med analysen er, at besvare afhandlingens problemformulering om, hvorvidt stramningen i SEL's § 210 fra 2012 havde den ønskede effekt, eftersom der er sket lettelser i lovgivningen i 2017. Indledningsvist kan man fristes til at tro, at denne ikke har haft den ønskede effekt, da der indenfor for fem år foretages en lovændring.

Kapitel 4 - Analyse

Forfatterne vil i dette kapitel inddrage forskellige kilder for at belyse problemstillingen, blandt andet indsamlet data, FSR-analyse, interview og praktiske eksempler fra erhvervslivet.

I kapitlet vil der foretages en analyse af indhentede data fra Erhvervsstyrelsen og fortolkning af FSR-analyse, hvor disse to analyser sammenholdes. Dertil vil et interview og praktiske eksempler blive inddraget for et mere nuanceret billede.

4.1 Analyse af data fra Erhvervsstyrelsen

Første del af analysen vil tage udgangspunkt i indhentet data fra Erhvervsstyrelsen, hvor der er indhentet data for alle indberettede regnskaber til Erhvervsstyrelsen for regnskabsperioden 2012 til 2017. Det skal dog nævnes, at data for regnskabsåret 2017 kun er indeholdende regnskaber indberettet frem til 31. juli 2018, hvorfor der fortsat kan være regnskaber, som endnu ikke er indberettet. Det vurderes dog ikke, at have den store betydning for analysen, da det antages at der er tale om et fåtal af regnskaber for 2017, som endnu ikke er indberettet pr. 31. juli 2018.

Dataene fra Erhvervsstyrelsen er hentet som rådata. Rådataene er modtaget i sin reneste tilstand med alle tænkelige XBRL-taksonomier, som tæller over flere hundrede, jf. bilag 4. Taksonomierne spænder fra regnskabsperiode, regnskabsår, ledelsesmedlemmer, erklæringstype, regnskabstal og utallige øvrige taksonomier.

Som ovenstående antyder er det langt fra alle taksonomier, som er relevante i forhold til afhandlings problemformulering, hvorfor det ud fra det modtaget materiale er foretaget udtræk af de relevante parametre til brug for analyse i forhold til afhandlingens problemformulering.

Til brug for den første tabel i analysen er følgende data udtrukket fra rådataene fra Erhvervsstyrelsen:

- antal indberettede selskaber
- antal indberettede selskaber med erklæringer uden sikkerhed eller uden revisorbistand
- antal ulovlige kapitalejerlån baseret på fremhævelser i erklæringen

Antal indberettede selskaber er alle indberettede regnskaber til Erhvervsstyrelsen, mens antal indberettede selskaber med erklæringer uden sikkerhed eller uden revisorbistand vil omfatte alle regnskaber med review-erklæringer eller af lavere grad af sikkerhed, som for eksempel assistance erklæringer (fremover ikke-reviderede selskaber). Forskellen i mellem de to kategorier vil derfor være reviderede regnskaber samt regnskaber, hvor der er foretaget udvidet gennemgang (fremover reviderede regnskaber). Antallet af ulovlige kapitalejerlån er udtrukket fra datasættet ved et filter i alle erklæringstyper, hvor der blev filtreret specifikt på kapitalejerlån. Det skal derfor nævnes, at

nedenstående statistik kun vil indeholde de tilfælde, hvor revisor specifikt har lavet en anmærkning om ulovlige kapitalejrlån i påtegningen. Det vil eksempelvis sige, at ulovlige kapitalejrlån i assistanceerklæringer ikke vil være medtaget i nedenstående statistik, da disse overtrædelser ikke vil være oplyst i påtegningen. Desuden vil ulovlige kapitalejrlån, som revisor ikke har bemærket være medtaget i statistikken. Et estimat af antallet af ulovlige kapitalejrlån i de ikke-reviderede selskaber vil blive redegjort for senere i analysen.

Tabel 9: Antal indberettede selskaber

Regnskabsår	Antal indberettede selskaber	Antal indberettede ikke-reviderede selskaber	Antal ulovlige kapitalejrlån i reviderede selskaber	%-vis udvikling i antal indberettede ikke-reviderede selskaber	%-vis udvikling i antal ulovlig kapitalejrlån
2012	196.419	**32.790	13.783		
2013	215.666	**52.075	10.444	59 %	-24 %
2014	224.838	68.030	6.348	31 %	-39 %
2015	237.597	91.889	5.563	35 %	-12 %
2016	252.641	114.158	2.229	24 %	-60 %
*2017	269.204	135.567	775	19 %	-65 %

Kilde: Egen tilvirkning

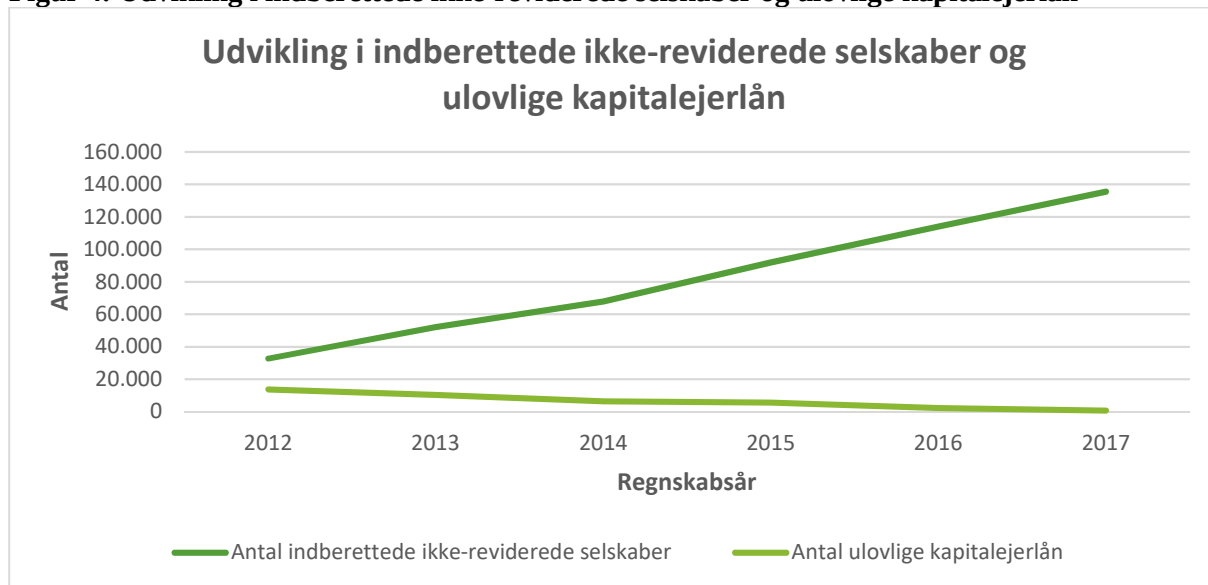
*For 2017 er det kun indberettede regnskaber pr. 31. juli 2018

**Antallet af indberettede ikke-reviderede selskaber for 2012 og 2013 er estimer (estimerne er forklaret nedenfor)

Antallet af indberettede ikke-reviderede selskaber for 2012 og 2013 er estimer, da det ikke har været muligt, at udtrække dataene fra de modtagne rådata fra Erhvervsstyrelsen. Ved dataindsamlingen for 2012 og 2013 er der konstateret en række indberettede selskaber med ”blanks” ved anførelse af erklæringstype, hvorfor der er foretaget et estimat for fordelingen imellem reviderede og ikke-reviderede selskaber. Estimatet for 2012 er fastsat som 1/6 af disse ”blanks”, svarende til 32.708 ikke-reviderede selskaber, mens estimatet for 2013 er fastsat som 1/4, svarende til 16.347 ikke-reviderede selskaber. Faktoren anvendt i 2012 og 2013 er beregnet på baggrund af FSR’s analyse af udviklingen i antal selskaber, der har fravalgt revision eller udvidet gennemgang⁴⁶, hvor ca. 1/6 og 1/4 i henholdsvis 2012 og 2013 havde fravalgt revision.

⁴⁶ FSR Analyse ”Anmærkninger om selskaber, Analyse af selskabernes 2016-årsregnskaber” (2017), s. 6

Figur 4: Udvikling i indberettede ikke-reviderede selskaber og ulovlige kapitalejrlån



Kilde: Egen tilvirkning

Som det ses af ovenstående tabel samt illustreret af figuren har der igennem analyseperioden været en stor stigning i antallet af indberettede selskaber, som fra 2012 til 2017 er steget med 72.785 regnskaber, svarende til en stigning på 37 %. Det interessante er dog at antallet af indberettede ikke-reviderede selskaber i denne periode også er markant stigende, svarende til en stigning på 323 %, hvilket betragtes som en væsentlig større stigning i forhold til stigningen i antallet af indberettede selskaber. Yderligere er det interessant at belyse, at antallet af ulovlige kapitalejrlån i analyseperioden er faldende med 94 %.

På trods af et stigende antal indberettede selskaber ses det, at antallet af indberettede ikke-reviderede selskaber er stærk stigende. Det er tydeligt, at flere og flere virksomheder benytter sig af muligheden for fravalg af revision. Dette ses tydeligt igennem hele analyseperioden, at selskaberne fravælger revisionen. Ultimo 2017 er det svarende til at blot 50 % af alle indberettede regnskaber var revideret af en godkendt revisor.

Som nævnt, er antallet af ulovlige kapitalejrlån faldet år for år, og for 2017 er der blot 775 anmærkninger om ulovlige kapitalejrlån i reviderede selskaber. Det er væsentligt, at nævne der er et stigende antal regnskaber som enten ikke får en erklæring om revision eller udvidet gennemgang. Det må antages, at der er en sammenhæng imellem det faldende antal kapitalejrlån og den stigende antal regnskaber, som ikke revideres eller får udført udvidet gennemgang. Det formodes, at en række af de ulovlige kapitalejrlån, som efterfølgende år er "forsvundet" kan skyldes, at selskaberne har fravalgt revision, hvorfor der ikke er samme gennemsigtighed i regnskaberne, da der tidligere var en revisor tilknyttet, som er forpligtet til at give en anmærkning om ulovlige kapitalejrlån i reviderede regnskaber og regnskaber, hvor der bliver foretaget udvidet gennemgang.

I forhold til lovovertrædelser, herunder kapitalejerlån, er det problematisk med det stigende antal selskaber, som fravælger revision. Fravalget af revision kan skabe uhensigtsmæssigheder i det samlede billedet, når der skal analyseres på den reelle udvikling i ulovlige kapitalejerlån, da en lang række forhold ikke kommer til offentlighedens kendskab. Når selskaberne ikke har en revisor tilknyttet er det ikke umiddelbart, nogle tredjepart, som laver anmærkninger i regnskaberne.

På baggrund af ovenstående kan det opsummeres, at antallet af ikke-reviderede selskaber er markant stigende i analyseperioden, mens antallet af ulovlige kapitalejerlån i reviderede selskaber er faldet. Årsagen hertil antages, at kunne henledes til det stigende antal selskaber, som fravælger revision.

Tabel 10: Antal ulovlige kapitalejerlån i reviderede selskaber

Regnskabsår	Antal reviderede selskaber	Antal ulovlige kapitalejerlån	%-andel i ulovlig kapitalejerlån
2012	163.629	13.783	8 %
2013	163.591	10.444	6 %
2014	156.808	6.348	4 %
2015	145.708	5.563	4 %
2016	138.483	2.229	2 %
*2017	133.637	775	1 %

Kilde: Egen tilvirkning

*For 2017 er det kun indberettede regnskaber pr. 31. juli 2018

Ovenstående tabel viser udviklingen i ulovlige kapitalejerlån i forhold til antallet af reviderede selskaber, det vil sige revision eller udvidet gennemgang, i analyseperioden. I hele analyseperioden er antallet af ulovlige kapitalejerlån faldet fra år til år, således indeholdte hele 8 % af antal reviderede selskaber, en anmærkning i revisionspåtegningen vedrørende ulovlig kapitalejerlån i 2012, mens dette var faldet til 1 % i 2017. Det er også værd at bemærke, at antallet af reviderede regnskaber fra 2012 til 2017 ligeledes er faldet, svarende til et fald på 18 %.

Årsagen til faldet i ulovlige kapitalejerlån kan blandt andet antages, at skyldes det stigende antal selskaber, som fravælger revision, hvorfor der kan være en række selskaber som fortsat har ulovlige kapitalejerlån, som ikke kommer frem i offentlighedens lys.

Tabel 11: Antal kapitalejerlån i reviderede selskaber uden anmærkninger

Regnskabsår	Antal reviderede selskaber	Antal kapitalejerlån, som ikke har medført en anmærkning i påtegningen	%-andel i ulovlig kapitalejerlån
2012	163.629	**744	0,45 %
2013	163.591	582	0,36 %
2014	156.808	681	0,43 %
2015	145.708	2.265	1,55 %
2016	138.483	2.623	1,89 %
*2017	133.637	1.883	1,41 %

Kilde: Egen tilvirkning

*For 2017 er det kun indberettede regnskaber pr. 31. juli 2018

**Antallet af kapitalejerlån, som ikke har ført til en anmærkning i påtegningen i 2012 er et estimat (estimatet er forklaret nedenfor)

Ovenstående tabel viser antallet af reviderede selskaber for de enkelte år samt antallet af selskaber, hvor der findes et kapitalejerlån ultimo regnskabsåret, men dette ikke har medført en anmærkning i revisorpåtegningen. Det er vigtigt at bemærke, at der er tale om kapitalejerlån, og ikke nødvendigvis ulovlige kapitalejerlån. Det er dog forfatterens formodning, at størstedelen er ulovlige, hvilket understøttes af gennemgangen af de praktiske eksempler, som gennemgås i afsnit 4.5. Dataene er fremkommet ved en filtrering på regnskabsposten ”Tilgodehavender hos virksomhedsdeltagere og ledelse”.

Antallet af kapitalejerlån, som ikke medførte en anmærkning for 2012 er et estimat. Det har ikke været muligt, at udtrække data på baggrund af rådataene fra Erhvervsstyrelsen, hvorfor forfatterne har estimeret, at der i 2012 var 744 tilfælde af kapitalejerlån i regnskaberne, som ikke medførte en anmærkning herom i revisorpåtegningen. Estimatet er fremkommet ved at tage det procentvise gennemsnit af tallene for 2013 og 2014. Dette vurderes det mest retvisende, da der sker en stigning i antallet af kapitalejerlån i de efterfølgende år, som det ses af tabellen.

Det er interessant, at se hvorfor der trods et faldende antal reviderede selskaber, er et stigende antal kapitalejerlån, som revisor ikke har foretaget en anmærkning omkring i revisorpåtegningen. Som det ses af tabellen, sker der en stigning i antallet af kapitalejerlån uden anmærkninger i revisorpåtegningen efter 2014, hvilket vurderes at skyldes en stigning i antallet af lovlige kapitalejerlån, da der fra 2016 først indførtes reparationsmuligheder og lovliggørelse af ulovlige kapitalejerlån på visse betingelser.

På baggrund af ovenstående kan det opsummeres, at der er et stigende antal kapitalejerlån, som ikke medfører en anmærkning i påtegningen, hvilket vurderes, at skyldes manglende forståelse fra revisor omkring regler de lovmæssige indgreb om først reparationsmuligheder og derefter lovliggørelse af ulovlige kapitalejerlån.

Tabel 12: Fravalg af revision i efterfølgende år

Regnskabsår	Antal ulovlige kapitalejerlån	Antal selskaber med ulovlig kapitalejerlån i foregående regnskabsår, men fravalgt revision i efterfølgende regnskabsår	%-vis udvikling i antal af selskaber med ulovlig kapitalejerlån i foregående regnskabsår, men fravalgt revision i efterfølgende regnskabsår
2012	13.783	39	1 %
2013	10.444	37	1 %
2014	6.348	697	11 %
2015	5.563	1.793	32 %
2016	2.229	249	11 %
*2017	775		

Kilde: Egen tilvirkning

*For 2017 er det kun indberettede regnskaber pr. 31. juli 2018

Ovenstående tabel viser udviklingen i antallet af selskaber med ulovlige kapitalejerlån i foregående regnskabsår, men i efterfølgende regnskabsår har fravalgt revision. Som det ses har der været en markant stigende andel i antallet af selskaber, som efterfølgende år har fravalgt revision fra 2012 til 2016, hvor 2.815 selskaber ud af de 39.142 selskaber, som foregående år blev revideret, har fravalgt revision året efter, svarende til 7 %.

Hypotetisk kan det antages, at disse 2.815 selskaber fortsat kunne have ulovlige kapitalejerlån i regnskabet, men grundet fravalget af revision kan det være svært for de offentlige myndigheder at holde øje med om der reelt er tale om indfrielse af et ulovligt kapitalejerlån eller der fortsat eksisterer et ulovligt kapitalejerlån uden myndighedernes egentlig viden herom.

Som følge af fravalget af revision kan selskaberne i højere grad "skjule" et ulovligt kapitalejerlån, og med ingen revisor tilknyttet vil der ikke blive givet en anmærkning i påtegningen af et eventuelt ulovligt kapitalejerlån. Det kan derfor være svært at sige præcist, hvor mange ulovlige kapitalejerlån der reelt fortsat eksisterer ud af de 2.815 regnskaber, som indeholdte et ulovligt kapitalejerlån fra året før.

Som dette antyder, kan fravalget af revision skabe en række situationer, hvor problematiske regnskaber ikke opdages. Dette ikke kun inden for ulovlige kapitalejerlån, men i ligeså høj grad også øvrige lovovertrædelser. Som følge af den "manglende" revision af regnskaberne vil en lang række forhold som ikke kommer til offentlighedens kendskab, særligt usikkerheden vedrørende selskabernes eventuelle lovovertrædelser, som for eksempel ulovlige kapitalejerlån.

På baggrund heraf kan det opsummeres, at 7 % af selskaberne, som foregående år har en anmærkning om et ulovligt kapitalejerlån, efterfølgende år har fravalgt revision. Dette kan skabe en del usikkerheder omkring det reelle antal af ulovlige kapitalejerlån, da der er en risiko for, at ikke alle forhold kommer frem til offentlighedens kendskab ved fravalg af revision.

Tabel 13: Estimat af antal ulovlige kapitalejerlån i ikke-reviderede selskaber

Regnskabsår	Antal indberettede ikke-reviderede selskaber	Faktisk antal ulovlige kapitalejerlån	Estimeret antal ulovlige kapitalejerlån	Total antal ulovlige kapitalejerlån	%-andel i ulovlig kapitalejerlån
2012	32.790	**986	197	1.183	3,61 %
2013	52.075	1.700	255	1.955	3,75 %
2014	68.030	2.775	416	3.191	4,69 %
2015	91.889	2.733	410	3.143	3,42 %
2016	114.158	2.818	423	3.241	2,84 %
*2017	135.567	3.052	458	3.510	2,59 %

Kilde: Egen tilvirkning

*For 2017 er det kun indberettede regnskaber pr. 31. juli 2018

**Antallet af faktiske kapitalejerlån i 2012 er et estimat (estimatet er forklaret nedenfor)

Tabellen viser antallet af ikke-reviderede selskaber og andelen heraf indeholdende ulovlige kapitalejerlån. Dataene er udtrukket ved at analysere på tallene på regnskabslinjen ”Tilgodehavende hos virksomhedsdeltagere eller ledelse”. Det vil sige, at der er analyseret på data i regnskabet, og ikke som tidligere, hvor dataene er målt på påtegningen. Det er ikke muligt, at måle på påtegningen i selskaber med fravalg af revision, da der ikke er en påtegning i disse selskaber. Derudover viser tabellen, at der er estimeret med et antal ulovlige kapitalejerlån i ikke-reviderede selskaber, da det formodes, at det ikke er tilstrækkeligt blot at analysere på tallene på regnskabslinjen ”Tilgodehavende hos virksomhedsdeltagere eller ledelse”.

Ovenstående formodning skyldes, at der kan være ulovlige kapitalejerlån, som er bogført forkert i regnskabet, som eksempelvis kunne være præsenteret som andre tilgodehavender eller mellemregninger. Dette kan være bevidste eller ubevidste handlinger fra kapitalejerne, hvilket ikke desto mindre fører til fejlagtige oplysninger i årsregnskabet, som vil være sværere at opdage for revisorer eller øvrige som måtte have interesse heri.

Som følge af det stigende antal af selskaber, som fravælger revision, kan der også argumenteres for, at der generelt er færre ressourcer og mindre styr på tingene, så der er en risiko for at der kan opstå ulovlige kapitalejerlån, som ikke bliver opdaget. Dette kunne være i forbindelse med den løbende mellemregning af udlægsafregninger eller lignende, som ikke altid er i kapitalejerens favør, hvorved der opstår et ulovligt kapitalejerlån.

Derudover kan der også være tale om fejlindberetninger igennem XBRL-dataene, som Erhvervsstyrelsen har modtaget, hvorfor det igen kan være, at et ulovligt kapitalejerlån bliver præsenteret på den forkerte XBRL-linje, hvorfor de heller ikke vil være medtaget i ovenstående statistik.

Der er således en risiko for at ovenstående faktiske tal er markant undervurderet.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at der kan estimeres med yderligere 15% ulovlige kapitalejerlån i forhold til det faktiske antal om året, svarende til i snit ca. 300 yderligere ulovlige kapitalejerlån, som ikke præsenteres korrekt i årsregnskabet.

Det skal nævnes, at det faktiske antal ulovlige kapitalejerlån for 2012 er et estimat. Det har ikke været muligt, at udtrække dataene fra de modtagne rådata fra Erhvervsstyrelsen, som det har været tilfælde for de øvrige år. Tallet er estimeret til 986 ulovlige kapitalejerlån på baggrund af det procentvise gennemsnit af de faktiske ulovlige kapitalejerlån for årene 2013 til 2017, hvilket er svarende til ca. 3 %.

Ud fra ovenstående ses det, at der er en række selskaber med ulovlige kapitalejerlån, og der er en stigning i analyseperioden i takt med stigningen i antallet af virksomheder som fravælger revision. Antallet af ulovlige kapitalejerlån i selskaber med fravalg af revision ligger på de 2-5 % årligt. Dette indikerer, at antallet af ulovlige kapitalejerlån i selskaber med fravalg af revision ligger forholdsvis stabil i forhold til den samlede mængde af selskaber med fravalg af revision, hvorfor det tyder på, at antallet af ulovlige kapitalejerlån er uændret, selvom flere selskaber fravælger revision.

På baggrund af ovenstående kan det opsummeres, at den forholdsmæssige andel af ulovlige kapitalejerlån er nogenlunde på niveau, dog faldende, trods det stigende antal selskaber med fravalg af revision.

4.1.1 Opsummering vedrørende analyse af Erhvervsstyrelsens rådata

På baggrund af analysen af Erhvervsstyrelsens rådata, ses det, at antallet af ikke-reviderede selskaber igennem analyseperioden stiger markant, og i 2017 ender med være 50 % af alle indberettede regnskaber for året. Til sammenligning falder antallet af ulovlige kapitalejerlån i reviderede selskaber i perioden, hvilket blandt andet skyldes det stigende antal af selskaber, som fravælger revision.

Der er et stigende antal kapitalejerlån, som ikke medfører en anmærkning i påtegningen, hvilket vurderes, at skyldes manglende forståelse fra revisor omkring regler de lovmæssige indgreb om først reparationsmuligheder og derefter lovliggørelse af ulovlige kapitalejerlån.

Analysen af antallet af selskaber med ulovlige kapitalejerlån i foregående år viser, at hele 7 % af selskaberne efterfølgende år fravælger revision, hvorfor der fortsat er en risiko for ulovlige kapitalejerlån i disse selskaber.

Analysen viser videre, at antallet af ulovlige kapitalejerlån i selskaber med fravalg af revision er uændret på trods af det stigende antal selskaber med fravalg af revision, hvilket vurderes, at betyde, at antallet af ulovlige kapitalejerlån fortsat er på niveau, men flere af de ulovlige kapitalejerlån ikke kommer frem i offentlighedens lys grundet fravalget af revision.

Overordnet vil det sige, at der er til faldet antal ulovlige kapitalejerlån, men det vurderes, at skyldes det stigende antal selskaber, som fravælger revision.

4.2 Analyse af FSR's analyse vedrørende ulovlige kapitalejerlån

Anden del af analysen vil tage udgangspunkt i FSR's analyse vedr. ulovlige kapitalejerlån fra 2017 vedrørende regnskaberne for 2016 og tidligere. Det har ikke været muligt, at fremskaffe samme analyse med regnskaberne for 2017, da denne er under udarbejdelse, ifølge FSR.

FSR har den seneste årrække udarbejdet en analyse af ulovlige kapitalejerlån i regnskaberne. Analysen fra FSR er foretaget på baggrund af data fra Experian og analysen har undersøgt omfanget af revisoranmærkninger vedrørende ulovlige kapitalejerlån i påtegningerne sammenlignet med tidligere år. Derudover forsøger analysen at afdække, hvor mange selskaber, som ikke bliver revideret og giver et estimat på, hvor mange anmærkninger vedrørende ulovlige kapitalejerlån, som af denne grund ikke kommer til offentlighedens kendskab. Den seneste undersøgelse er med udgangspunkt i de indberettede årsregnskaber for 2016.

Tabel 14: Fordeling af antal erklæringer i regnskaberne for 2015 og 2016

	2015	2016	%-vis andel i 2015	%-vis andel i 2016
Revision	113.377	105.734	49 %	42 %
Udvidet gennemgang	25.986	29.263	11 %	12 %
Reviderede virksomheder	139.363	134.997	60 %	54 %
Review	5.765	5.144	2 %	2 %
Assistance	57.446	72.572	25 %	28 %
Ingen erklæring	30.245	39.950	13 %	16 %
Ikke reviderede virksomheder	93.456	117.666	40 %	46 %
I alt	232.819	252.663	100 %	100 %

Kilde: FSR-beregninger⁴⁷

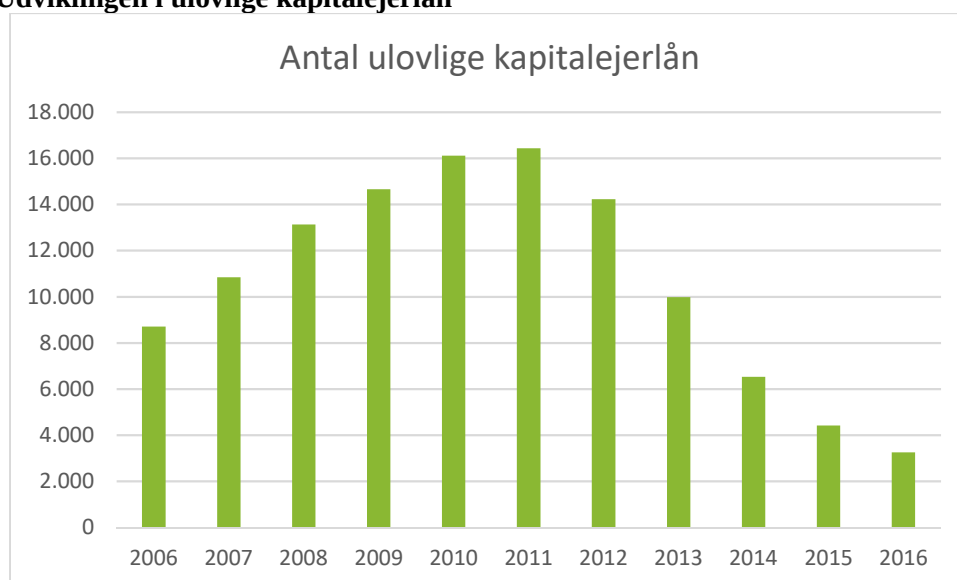
⁴⁷ FSR Analyse "Anmærkninger om selskaber, Analyse af selskabernes 2016-årsregnskaber" (2017), s. 3

Af ovenstående tabel ses, at godt 5 ud af 10 selskaber fik en revisionserklæring eller en erklæring om udvidet gennemgang mod 6 ud af 10 selskaber året før. Det vil med andre ord sige, at selskaber i større grad fravælger revision eller udvidet gennemgang, hvor der i 2016 var 117.666 selskaber som ikke blev revideret, dvs. fik enten review-erklæring, assistance-erklæringer eller ingen erklæring. Det svarer til, at godt 4.400 færre selskaber er blevet revideret i 2016 sammenlignet med året før, mens der har været en stigning i antallet af ikke-reviderede selskaber med godt 24.200 selskaber. Denne del af FSR's analyse er med til at understøtte en af FSRs hovedårsager til udviklingen i ulovlige kapitalejerlån.

Det er FSR's formodning, at der i en række af ikke-reviderede selskaber forventelig ville have fået en anmærkning vedrørende ulovlige kapitalejerlån i revisorpåtegningen, såfremt revisor havde foretaget enten revision eller udvidet gennemgang af regnskabet⁴⁸.

På baggrund af ovenstående kan det opsummeres, at der er en stigende tendens til at selskaberne fravælger revision, hvilket understøtter dataene fra Erhvervsstyrelsen.

Figur 5: Udviklingen i ulovlige kapitalejerlån



Kilde: FSR-beregninger⁴⁹

For regnskaber for 2016 havde godt 3.300 selskaber anmærkninger om ulovlige kapitalejerlån i påtegningen, hvilket er et fald på godt 13.200 anmærkninger i forhold til 2011, hvor antallet af anmærkninger vedrørende ulovlige kapitalejerlån var på sit højeste med godt 16.500 ulovlige kapitalejerlån i analyseperioden fra 2006 til 2016. Der er således sket et fald på ca. 80 % siden 2011, hvilket vurderes, at være et markant fald. Ifølge FSR kan størstedelen af faldet i antallet af ulovlige kapitalejerlån fra 2015 til 2016 forklares med, at selskaberne enten ikke har afleveret deres regnskab for

⁴⁸ FSR Analyse "Anmærkninger om selskaber, Analyse af selskabernes 2016-årsregnskaber" (2017), s. 7

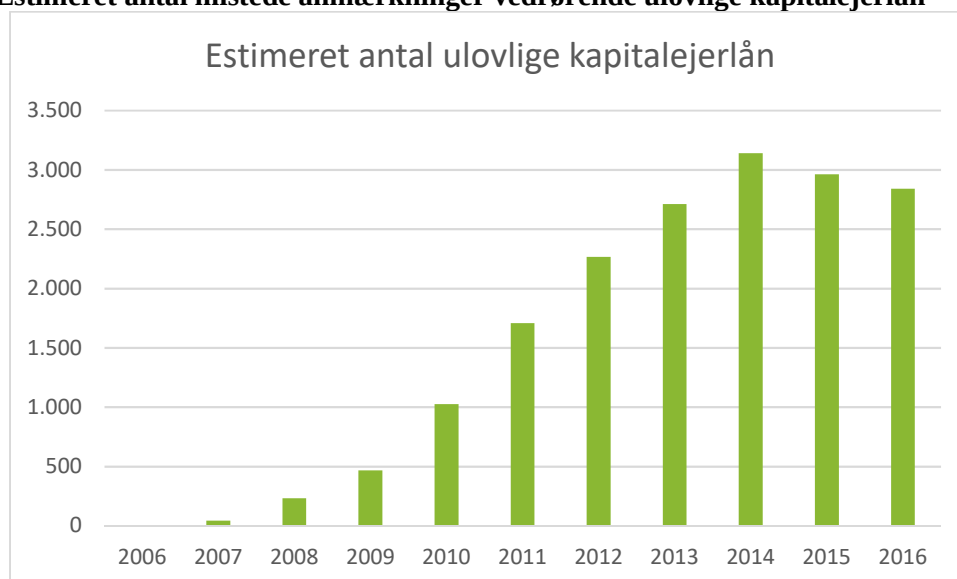
⁴⁹ FSR Analyse "Anmærkninger om selskaber, Analyse af selskabernes 2016-årsregnskaber" (2017), s. 3

2016 eller har fravalgt revision eller udvidet gennemgang for regnskabsåret, hvorfor der ikke længere skal gives anmærkninger vedrørende ulovlige kapitalejerlån⁵⁰.

Blandt selskabernes regnskaber for 2015 med anmærkninger vedrørende ulovlige kapitalejerlån havde 492 selskaber fravalgt revision eller udvidet gennemgang af regnskabet i det efterfølgende år, mens 459 selskaber var enten gået konkurs eller af anden årsag ikke havde indleveret et regnskab. Derudover havde der netto været berigtiget eller tilbagebetalt 207 flere ulovlige kapitalejerlån, end der blev optaget nye ulovlige kapitalejerlån i 2016⁵¹. Dette formodes, at være en stadig virkende effekt af de skatteretlig lovændringer fra 2012, som medførte beskatning af kapitalejerlån som enten løn eller udbytte for kapitalejerne. Det interessante er ligeledes, at 459 selskaber enten var gået konkurs eller ikke havde indleveret et regnskab. Problematikken ved de selskaber som går konkurs vil være, at der findes en række interessenter, som kan have lidt tab af penge, som følge af konkursen. Dette var et af fokuspunkterne, da lovændringerne kom i 2012.

For kort at opsummere ovenstående mener FSR, at faldet i antallet af ulovlige kapitalejerlån skyldes at selskaberne enten ikke har indleveret deres regnskaber for regnskabsåret eller selskaberne har fravalgt revision.

Figur 6: Estimeret antal mistede anmærkninger vedrørende ulovlige kapitalejerlån



Kilde: FSR-beregninger⁵²

⁵⁰ FSR Analyse "Anmærkninger om selskaber, Analyse af selskabernes 2016-årsregnskaber" (2017), s. 4

⁵¹ FSR Analyse "Anmærkninger om selskaber, Analyse af selskabernes 2016-årsregnskaber" (2017), s. 5

⁵² FSR Analyse "Anmærkninger om selskaber, Analyse af selskabernes 2016-årsregnskaber" (2017), s. 7

Som nævnt tidligere i afsnittet er det FSR formodning, at der findes en række ulovlige kapitalejerlån, som ikke kommer frem til offentlighedens lys, da selskaber i stigende grad fravælger revision og udvidet gennemgang, hvorfor der ikke er krav omkring anmærkninger i revisorpåtegningen ved tilfælde af ulovlige kapitalejerlån.

FSR har estimeret med, at revisor ville give anmærkninger vedrørende ulovlige kapitalejerlån i en lige så stor andel selskaber uden revision eller udvidet gennemgang, som ved selskaber, hvor revisor har udført revision eller udvidet gennemgang⁵³. FSR har konstateret, at andelen af ulovlige kapitalejerlån i reviderede selskaber i 2016 er 2,4 %, hvorfor FSR anslår, at ud af de 117.666 selskaber der ikke havde en erklæring om hverken revision eller udvidet gennemgang i 2016, vil 2.840 selskaber have fået en anmærkning vedrørende ulovlig kapitalejerlån, såfremt der var foretaget revision eller udvidet gennemgang af selskaberne.

Som det ses af ovenstående figur er der fra 2013 til 2016 estimeret med ca. 3.000 yderligere selskaber, hvor der ville være et kapitalejerlån årligt, såfremt disse havde været revideret eller fået foretaget udvidet gennemgang.

Det er forfatterens holdning, at der er tale et meget konservativt skøn, da de selskaber som fravælger revision ofte er mindre selskaber, som følge af lovens natur, hvorfor man ikke nødvendigvis har et professionelt setup eller kompetencer til at vurdere, hvornår der er tale om et ulovligt kapitalejerlån. I disse tilfælde ville en revisor muligvis kunne rådgive selskaberne inden der foretages nogle posteringer, som forårsager et ulovligt kapitalejerlån.

I større selskaber, som ikke har mulighed for at fravælge revision eller udvidet gennemgang må det forventes, at disse har et mere professionelt setup, og generelt har flere ressourcer til rådighed, hvorfor det er med til at minimere risikoen for ulovlige kapitalejerlån. Ud fra dette kan det antages, at antallet af ulovlige kapitalejerlån vil falde, som de har gjort i den seneste årrække, da de selskaber som fortsat skal have udført revision og udvidet gennemgang vil være de ”større” selskaber med et mere professionelt setup. Samtidig betyder dette også, at flere selskaber hverken får foretaget revision eller udvidet gennemgang af regnskabet, hvorfor der potentielt kan være flere ulovlige kapitalejerlån end estimeret ovenfor.

Derudover vil der i reviderede selskaber, også være en revisor tilknyttet, som er offentlighedens tillidsrepræsentant. Det må forventes, at revisor vil opdage ulovlige kapitalejerlån, hvis disse findes i regnskaberne. Så længe revisor bliver opmærksom på et muligt ulovligt kapitalejerlån er revisor forpligtet til at undersøge forholdet, samt gennemgå eventuelle konsekvenser og reparationsmuligheder om nødvendigt. Revisor vil derudover skulle sørge for korrekt præsentation i regnskabet og korrekt

⁵³ FSR Analyse ”Anmærkninger om selskaber, Analyse af selskabernes 2016-årsregnskaber” (2017), s. 7

skatteretlige behandling af problemstillingen. Det er dog konstateret, at der er en række tilfælde, hvor revisor korrekt har konstateret et ulovligt kapitalejerlån, men ikke har håndteret problemstillingen korrekt, hvilket bliver behandlet yderligere i afsnit 4.5. Det er dog forfatterens vurdering, at dette stadig skaber en vis sikkerhed, da revisor opdager det ulovlige kapitalejerlån.

FSR's metode anses af forfatterne at være meget forsimplet, da der er som beskrevet ovenfor er en væsentlig forskel på de to grupper af selskaber.

Hvis man sammenholder figur 5 og 6, som vedrører henholdsvis udviklingen i antallet af ulovlige kapitalejerlån og estimeret antal mistede anmærkninger, så er det forfatterens vurdering, at dette giver en klar indikation af, at faldet i antallet af ulovlige kapitalejerlån blandt andet skyldes det stigende antal af fravalg af revision eller udvidet gennemgang.

Som det ses af ovenstående redegørelse er antallet af ulovlige kapitalejerlån faldende igennem den seneste årrække.

4.2.1 Opsummering vedrørende analyse af FSR's analyse

På baggrund af analysen af FSR-rapport ses det ligeledes, at der er sket en ændring i fordelingen af antal reviderede og ikke-reviderede selskaber. Der er et stigende antal af ikke-reviderede selskaber, og ved udgangen af 2016 var det knap halvdelen af de indberettede regnskaber, som ikke var reviderede. Det skiftende antal skyldes et større antal af selskaber, som fravælger revision.

Derudover ses det, at antallet af ulovlige kapitalejerlån er faldet i perioden, hvor årsagen hertil primært kan henledes til manglende indlevering af regnskaber for regnskabsåret eller igen selskaberne, som har fravalgt revision.

En af hovedårsagerne til faldet i antallet af ulovlige kapitalejerlån skyldes fravalget af revision, hvorfor FSR har lavet et estimat på hvor mange ulovlige kapitalejerlån, der potentielt findes i selskaber med fravalg af revision. Estimatet tager udgangspunkt i kendt data vedrørende reviderede selskaber. Det er dog forfatterens vurdering, at der er tale om et konservativt estimat, som grundlæggende bundes i forskellen i forhold til de to typer af kategorier.

Analysen af FSR-rapporten viser ligeledes, at faldet i antallet af ulovlige kapitalejerlån primært skyldes det stigende antal selskaber, som fravælger revision.

4.3 Sammenligning af analyse af Erhvervsstyrelsens tal og FSR's analyse

Nærværende afsnit har til formål at identificere ligheder og uligheder i mellem de analyserede data fra Erhvervsstyrelsen samt FSR's analyse.

FSR's undersøgelse tager udgangspunkt i revisorpåtegningen, hvorfor undersøgelsen kan være upræcis i forhold til antallet af ulovlige kapitalejerlån, som følge af, at et ulovligt kapitalejerlån af uvisse årsager ikke har medført anmærkninger i revisorpåtegningen af revisor. Til sammenligning er rådataene fra Erhvervsstyrelsen analyseret i forhold til både revisorpåtegningen såvel som i selve regnskabet, hvor der således er søgt på efter under regnskabsposten "Tilgodehavende hos virksomhedsdeltagere og ledelse", hvor er ulovligt kapitalejerlån bør være anført. Det skal dog bemærkes, at denne regnskabspost også kan indeholde lovlige kapitalejerlån. Dette er med til at forklare, hvorfor tallene ikke er helt ens i forhold til de to analyser. Forfatterne har ikke haft mulighed for at verificere dataene fra FSR-analysen. Dog vurderes forskellene ikke, at have en afgørende betydning for billedet af ulovlige kapitalejerlån, da der er tale om uvæsentlige forskelle.

Generelt kan det nævnes, at FSR's undersøgelse har til formål at analysere udviklingen i ulovlige kapitalejerlån og årsager til denne udviklingen, mens Erhvervsstyrelsen muligvis ikke har samme interesse i tallene som FSR. For Erhvervsstyrelsen er det interessante for identificere de ulovlige kapitalejerlån, så de ved hvordan de skal tilgå og sanktionere disse.

Fælles for begge analyser ses det, at udviklingen i erklæringerne ændres i løbet af analyseperioden, hvor der er et stigende antal selskaber, som fravælger revision samtidig med at der er et faldende antal ulovlige kapitalejerlån. Begge analyser har lighedstegn i mellem hinanden i forhold til disse to dele.

FSR har dog ikke mulighed for at opgøre det nøjagtige antal af ulovlige kapitalejerlån i de ikke reviderede selskaber, hvorfor de har givet et estimat på hvor mange anmærkninger, som ikke kommer frem i offentlighedens lys. Det er muligt at sammenligne med det faktiske antal fra Erhvervsstyrelsen, da rådataene er modtaget.

Tabel 15: Sammenligning af estimat og faktisk antal ulovlige kapitalejerlån i ikke-revideret selskaber

Regnskabsår	FSR - Estimat	Erhvervsstyrelsen – Faktiske tal samt estimat
2012	2.265	1.183
2013	2.712	1.955
2014	3.139	3.191
2015	2.961	3.143
2016	2.840	3.241
*2017		3.510

Kilde: Egen tilvirkning

*For 2017 er det kun indberettede regnskaber pr. 31. juli 2018

Det er ikke muligt, at estimere antallet af ulovlige kapitalejerlån for 2017 fra FSR, da FSR på nuværende tidspunkt ikke har offentliggjort en undersøgelse af ulovlige kapitalejerlån for 2017 regnskaberne.

For redegørelse af tallene henvises til afsnit 4.1 og 4.2 i analysen. Sammenlignes tallene ligger FSR's tal nogenlunde stabilt igennem analyseperioden med undtagelse af 2012, mens Erhvervsstyrelsen tal og forfatterens estimat er stigende i løbende af analyseperioden, hvor antallet rammer et niveau på ca. 3.200 til 3.500 årligt efter 2014. Erhvervsstyrelsens tal ligger således over FSR's estimat, hvilket også er forfatterens forventning.

Til Erhvervsstyrelsens tal er der, som nævnt, tillagt et estimat af de ulovlige kapitalejerlån, som ikke er behandlet korrekt i regnskaberne og derfor ikke kan ses i statistikkerne, derfor må der også tillægges en vis usikkerhed i ovenstående sammenligning. Det er, som nævnt, forfatterens holdning, at Erhvervsstyrelsens tal bør ligge på et højere niveau i forhold til FSR's estimat. Især ud fra den betragtning, at FSR's estimat er fastlagt på baggrund af procentandelen af ulovlige kapitalejerlån i reviderede selskaber. Alt andet lige formodes der, at være flere ulovlige kapitalejerlån i ikke reviderede selskaber grundet størrelse af selskaberne samt den manglende kontrol fra revisor.

Generelt ses en række ligheder imellem det bearbejdet rådata fra Erhvervsstyrelsen og FSR's undersøgelse, hvorfor de to understøtter konklusionerne nedenfor.

Overordnet kan der drages fælles konklusioner i forhold til de analyserede data fra Erhvervsstyrelsen samt en FSR-analyse vedrørende ulovlige kapitalejerlån.

Fælles for begge analyser er det væsentligt at bemærke, at hovedårsagen til de seneste års fald i anmærkninger vedrørende ulovlige kapitalejerlån skyldes fravalget af revision, hvorfor man har mistet en del af gennemsigtigheden med regnskaberne. Der kan derfor være et større antal regnskaber med

mange ubekendte forhold, som kunne være ulovlige kapitalejerlån, der ikke nødvendigvis kommer frem i offentlighedens lys. For regnskabsåret 2017 var der således 135.567 selskaber, som hverken fik en revisions- eller udvidet gennemgang-erklæring, hvilket er en stigning på 21.000 selskaber på et år. Alene på denne baggrund må det formodes, at en række af disse selskaber indeholder et ulovligt kapitalejerlån, som ikke ser dagens lys.

Som følge af fravalget af revision kan det for FSR, andre relevante myndigheder være svært at følge de ulovlige kapitalejerlån, hvorfor man ikke kan vide sig sikker på, om disse fortsat består eller er berigtiget efterfølgende.

Ovenstående understøttes af, at der blandt andet alene i 2015 var 1.793 selskaber med ulovlig kapitalejerlån, som det efterfølgende år fravalgte revision, hvilket er svarende til 32 %. Ud fra dette kan det ligeledes konkluderes, at fravalget af revision har en betydning for den faldende udviklingen i ulovlige kapitalejerlån.

4.4 Interview

For at kunne besvare afhandlingens problemformulering mere nuanceret og til understøttelse af ovenstående analyse er der foretaget et interview med den faglige afdeling hos et af de store revisionshuse. Den interviewede har ugentligt henvendelser fra revisorer vedrørende ulovlige kapitalejerlån, hvorfor interviewpersonen vurderes at have den nødvendige viden for kunne udtale sig omkring ulovlige kapitalejerlån. Interviewpersonen har beskæftiget sig med ulovlige kapitalejerlån i adskillige år, og har siddet med utallige konkrete sager vedrørende ulovlige kapitalejerlån.

Nedenfor er der foretaget analyse af interviewpersonens udtalelser vedrørende ulovlige kapitalejerlån, hvor fokuset vil være på følgende:

- Årsagerne til ulovlige kapitalejerlån
- Komplexiteten i lovgivningen
- Udviklingen i antallet af lovlige kapitalejerlån
- Lovændringer

4.4.1 Årsagerne til ulovlige kapitalejerlån

Årsagerne til ulovlige kapitalejerlån kan være mange forskellige, som eksempel manglende kendskab til de grundlæggende regler eller bevidst hæver penge i selskabet.

Ud fra interviewet nævnes det ofte, at det er uvidenhed der simpelthen er årsagen til de mange ulovlige kapitalejerlån, jf. nedenstående passage fra interviewet. Her fortælles det, at i mange situationer er ganske enkelt tale om uvidenhed fra kapitalejerne, hvor mange troede de havde overholdt lovgivningen, men havde overset en detalje.

”Nej, helt overordnet tror jeg uvidenhed mange gange, altså. De simple situationer, hvor de simpelthen er kommet til lave nogle hævnninger eller troede, at de havde indberettet et eller andet udbytte og det havde de ikke lige, og altså. Alle de der situationer, altså det er simpelthen uvidenhed fra ofte de mindre virksomheder, der sidder en hovedaktionær, som ikke er opmærksomme på hvilke regler der gælder.”

”Og så er der så over i de mere komplekse, hvor også situationer, hvor virksomheder har haft, faktiske advokater til at hjælpe dem med at lave nogle forskellige omstruktureringer og ting og sager, men som så alligevel lige pludselige giver en eller anden afledt effekt, der gør at der opstår et ulovligt mellemværende. Så årsager, alt muligt, men uvidenhed fra de mange af de mindre virksomheder vil jeg sige, tror jeg.”

”Det tror jeg også. Jeg ved ikke om det er skjult, men hvis de. Hvis de har fravalgt revision og hvis de ikke har assistance, og der ligesom ikke er nogen til at hjælpe dem med at få oplyst i regnskabet, så kan det sagtens være at der er nogen der selv sidder og opstiller de der regnskaber, hvor det bare bliver, sådan bliver puttet ind et eller andet sted. Muligvis, igen, så kan det sagtens være uvidenhed.”

Som det ses af ovenstående kan der være forskellige årsager til ulovlige kapitalejerlån, ifølge interviewpersonen. Dog bekræftes det af, at for de mindre selskaber er det ofte uvidenhed der simpelthen er årsagen til de ulovlige kapitalejerlån, mens det for de større selskaber kan være kompleksiteten i transaktionerne der kan være årsagen til de ulovlige kapitalejerlån.

For mange af kapitalejerne i de mindre selskaber kan det være svært, at skelne i mellem privaten og selskabets penge. Dette kan være forståeligt, da kapitalejerne i de fleste tilfælde ejer deres selskaber 100 %. Dette er i god overensstemmelse med interviewpersonens udtalelser omkring, at det for de mindre selskaber ofte er uvidenheden, som er hovedårsagen til at der opstår ulovlige kapitalejerlån i selskabet.

4.4.2 Kompleksiteten i lovgivningen

En af de øvrige dele af ulovlige kapitalejerlån, som kunne være interessant at belyse vedrører kompleksiteten i lovgivningen. Interviewpersonen mener ikke, at reglerne er kompliceret, tværtimod. Som interviewpersonen udtaler nedenfor: Man skal principielt bare lade være med at tage virksomhedens penge og bruge privat, hvilket efter forfatternes holdning ikke er svært at forstå, dog kan der være mange faldgruber i forhold til at blive fange i et ulovligt kapitalejerlån, hvilket fremgår i tidligere afsnit af afhandlingen.

”Jeg ved egentlig ikke helt om det er fordi det er så kompliceret. Altså helt grundlæggende er det jo egentlig ikke så svært, altså. Du skal bare lade være med at tage virksomhedens penge og bruge privat. Det er jo egentlig ikke svært. Så det er jo egentlig ikke fordi, hvis du læser regelsættet, altså sådan helt stringent.”

”Og så er det klart, så bliver det komplekst når det så går galt nogen gange. Og det er så mere over i den skatteretlige del. Det er egentlige ikke selskabsretten der er svær her. Det er der jeg synes, det bliver og det er jo også der vi ser, desværre jævnligt situationer, hvor så har man måske forsøgt, man har måske opdaget, pis os, det gik galt og så tænker man, det retter jeg lige op. Og så er man bare ikke lige opmærksom på, at den måde man fik rettet op på, faktisk gør, at du bare bliver fanget dobbelt på skatten.”

Som nævnt ovenfor, så mener interviewpersonen ikke, at lovgivningen er komplekst, hvis man anskurer det fra den selskabsretlige del af problemstillingen, men anskurer man den derimod fra et skatteretligt perspektiv kan det blive en komplekst problemstilling, hvor man kan komme ud for situationer, hvor man bliver dobbeltbeskattet, ifølge interviewpersonen. Det er interessante her vil være at regelsættet er markant anderledes, hvis man tænker selskabsretlige og skatteretligt, hvilket kan være med til at skabe en unødigt forvirring hos kapitalejerne, som ikke nødvendigvis er helt nede i lovgivningen.

4.4.3 Udviklingen i antallet af lovlige kapitalejerlån

Trods det faldende antal af kapitalejerlån i både analysen af datasættet fra Erhvervsstyrelsen og fra FSR-analysen udtaler interviewpersonen, at denne i forbindelse med lovændringen i 2017, som muliggjorde lovliggørelse af kapitalejerlån under visse betingelser, forventede et faldet niveau af antallet af ulovlige kapitalejerlån. Det har dog ikke vist sig at være tilfældet, jf. nedenstående.

”Det har jeg, det har jeg faktisk ikke rigtig nogen fornemmelse af. Altså min mavefornemmelse, det er sådan relativt jævnt. Vi troede nok også, da de her regler om de lovlige lån kom, og vi tænkte, nå men så er vi helt færdig med at snakke aktionærlån, men det er vi altså ikke. Jeg vil sige, at det fortsætter nok på nogenlunde samme niveau.”

Ovenstående udtalelse er interessant i forhold til, at man ser en faldende tendens i antallet af anmærkninger vedrørende ulovlige kapitalejerlån i revisorpåtegningen. Det kunne tyde på, at der er en række tilfælde af ulovlige kapitalejerlån som ikke kommer frem i offentlighedens lys, da interviewpersonen ikke mærker et fald i antallet af forespørgsler i sit daglige virke på trods af det markant faldende niveau af anmærkninger. Om dette skyldes fravalg af revision eller andre forhold tør interviewpersonen ikke udtale sig om.

4.4.4 Lovændringer

Interviewpersonen er spurgt ind til om ændringen i lovgivningen i 2012 og 2017 har haft en effekt på ulovlige kapitalejerlån, hvortil interviewpersonen har sine tvivl i forhold til lovændringer i 2017, da denne endnu ikke har set et eksempel på denne i praksis, jf. nedenstående udtalelse. Dette kunne tyde på at lovændringen endnu ikke har haft den ønskede. Årsagen til dette kunne, som interviewpersonen nævner, være at kapitalejerne og deres rådgivere endnu ikke er så opmærksomme på anvendelsen af de nye regler, hvorfor man ikke får det anvendt i praksis.

I forhold til lovændringerne i 2012 har interviewpersonen ikke en fornemmelse af dette, da det ifølge interviewpersonen er det meget mudret billede grundet det voldsomt stigende antal selskaber som ikke bliver revideret, men fravælger revision.

”Tanken var sådan set fin, men jeg er i tvivl. Om den har forplantet sig ude i virkeligheden. Hvor opmærksomme folk er på denne. Altså, de enkelte virksomhedsledere, aktionærer, hovedaktionærer - hvor opmærksomme de er på de her muligheder. Og som sagt jeg har ikke set eksempler på nogen der har anvendt de her regler, og om det er fordi de ikke er der eller det er fordi de bare ikke lander på vores bord, det ved jeg ikke.”

I forhold til fremtiden ser interviewpersonen ikke de store ændringer i antallet af ulovlige kapitalejerlån, jf. nedenstående udtalelse. Dette er i fin overensstemmelse med de tidligere udtalelser om, at antallet af forespørgsler vedrørende ulovlige kapitalejerlån er uændret i forhold til tidligere.

”Jeg ser ikke de store ændringer. Altså nu kom der det nye regelsæt i 2017. Jeg har ikke hørt at der skulle være mere på beddingen, af justeringer til de her regler. Det er klart, jo længere tid der går, jo større er chancerne for at der er flere og flere der bliver opmærksomme på reglerne. Men altså, vi må også sige, at de overtrædelser vi ser, er jo de samme vi har set i mange år. De samme ting der går galt igen og igen, så jeg ser måske ikke den... Umiddelbart tænker jeg ikke, at der er noget i sol, måne og stjerne, der siger at det skal ændre sig helt vildt markant. At det skal gå helt væk eller eksplodere. På ingen måde.”

Ovenstående er igen en interessant udtalelse taget i betragtning, at antallet af anmærkninger vedrørende ulovlige kapitalejerlån er faldet. Udtalelsen tyder på, at der kan være nogle ulovlige kapitalejerlån som ikke anmærkninger i revisorpåtegningen, om dette skyldes fravalget af revision, fejlagtig manglende anmærkning i revisorpåtegningen af revisor eller andre forhold kan være svært at vurdere.

4.4.5 Opsummering af interview

På baggrund af interviewet vurderes det, at en af hovedårsagerne til ulovlige kapitalejerlån hos de mindre selskaber skyldes uvidenhed fra kapitalejerne, som ikke har et tilstrækkeligt kendskab til lovgivningen for at undgå de ulovlige kapitalejerlån. Dette på trods af, at lovgivningen ikke vurderes at være yderligere kompliceret selskabsretligt, dog kan det blive komplekst skatteretligt, når der er opstået et ulovligt kapitalejerlån.

Udviklingen i antallet ulovlige kapitalejerlån vurderes, at være på niveau med tidligere år på baggrund af interviewpersonens udtalelser, hvilket er i overensstemmelse med de tidligere analyser. Det interessante findes i, at det registrerede antal ulovlige kapitalejerlån er faldet, men det er antallet af forespørgsler for interviewpersonen ikke. Dette har ingen umiddelbar sammenhæng, da det alt andet

lige må forventes, at med det faldende antal ulovlige kapitalejerlån og vil være et faldende antal henvendelser. Dette er dog ikke tilfældet, hvilket peger i retning af, at der er en række ulovlige kapitalejerlån, som ikke fremhæves i revisorpåtegningen. Det kan skyldes det stigende antal selskaber med fravalg af revision.

Derudover har interviewpersonen svært ved at udtale sig om den ønskede effekt af lovændringerne i 2012, da billede for vedkommende er meget mudret, som følge af, det stigende antal selskaber som fravælger revision. I forhold til lovændringerne i 2017 ser interviewpersonen ikke denne forplantet i bevidstheden hos kapitalejerne endnu, da denne endnu ikke har set et eksempel på reglerne anvendt i praksis. Det virker til at der kan være et forvrængning af billede, hvis man ser på udviklingen i ulovlige kapitalejerlån, da billedet kan være mudret, som følge af det stigende antal selskaber som fravælger revision.

Ovenstående udtalelser fra interviewpersonen er i fin overensstemmelse med analysen af datasættet fra Erhvervsstyrelsen samt FSR-analysen.

4.5 Gennemgang af praktiske eksempler

I nærværende afsnit vil praktiske eksempler blive gennemgået, herunder håndteringen af præsentationen af ulovlige kapitalejerlån i regnskabet. Eksemplerne er udvalgt simpel tilfældigt ud fra XBRL oplysninger modtaget fra Erhvervsstyrelsen fra 2012 til 2017⁵⁴. Der er i alt udvalgt 10 regnskaber til gennemgang, som fordeler sig over hele analyseperioden. Det er ligeledes forsøgt, at udvælge regnskaber som revideres af forskellige revisionselskaber. Det ønskes at undersøge hvorledes revisorerne håndterer præsentationen af de ulovlige kapitalejerlån i praksis, og sammenholde til lovgivningen, som er gennemgået i kapitel 3.

Alle regnskabsoplysninger er indhentet på indberettede regnskaber til Erhvervsstyrelsen.

4.5.1 Selskaber med revisoranmærkninger om ulovligt kapitalejerlån

Nedenfor er tilfældigt udvalgt stikprøver på regnskaber, hvor revisor har bemærket et ulovligt kapitalejerlån i revisorerklæringen. Det er gennemgået hvorledes dette er håndteret i regnskabet, og hvorvidt alle nødvendige oplysninger er medtaget. Stikprøverne er udvalgt på baggrund af XBRL indberetninger modtaget fra 2012 til og med 31. juli 2017, og sorteret på alle regnskaber med revisoranmærkninger, fordelt på hele analyseperioden.

⁵⁴ Til og med indberettede regnskaber frem til 31.07.2018

DOTJ Holding ApS

Oplysninger:

Navn: DOTJ Holding ApS

CVR-nr.: 32 78 30 07

Regnskabsår: 1. juli 2015 – 30. juni 2016

Erklæringstype: Revision

Revisor: Vendelbo Statsautoriseret Revisionsanpartsselskab

Observationer:

I gennemgangen af revisorerklæringen er det bemærket, at den supplerende oplysning vedrørende det ulovlige kapitalejerlån er oplyst under kategorien *supplerende oplysning vedrørende forhold i regnskabet* og har følgende ordlyd:

”Der er i regnskabsåret opstået et ulovligt udlån ved kapitalejer jf. i øvrigt note 4. Ledelsen kan ifalde ansvar jf. selskabslovens § 210 og kildeskattelovens § 16 E”

Det kan således konstateres, at den supplerende oplysning er oplyst under den forkerte supplerende oplysning. I den supplerende oplysning er desuden ikke nævnt, at det ulovlige kapitalejerlån er tilbagebetalt, hvilket også kan ses på balancen og det vurderes derfor korrekt ikke at nævne i den supplerende oplysning. Der henvises til note 4 i den supplerende oplysning, hvilket dog er fejlagtigt, da noten vedrørende tilgodehavender hos virksomhedsdeltagere og ledelse fremgår af note 3.

I balancen fremgår lånet under *tilgodehavender hos virksomhedsdeltagere og ledelse*, hvilket er korrekt præsentation ifølge Erhvervsstyrelsens taksonomi. Af note 3 fremgår det, at lånet udgør 33.644 kr. uden renter, hvilket umiddelbart antyder at lånet ikke er renteberegnet som loven foreskriver. Det fremgår dog endvidere, at fordringen med tillæg af renter udloddes som udbytte til kapitalejer i december 2016, hvilket er umiddelbart efter regnskabsaflæggelsen, da regnskabet er underskrevet 15. december 2016. Den oplyste rente på 10,2 % er desuden i henhold til gældende lovgivning. Det er dog beskrevet, at renten først indtægtsføres i forbindelse med udbytteudlodningen, hvilket ikke er i henhold til gældende regler, da renter bør tillægges lånet på balancedagen. Der er udelukkende tale om en selskabsretlig problemstilling, da lånet på balancedagen ikke er indregnet til korrekt værdi, hvis renter ikke er tilskrevet. Det vurderes dog ikke, at have betydning for revisors erklæring, da renten på 5 t.kr. ikke antages at være væsentligt for regnskabet som helhed.

Det bemærkes ligeledes, at selskabet har frie reserver på 524.186 kr., hvorfor fordringen kan indeholdes, uden yderligere udfordringer. Det er desuden konstateret, at det ulovlige kapitalejerlån er udlignet i 2016/17 regnskabet, og at revisor fortsat har en supplerende oplysning i regnskabet, da der det ulovlige kapitalejerlån har eksisteret i regnskabsåret.

Slutteligt bemærkes det, at selskabet ikke oplyser om eventualforpligtelsen for den ikke-afholde A-skat eller udbytteskat af det ulovlige kapitalejerlån, hvilket er i strid med ÅRL § 64.

SMK Holding ApS

Oplysninger:

Navn: SMK Holding ApS

CVR-nr.: 25 59 33 83

Regnskabsår: 1. januar – 31. december 2013

Erklæringstype: Revision

Revisor: Ankjær-Jensen Statsautoriserede Revisorer A/S

Observationer:

I gennemgangen af revisorerklæringen er det bemærket, at den supplerende oplysning vedrørende det ulovlige kapitalejerlån er oplyst under kategorien *supplerende oplysning vedrørende andre forhold* og har følgende ordlyd:

”Uden at det har påvirket vores konklusion, skal vi oplyse, at selskabet i strid med selskabslovens § 210 stk. 1, har ydet et lån til selskabets kapitalejer, hvorved ledelsen kan ifalde ansvar. Lånet er indbetalt før regnskabsaflæggelsen”

Det kan således konstateres, at den supplerende oplysning er oplyst under den korrekte supplerende oplysning, ligesom øvrige oplysninger heri er i overensstemmelse med gældende lovgivning. I den supplerende oplysning er det desuden beskrevet, at lånet er indbetalt før regnskabsaflæggelsen. Lånet fremgår således på balancen. Det er kontrolleret, at lånet er tilbagebetalt i regnskabet for 2014.

På balancen fremgår lånet under *tilgodehavender hos virksomhedsdeltagere og ledelse*, hvilket er korrekt præsentation ifølge Erhvervsstyrelsens taksonomi. Lånet udgør i alt 12.945 kr., hvorfor det antages at begge løsningsmetoder, lønudbetaling og udbytte, kan benyttes. Det er ikke nævnt hvilken metode der er benyttet, hvilket ej heller er et krav.

Det er dog konstateret, at lånet ikke er noteoplyst, herunder om lånet er renteberegnet, hvorfor det kan antages at lånet ikke er til et ledelsesmedlem. Det er dog bemærket, under ejerforhold hos Erhvervsstyrelsen, at den legale ejer af selskabet og fungerer som selskabets direktør. Der er således udlånt til et ledelsesmedlem, hvorfor der bør noteoplyses om det ulovlige kapitalejerlån.

Som følge af, at lånet er indbetalt inden regnskabsaflæggelsen er det ikke nødvendigt, at oplyse om eventualforpligtelsen for den ikke-afholde skat i forbindelse med reparationen, da denne må antages at være betalt.

Lasse Madsen Holding ApS

Oplysninger:

Navn: Lasse Madsen Holding ApS

CVR-nr.: 32 55 99 72

Regnskabsår: 1. november 2015 – 31. oktober 2016

Erklæringstype: Udvidet gennemgang

Revisor: Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Observationer:

I gennemgangen af revisorerklæringen er det bemærket, at den supplerende oplysning vedrørende det ulovlige kapitalejerlån er oplyst under kategorien *supplerende oplysning vedrørende andre forhold* og har følgende ordlyd:

”Uden at tage forbehold skal vi oplyse, at selskabet i strid med selskabsloven har ydet lån til anpartshaveren hvorved ledelsen kan ifalde ansvar”

Oplysningen vedrørende ulovlige kapitalejerlån i erklæringen for udvidet gennemgang skal, som tidligere nævnt, oplyses på samme måde som revision. Det kan således konkluderes, at den supplerende oplysning er oplyst under den korrekte supplerende oplysning. Detaljeringsgraden er relativt lav, da der kun står de nødvendige oplyser, herunder at ledelsen kan ifalde ansvar.

Lånet fremgår under *tilgodehavender hos virksomhedsdeltagere og ledelse* på balancen, hvilket er korrekt præsentation ifølge Erhvervsstyrelsens taksonomi. Lånet udgør i alt 63.560 kr., ligesom der ligeledes fremgår et ulovligt kapitalejerlån i sammenligningstallet, hvilket antyder at lånet er opstået i tidligere år og endnu ikke tilbagebetalt.

I noterne er desuden oplyst, at tilgodehavendet er til selskabets direktør og forrentet med 10,05%, hvilket er i henhold til gældende regler. Renten er efterregnet til 5.784 kr.⁵⁵, hvilket afviger 226 kr. fra den bogførte rente. Dette kan skyldes flere specifikke forhold, som vi ikke har kendskab til. Noterne mangler dog oplysning om eventualforpligtelsen for manglende indeholdelse og betaling af A-skat eller udbytteskat, som del af det ulovlige kapitalejerlån.

Selskabets frie reserver er negative, hvorfor lånet ikke kan tilbagebetales gennem udlodning af udbytte. Der er desuden tale om et holdingselskab uden ansatte, foruden direktøren, hvorfor det kan være svært at argumentere for at direktøren udfører et arbejde passende til vederlaget, hvis lånet skulle tilbagebetales gennem lønudbetaling. Det er dog konstateret, at lånet er tilbagebetalt i det nye regnskab for regnskabsåret 2016/17. For god ordens skyld er det ligeledes konstateret, at den supplerende oplysning også fremgår i denne årsrapport, da det ulovlige lån har været til stede i regnskabsåret.

Mads Sørensen Holding ApS

Oplysninger:

Navn: Mads Sørensen Holding ApS

CVR-nr.: 25 91 29 18

Regnskabsår: 1. juni 2014 – 31. maj 2015

Erklæringstype: Revision

Revisor: BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab

Observationer:

I gennemgangen af revisorerklæringen er det bemærket, at den supplerende oplysning vedrørende det ulovlige kapitalejerlån er oplyst under kategorien *supplerende oplysning vedrørende andre forhold* og har følgende ordlyd:

”Uden at det har påvirket vores konklusion, skal vi henlede opmærksomheden på, at selskabet i strid med selskabsloven har ydet lån til en kapitalejer, hvorved ledelsen kan ifalde ansvar. Lånet er indfriet i årets løb”

Regnskabet aflægges efter regnskabsklasse C, hvilket dog ikke har betydning for oplysningskravene i forhold til ulovlige kapitalejerlån. Det bemærkes, at revisor har afgivet de nødvendige oplysninger i den supplerende oplysning, herunder at ledelsen kan ifalde ansvar.

⁵⁵ 57.550 kr. x 10,05%

På balancen fremgår *tilgodehavender hos virksomhedsdeltagere og ledelse* til 0 kr., da lånet er indfriet i regnskabsåret, ligesom revisor har bemærket i den supplerende oplysning. Det bemærkes desuden at præsentationen i balancen er korrekt efter Erhvervsstyrelsens taksonomi. Det kan ses, at lånet er opstået i tidligere år, da lånet fremgår med 24.343 kr. i sammenligningstallene.

I noterne oplyser selskabet, at lånet er forrentet med 10,2 %, hvilket er i overensstemmelse med gældende lovgivning. Det er ligeledes nævnt, at der er foretaget tilbagebetaling med 31.025 kr., hvilket indikerer, at lånet er udbytteudloddet, og kapitalejeren således har indbetalt fordringen og udbytteskatten. Det kan ligeledes ses på egenkapitalen, at der er udbetalt mere udbytte end forslået på generalforsamlingen, hvilket ligeledes indikerer at lånet er tilbagebetalt via udbytte. Som følge af, at lånet er indbetalt inden regnskabsaflæggelsen er det ikke nødvendigt, at oplyse om eventualforpligtelsen for den ikke-afholde skat i forbindelse med reparationen, da denne må antages at være betalt.

XPD ApS

Oplysninger:

Navn: XPD ApS

CVR-nr.: 25 34 21 51

Regnskabsår: 1. maj 2015 – 30. april 2016

Erklæringstype: Revision

Revisor: Ullits & Winther Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Observationer:

Ved gennemgang af revisorerklæringen er det bemærket, at der er afgivet flere supplerende oplysninger under kategorien *supplerende oplysning vedrørende andre forhold*. Der er udelukkende lagt væk på den supplerende oplysning vedrørende ulovligt kapitalejerlån, som har følgende ordlyd:

”Selskabet har i strid med selskabsloven § 210, stk. 1, ydet et lån til et medlem af selskabets ledelse, hvorved ledelsen kan ifalde ansvar.

Selskabet har som omtalt ovenfor i regnskabet ydet lån til ledelsen. Selskabet har i strid med kildeskatteloven ikke indeholdt og indberettet udbytteskat heraf, hvorved ledelsen kan ifalde ansvar”

Den supplerende oplysninger giver således alle nødvendige oplysninger, ligesom det desuden nævnes at selskabet ikke har indeholdt udbytteskatten i strid med kildeskatteloven. Af oplysningen kan det

således også antages, at det ulovlige kapitalejerlån endnu ikke er tilbagebetalt, når udbytteskatten ikke er betalt.

Det fremgår således også et *tilgodehavender hos virksomhedsdeltagere og ledelse* på balancen på i alt 87.682 kr. Det bemærkes desuden at præsentationen i balancen er korrekt efter Erhvervsstyrelsens taksonomi. Selskabet har frie reserver til indeholdelse af lånet, hvorfor tilbagebetaling ikke bør give yderligere udfordringer.

Årsrapporten indeholder desuden en noteoplysning vedrørende det ulovlige kapitalejerlån, som foreskriver at lånet er renteberegnet med 4%. I teoriafsnittet er det gennemgået, at ulovlige kapitalejerlån skal renteberegnes med 10,05%, hvorfor anvendt renteberegning ikke er foretaget i henhold til gældende lovgivning. Der fremgår desuden ingen renteindtægter i resultatopgørelsen, hvilket antyder at lånet endnu ikke er renteberegnet, hvilket ligeledes er i strid med gældende lovgivning.

Noterne mangler desuden oplysning om eventualforpligtelsen for den ikke-afholde A-skat eller udbytteskat af det ulovlige kapitalejerlån.

Det fremgår af selskabets årsrapport for regnskabsåret 2016/17, at lånet er tilbagebetalt. Regnskabet er dog aflagt med en assistance erklæringen, hvorfor der ikke er samme krav til revisors gennemgang, som nævnt i teoriafsnittet. Såfremt lånet er tilbagebetalt i det nye regnskabsår, med en rentetilskrivning på 4%, vil dette resultere i et yderligere ulovligt kapitalejerlån, da lånet ikke er renteberegnet korrekt.

Det nye ulovlige kapitalejerlån er beregnet til 5.305 kr., idet beregnet rente med 4% udgør 3.507kr., hvor renten bør være 8.812 kr.⁵⁶. Dette nye lån bør således også renteberegnes og tilbagebetales af kapitalejer, eventuelt via udbytte. Konsekvensen kan derfor være meget stor ved forkert renteberegning.

Opsummering vedrørende selskaber med revisoranmærkninger om ulovligt kapitalejerlån

Mange regnskaber er indberettet uden, at overholde alle oplysningsregler vedrørende ulovlige kapitalejerlån. Flere af de analyserede regnskaber er således mangelfulde hvad angår håndteringen af det ulovlige kapitalejerlån i selskabet. De mangelfulde oplysninger fordeles hovedsageligt på forkert fremhævelsestype eller manglende rentetilskrivning. Ved et enkelt tilfælde er der også benyttet forkert rentetilskrivning, hvilket således medfører et nyt kapitalejerlån, som ligeledes må vurderes at være ulovligt. Fælles for alle er, at der ikke oplyses om eventualforpligtelsen henført til manglende indberetning og betaling af A-skat eller udbytteskat.

Ved at flere revisorer behandler ulovlige kapitalejerlån forkert i regnskaberne, vurderes det således, at der ligeledes er risiko for, at flere revisorer ikke opdager de ulovlige kapitalejerlån, hvorfor disse ikke

⁵⁶ Det er antaget, at lånet tilbagebetales efter ét år.

fremhæves i regnskaberne. Som følge heraf vil regnskaberne ikke indgå i diverse undersøgelser og analyser på området, da kapitalejrlånene ikke ser offentligheden lys.

4.5.2 Selskaber uden revisoranmærkninger om ulovligt kapitalejrlån

Nedenfor er udvalgt enkelte eksempler på regnskaber, hvor der er indberettet saldo under kategorien *tilgodehavender hos virksomhedsdeltagere og ledelse*, uden at revisor har modificeret revisorerklæringen. Det er gennemgået hvorledes forholdet er håndteret i regnskaberne, og hvorvidt det kan konkluderes at der er tale om ulovlige kapitalejrlån, som revisor fejlagtigt ikke har bemærket. Analysen foretages udelukkende på baggrund af indberettede regnskaber til Erhvervsstyrelsen, hvorfor der kan være enkelte oplysninger vi ikke har kendskab til. Regnskaberne er udvalgt på baggrund af XBRL indberetninger modtaget fra 2012 til og med 31. juli 2017, og sorteret på alle regnskaber med revisorbemærkning, fordelt på hele analyseperioden.

Da ingen af nedenstående regnskaber har modificering af revisorerklæringen, som følge af ulovlige kapitalejrlån overholder ingen således reglerne, herunder notekravene, for håndtering af kapitalejrlånene.

ABC Holding A/S

Oplysninger:

Navn: ABC Holding A/S

CVR-nr.: 16 17 29 44

Regnskabsår: 1. maj 2015 – 30. april 2016

Erklæringstype: Revision

Revisor: Revision Limfjord Registreret Revisionsaktieselskab

Observationer:

Det er konstateret, at der på balancen fremgår 6.374.841 kr. under *tilgodehavender hos virksomhedsdeltagere og ledelse*. Årsrapporten indeholder ingen note vedrørende denne saldo, hvilket er i strid med reglerne. Regnskabet skal indeholde note til oplysning om rente og om det er ledelsen eller kapitalejere som der er udlån penge til, herunder også om der er tale om lovlige lån som følge af almindelige transaktioner for selskabet.

Af selskabets ledelsesberetning fremgår det, at selskabets væsentligste aktivitet består i at eje kapitalandele, og selskabet modtager desuden indtægter ved udlejning af produktionsrettigheder. Det vurderes således ikke, at der er tale om salg til virksomhedsdeltagere eller ledelse.

Det fremgår desuden af koncernstrukturen på BIQ.dk, at selskabet er en del af en mindre koncern. Balanceposterne for de øvrige koncernselskaber er gennemgået, og det er bemærket at disse ligeledes har registreret tilgodehavender hos virksomhedsdeltagere og ledelse. Ved sammenholdelse af de

pågældende regnskabsposter, samt *gæld til tilknyttede selskaber*, kan det konkluderes, at der er tale om koncernmellemregninger, og således ikke kapitalejerlån. Regnskabsposterne er således blot præsenteret forkert, ifølge Erhvervsstyrelsens taksonomi, og det vurderes derfor også korrekt, at regnskabet ikke indeholder en supplerende oplysningen vedrørende ulovlige kapitalejerlån.

Selskabet af 14.11.2015 ApS

Oplysninger:

Navn: Selskabet af 14.11.2015 ApS

CVR-nr.: 37 23 02 19

Regnskabsår: 14. november 2015 – 30. juni 2016

Erklæringstype: Udvidet gennemgang

Revisor: BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab

Observationer:

På balancen er observeret, at der fremgår 30.000 kr. under *tilgodehavender hos virksomhedsdeltagere og ledelse*. Der fremgår desuden ingen note af årsrapporten, som oplyser om renteforhold eller øvrige forhold vedrørende lånet.

Der er desuden ingen supplerende oplysninger i revisorerklæringen, som således er afgivet uden modificeringer.

Søster og datterselskaber er desuden gennemgået, for eventuelle gældsposter til tilknyttede selskaber, som kunne vedrører dette selskab. Det er imidlertid ikke konstateret, hvorfor der ikke vurderes at være tale om mellemregning til koncernselskaber.

Der vurderes desuden ikke, at der kan være tale om en normal forretningsmæssig transaktion, da der er tale om et ejendomsselskab med udlejning. Selskabets væsentligste aktiviteter er ifølge ledelsesberetningen således:

”Selskabet væsentligste aktiviteter er erhvervelse af fast ejendom og udlejning heraf”

Der kan være tale om et udlån til selskabets direktør, da dette ikke skal oplyses i erklæringen, men dette er ikke beskrevet særskilt i årsrapporten, hvorfor det kan være svært at konkludere herpå. Regnskabet for efterfølgende regnskabsår er gennemgået, og det er konstateret, at lånet er indfriet og tilbagebetalt. Det fremgår ligeledes ikke af årsrapporten om der er tale om et ulovligt kapitalejerlån, og hvorvidt der er sket korrekt renteberegning og beskatning, hvis det viser sig at der er tale om et ulovligt kapitalejerlån.

Andora ApS

Oplysninger:

Navn: Andora ApS

CVR-nr.: 26 99 86 11

Regnskabsår: 1 juli 2014 – 30 juni 2015

Erklæringstype: Revision

Revisor: Beierholm Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Observationer:

Der fremgår et udlån under *tilgodehavender hos virksomhedsdeltagere og ledelse* på 3.786 kr. I årsrapporten fremgår desuden note for transaktioner med nærtstående, som oplyser om ind/udbetalinger i året samt årets rente. Det er desuden beskrevet, at der er tale om tilgodehavender hos medlemmer af direktionen.

I selskabsoplysningerne er det beskrevet, at direktionen kun består af ét medlem. Ligesom det desuden er konstateret ejerforholdene og registreringshistorikken, at direktøren også er selskabets ejer, og derfor kapitalejer.

Det vurderes ikke, at tilgodehavendet er opstået ved salg til direktionen, da selskabets aktivitet er beskrevet, som følger i ledelsesberetningen:

”Selskabets aktiviteter består i holding- og investeringsvirksomhed”

Det kan derfor konkluderes, at må være tale om et kapitalejerlån, som altså er ulovligt. Lånet er ikke beskrevet i revisorerklæringen, som er afgivet uden modificeringer. Det vurderes altså, ud fra oplysningerne i årsrapporten, at revisor burde have oplyst herom i erklæringen, da ledelsen kan ifalde ansvar og der ikke er indeholdt kildeskat af hævningerne.

Det fremgår desuden af noten, at tilgodehavendet forrentes i henhold til gældende lovgivning, men uden at oplyse den egentlige rente. Det er forsøgt, at beregne, hvorvidt renten er beregnet korrekt med 10,2%, men det har ikke været muligt at ramme den bogførte rente, dog med minimal afvigelse, hvorfor det antages at renten er beregnet korrekt efter gældende regler.

Englmayer A/SOplysninger:

Navn: Englmayer A/S

CVR-nr.: 16166707

Regnskabsår: 1 juli 2012 – 30 juni 2013

Erklæringstype: Revision

Revisor: Dansk Revision Holbæk Registreret Revisionspartnerselskaber

Observationer:

Det er observeret, at selskabet har *tilgodehavender hos virksomhedsdeltagere og ledelse* på 112.452 kr. Årsrapporten indeholder desuden note for udlånet, som beskriver, at tilgodehavendet vedrører selskabets associerede selskaber. Der er derfor tale om udlån til kapitalejer, i form af selskabet, da det kun er tilknyttede selskaber som falder under lempelserne vedrørende lån til moderselskab ifølge SEL § 211 stk. 1 og stk. 2. Lånet betegnes derfor som ulovligt kapitalejerlån i strid med regler i SEL § 210. Noten indeholder ingen oplysninger vedrørende renteforholdet, eller hvordan lånet er renteberegnet, hvorfor det ikke har været muligt at konkludere på behandlingen heraf.

Det er desuden bemærket, at der er afgivet en revisorerklæringen uden modificeringer, hvorfor revisor altså ikke har oplyst om det ulovlige kapitalejerlån. Dette vurderes, at være i strid med reglerne, og det vurderes endvidere at være revisors ansvar.

Vi har kontrolleret selskabets efterfølgende regnskabsårs årsrapport, og konstateret at tilgodehavendet er tilbagebetalt. Det er desuden bemærket, at selskabet har valgt en udvidet gennemgang erklæring fra dette regnskabsår og fremadrettet. Det er ligeledes ikke bemærket, at der har været ulovligt kapitalejerlån i regnskabsåret, som revisor ellers burde.

L.S. Holding ApSOplysninger:

Navn: L.S. Holding ApS

CVR-nr.: 26 08 09 75

Regnskabsår: 1. januar – 31. december 2014

Erklæringstype: Revision

Revisor: Roesgaard & Partners Statsautoriseret Revisionsaktieselskab

Observationer:

Der er observeret et udlån under *tilgodehavender hos virksomhedsdeltagere og ledelse* på 38.795 kr. I sammenligningstallene fremgår 8 t.kr., hvorfor der har været en stigning på næsten 9.000 kr. Selskabet har desuden tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder, som er kontrolleret gennem hele koncernen. Det vurderes således ikke, at der er tale om en saldo, som er posteret forkert i regnskabet. Årsrapporten

indeholder ingen note, som oplyser om renteforholdet og øvrige oplysninger om lånet, hvorfor det ikke har været muligt at konkludere på behandlingen af lånet, herunder om korrekt rente er benyttet ifølge gældende lovgivning.

I selskabsoplysningerne, og registreringerne hos Erhvervsstyrelsen er det kontrolleret, at direktionen og kapitalejeren er samme person, hvorfor dette ikke kan være årsag til manglende supplerende oplysninger. I ledelsesberetningen beskrives selskabets hovedaktivitet desuden som:

”Selskabets aktivitet består i udlejning af fast ejendom samt handel og investering”

Det vurderes således ikke, at der kan være tale om salg til ledelsen, inden for selskabets normale aktivitets. Specielt når det tages i betragtning af tilgodehavendet er steget forholdsvis voldsomt i regnskabsåret.

Årsrapporten for efterfølgende regnskabsår er desuden gennemgået, hvor det er konstateret, at tilgodehavendet ikke fremgår. Det bemærkes dog, at tilgodehavendet er flyttet til *andre tilgodehavender* og desuden tilbagebetalt i regnskabsåret. Årsrapporten indeholder ligeledes ingen supplerende oplysninger vedrørende ulovligt kapitalejerlån.

Ud fra oplysningerne i årsrapporterne vurderes der, at være tale om et ulovligt kapitalejerlån, da et holdingselskab ikke antages, at have større tilgodehavender under denne regnskabspost. Det ulovlige kapitalejerlån burde derfor være nævnt som supplerende oplysning i revisorerklæringen. Det har desuden ikke været muligt, at kontrollere hvorvidt der er betalt kildeskatter af hævningen.

Opsummering vedrørende selskaber uden revisoranmærkninger om ulovligt kapitalejerlån

Som viderebygning af analysen vedrørende selskaber med revisorbemærkninger, hvor det er konstateret at flere oplyser forkert herom i regnskaber, er det kontrolleret hvorvidt der regnskaber med ulovlige lån, hvor der ikke gives en fremhævelse i revisorerklæringen.

Ved analysen over regnskaber med *tilgodehavender til ledelse og selskabsdeltagere*, på balancedagen, er det konstateret, at flere revisorer ikke giver fremhævelser vedrørende ulovlige kapitalejerlån, når disse fremgår i regnskaberne. Lånene er ved størstedelen af tilfældene håndteret korrekt, i forhold til præsentation i balancen og renteberegning. Det er dog ved et enkelt tilfælde konstateret, at der fremgår et tilgodehavende under *tilgodehavender til ledelse og selskabsdeltagere*, i det ene år, mens tilgodehavendet efterfølgende år er flyttet til *andre tilgodehavender*.

Det er vurderet, at de manglende fremhævelser kan skyldes manglende forståelse for reglerne, herunder hvorvidt der skal foretages fremhævelse hvis lånet efterfølgende er tilbagebetalt eller indberettet til skattestyrelsen.

Det er således konstateret, at flere revisorer håndterer reglerne, i forhold til erklæring ved ulovligt kapitalejrlån, og det vurderes således at der er risiko for at flere revisorer ikke opdager de ulovlige kapitalejrlån, hvorfor der er flere ulovlige kapitalejrlån end erklæringerne giver udtryk for.

4.6 Delkonklusion

Dette afsnit vil indeholde hovedpunkterne fra ovenstående analyse af data fra Erhvervsstyrelsen, FSR, interview og praktiske eksempler.

Ifølge data fra Erhvervsstyrelsen og FSR's analyse, at antallet af ulovlige kapitalejrlån er faldet i analyseperioden fra 2012 til 2017, mens der er et stigende antal selskaber, som fravælger revision af årsregnskabet. Udviklingen i antallet af ulovlige kapitalejrlån kan henføres til de lovgivningsmæssige skærpelser i 2012, men mere væsentligt det stigende antal af selskaber med fravalg af revision.

Fravalget af revision tillægges en markant betydning for faldet af ulovlige kapitalejrlån i begge analyser, da det igennem analysen er konstateret, at en række af de selskaber med fravalg af revision formegentlig vil have en anmærkning vedrørende ulovlig kapitalejrlån, såfremt selskaberne blev revideret. Der er således risiko for, at en række af disse kapitalejrlån ikke kommer frem til offentlighedens kendskab.

Det skal nævnes, at der er en vis usikkerhed vedrørende ovenstående, da der er tale om estimer af ulovlige kapitalejrlån i ikke-reviderede selskaber på baggrund af de kendte data og formodninger, som forfatterne har måtte drage.

Ovenstående understøttes dog af, at der blandt andet i 2015 var 1.793 selskaber med ulovlige kapitalejrlån, som det efterfølgende regnskabsår fravalgte revision, hvor det må formodes, at en vis andel af disse fortsat ville have haft et ulovligt kapitalejrlån, hvis selskabet havde fortsat med revision.

Som følge af ovenstående usikkerheder er der beregnet et estimat af antallet af ulovlige kapitalejrlån i ikke-reviderede selskaber, som viser, at den forholdsmæssige andel af ulovlige kapitalejrlån i selskaber med fravalg af revision er faldende.

Interviewpersonens udtalelser omkring, at antallet af henvendelser vedrørende ulovlige kapitalejrlån er uændret indikerer, at der ikke har været et fald i antallet af ulovlige kapitalejrlån, hvilket ville være fristende at tro på baggrund af analyserne vedrørende Erhvervsstyrelsen og FSR. Det indikerer

yderligere, at der fortsat findes det samme niveau af ulovlige kapitalejerlån, hvorfor det formodes, at disse blot findes i selskaberne med fravalg af revision.

Derudover vurderes det, at en af hovedårsagerne til ulovlige kapitalejerlån skyldes uvidenhed blot de mindre kapitalejere, som ikke har tilstrækkelig kendskab til lovgivningen og konsekvenser heraf.

Det er konstateret, at flere regnskaber, med ulovlige kapitalejerlån, indeholder mangelfulde oplysninger omkring forholdet af det konstaterede ulovlige lån, herunder blandt andet noteoplysningen. Et enkelt tilfælde viste også, at den tilskrevne rente ikke var beregnet ud fra den lovbestemte rente. Fælles for alle regnskaber er en manglende eventualforpligtelse, i forhold til den ikke-afholdte A-skat eller udbytteskat af det ulovlige kapitalejerlån.

Der er ligeledes konstateret flere fejlagtige regnskaber, hvor balancen, noterne og øvrige oplysninger indikerer et ulovligt lån i regnskabet, mens revisor dog ikke har fremhævet dette i revisorerklæringen. Disse lån er håndteret i henhold til reglerne for ulovlige kapitalejerlån, men har offentliggjort regnskab uden modificeringer til erklæringen. Det er vurderet, at de manglende fremhævelser kan skyldes manglende forståelse for reglerne, herunder hvorvidt der skal foretages fremhævelse hvis lånet efterfølgende er tilbagebetalt eller indberettet til skattestyrelsen.

Det er således konstateret, at flere revisorer håndterer reglerne forkert, herunder noteoplysninger og erklæring, hvorfor det vurderes at der er risiko for at flere revisorer ikke opdager de ulovlige kapitalejerlån, hvorfor de ulovlige kapitalejerlån ikke fremhæves i revisorerklæringerne og derfor ikke indgår i diverse analyser på området.

5. Konklusion

5.1 Konklusion

5.2 Perspektivering

Kapitel 5 – Konklusion

5.1 Konklusion

De nuværende regler for den selskabsretlige behandling af ulovlige kapitalejerlån reguleres efter SEL § 210 og foreskriver at kapitalejere ikke må foretage lån i selskaber, hvor de kan have indflydelse på beslutninger foretaget i selskabet. Gældende lovgivning er vedtaget 14. august 2012, efter flere ændringer på området, og som følge af en væsentlig udvikling i antallet af ulovlige kapitalejerlån. Reglerne begrundes ved at kapitalejerlånene typisk foretages til dårligere vilkår for selskabet end hvis selskabet udlåner til øvrige uafhængige parter. Mange benyttede de selskabsretlige regler til at modtage skattefri løn eller udbytte, da transaktionen ikke tidligere medførte skatteretlige konsekvenser.

I 2017 indførte Folketinget imidlertid en lempelse i den selskabsretlige lovgivningen, hvilket gav mulighed for at foretage lovlige kapitalejerlån. Efter 1. januar 2017 er det derfor muligt at yde lån til kapitalejere, hvis den samlede økonomiske bistand, herunder tilhørende skat og rente, ikke overstiger de frie reserver, ligesom beslutningen skal træffes på selskabets førstkommande generalforsamling og desuden ydes på sædvanlige markedsmæssige vilkår. Det kan derfor konkluderes, at det fortsat vil være mere rentabelt for kapitalejeren at foretage almindelig udbytteudlodning på generalforsamlingen, da reglerne er nærmest tilsvarende disse uden at indeholde rentetilskrivning. Lempelsen har udelukkende effekt på den selskabsretlige del, herunder også revisorerklæringen, og vil derfor fortsat være genstand for beskatning i de skatteretlige regler.

Der er mange fasetter i teorien, som der skal tages højde for ved identificering af ulovlige kapitalejerlån. Teorien opdeles i selskabs- og skatteretlige samt regnskabs- og erklæringsmæssige regler ved kapitalejerlån. Det er heri konstateret, at begrebet ulovlige kapitalejerlån udelukkende er et selskabsretligt begreb, da de skatteretlige regler håndterer transaktionen som en hævning uden tilbagebetalingspligt. Skatteretligt kan skal kapitalejeren derfor beskattes enten ved almindelig løn eller ved udbytte.

I de selskabsretlige regler kan ulovlige kapitalejerlån opstå ved udlån til henholdsvis ledelsen, kapitalejere uden bestemmende indflydelse og kapitalejere med bestemmende indflydelse. Der sker dog kun beskatning af kapitalejere med bestemmende indflydelse skatteretligt. Udlån til ledelse og kapitalejere uden bestemmende indflydelse er derfor ikke skattepligtige for kapitalejeren, men revisor skal dog fremhæve forholdet i revisorerklæringen, da dette strider mod de selskabsretlige regler ifølge SEL § 210. Revisor skal ligeledes foretages fremhævelse af forholdet ved udlån til kapitalejere med bestemmende indflydelse. Fremhævelsen skal dog også indeholde manglende overholdelse af LL, hvis lånet ikke er tilbagebetalt og indberettet til Skattestyrelsen, som følge af ikke-indeholdt A-skat eller udbytteskat af transaktionen. Der er derfor konstateret forskelle i behandlingen af ulovlige kapitalejerlån mellem de selskabsretlige og skatteretlige regler.

I tilfælde af manglende overholdelse af LL skal regnskabet også indeholde oplysning om eventualforpligtelse, som følge af den manglende betaling af A-skat eller udbytteskat. Det er således selskabet, som er ansvarlig for indberetning og afregning af skatten til Skattestyrelsen, selvom skatten er personlig og skal indbetales til selskabet før skatten afregnes til Skattestyrelsen.

Regnskabsmæssigt gælder det, at der skal noteoplyses såfremt der foreligger ulovligt kapitalejerlån til et ledelsesmedlem i selskabet, hvilket ikke er nødvendigt hvis det ulovlige kapitalejerlån er foretaget af en kapitalejer. Fælles for alle kapitalejerlån er, at lånet skal renteberegnes ifølge de gældende selskabsretlige regler med 10,05 %. Ydermere skal alle kapitalejerlån præsenteres i balancen under tilgodehavender hos virksomhedsdeltagere og ledelse.

Ifølge diverse analyser, herunder fra FSR, viser det sig, at antallet af selskaber med revisoranmærkninger om ulovlige kapitalejerlån er faldet fra 2012, hvor skærperne af reglerne for ulovlige kapitalejerlån trådte i kraft. Der har således været en reduktion i antallet af ulovlige kapitalejerlån hvert år frem til 2017. Fravalget af revision tillægges en markant betydning for faldet af ulovlige kapitalejerlån, da det igennem analysen er konstateret, at en række af de selskaber med fravalg af revision med overvejende sandsynlighed vil have en anmærkning vedrørende ulovlig kapitalejerlån, såfremt selskaberne blev revideret. Det konstateres i relation hertil også, at antallet af indberettede regnskaber med fravalg af revision, herunder assistanceerklæringer er steget markant. Der er således risiko for, at en række af disse kapitalejerlån ikke kommer frem til offentlighedens kendskab.

Der er en vis usikkerhed forbundet ved analyserne, som viser et større fald i ulovlige kapitalejerlån, da disse analyserer på antallet af fremhævelser i regnskaberne. Desuden kan der være regnskaber, som ikke tilbagebetales, og derfor indgår i analyserne i flere år.

Dette understøttes blandt andet ved, at det er konstateret at flere selskaber med anmærkninger om ulovligt kapitalejerlån fravælger revision året efter. I 2015 blev det således konstateret, at 1.793 selskaber med revisoranmærkning om ulovligt kapitalejerlån året efter havde fravalgt revision, hvorfor eventuelle gamle som nye kapitalejerlån ikke ville bemærkes. Det kan selvfølgelig ikke udelukkes, at en andel af kapitalejerlånene er tilbagebetalt, men det må formodes, at en vis andel af disse fortsat har et ulovligt kapitalejerlån, hvis selskabet havde fortsat med en erklæring om revision eller udvidet gennemgang. Ved gennemgang af praktiske eksempler blev der desuden konstateret et regnskab, som efterfølgende år havde ændret præsentationen til andre tilgodehavender.

Som følge af ovenstående usikkerheder er der beregnet et estimat af antallet af ulovlige kapitalejerlån i ikke-reviderede selskaber, som viser, at den forholdsmæssige andel af ulovlige kapitalejerlån i selskaber med fravalg af revision er faldende.

Det konstateres ligeledes, at forholdet omkring forståelse af reglerne for ulovlige kapitalejerlån fortsat er en udfordring i revisionsbranchen. Dette indikerer således, at reglerne kan være indviklet for såvel revisorer som kapitalejerne. Der ses også flere fejl i oplysningerne i regnskabet med konstateret ulovligt kapitalejerlån ved vurdering af brugen i praksis. Interviewpersonen fra Deloitte's faglige afdeling ser således ingen forandring i antallet af forespørgsler på området. Det formodes derfor også, at kapitalejere har udfordringer ved forståelse af reglerne, særligt kapitalejere i mindre selskaber, som ikke har tilstrækkeligt kendskab til lovgivningen eller konsekvenserne heraf.

På baggrund heraf må det derfor konstateres, at udviklingen i kapitalejerlån alt andet lige er faldende, dog ikke i samme grad som FSR's analyse. Det påvirker således det umiddelbare billede, at flere selskaber fravælger revision af årsrapporterne, hvorfor eventuelle ulovlige kapitalejerlån ikke fremhæves. Ligeledes ses det, at flere revisorer ikke bemærker ulovlige kapitalejerlån i revisorerklæringen, på trods af behandling i årsregnskabet som ulovligt kapitalejerlån, hvilket påvirker analysen, da disse regnskaber ikke indgår i populationen.

5.2 Perspektivering

Forfatterne af nærværende afhandling anser problematikken vedrørende kapitalejerlån som værende aktuel i fortiden, nutiden og fremtiden. Afhandlingen har afgrænset sig til en undersøgelse af om de lovmæssige skærper fra 2012 har haft en effekt på udviklingen af antallet af kapitalejerlån.

Som det ses af konklusionen har skærperen fra 2012 haft en reducerende effekt på antallet af kapitalejerlån, dog ikke så markant et fald som FSR's analyse vedrørende ulovlige kapitalejerlån. Dette skyldes primært det stigende antal selskaber, som fravælger revision. Den interessante problematik vedrørende fravalget af revision har været aktuelt siden indførslen heraf i 2006, og har en større samfundsmæssigt betydning, ikke blot i relation til ulovlige kapitalejerlån, men erhvervslivet generelt.

Revisor er offentlighedens tillidsrepræsentant i forhold til blandt andet årsregnskabernes retvisende billede, og med fravalget af revision har revisor ikke mulighed for at agere som offentlighedens tillidsrepræsentant for disse selskaber, hvilket kan være problematisk i forhold til antallet af regnskaber med odiøse forhold, som ikke kommer til offentlighedens kendskab.

Fravalget af revision er også et aktuelt emne for politikerne, hvor skatteministeren, Karsten Lauritzen, i august 2018 udtaler, at han har til sinde at indkalde de politiske partier til indledende forhandlinger om stramning af den nuværende lovgivning, hvilket tyder på, at den nuværende lovgivning er for lempelig i forhold til hvilke selskaber, som kan fravælge revision. Det formodes, at der er konstateret en lang række lovovertrædelser, som følge heraf. Dette kunne derfor også have en betydning af antallet af ulovlige kapitalejerlån.

På baggrund af ovenstående kunne det være interessant at få interviewet nogle politikere og nogle offentlige instanser, som eksempelvis Erhvervsstyrelsen og Skattestyrelsen, og få deres vurdering af, om fravalget af revision skønnes af have en påvirkning på udviklingen i ulovlige kapitalejerlån. Dertil kunne det være relevant at belyse om de ser udviklingen i ulovlige kapitalejerlån, som en væsentlig problemstilling i forhold til risikoen for tab af skattekrone eller tab hos selskabernes kreditorer. Som forfatterne har erfaret i forbindelse med udarbejdelse af nærværende afhandling kan det være en udfordring at estimere antallet af kapitalejerlån i selskaber med fravalg af revision, som følge af de mange ukendte forhold, hvorfor det også kan være en udfordring at estimere det samlede tabte værdi for samfundet.

Det skal nævnes, at revisors arbejde i tilfælde af stramningen af revisionspligten formegentlig ikke medfører, at ulovlige kapitalejerlån forsvinder helt, men det formodes til dels af have en afskrækkende effekt samt at revisorer får berigtiget de opstået kapitalejerlån korrekt både selskabsretligt og skatteretligt.

Fra 1. januar 2017 blev indført nogle lempeligere regler i forhold til ulovlige kapitalejerlån selskabsretligt, hvilket ligeledes indikerer at problemstillingen på området fortsat er yderst aktuelt. Reglerne blev indført for 2017 regnskaberne, og til forfatternes kendskab er der endnu ikke publiceret nogle analyser af effekt af indførelsen af de nye regler.

For at undersøge problemstillingen yderligere, kunne det være interessant at få italesat nogle politikere og offentlige instanser i forhold til deres statistikker og estimater af hvor stort et problem de ulovlige kapitalejerlån reelt udgør. Dette kan i praksis være en udfordring, men kan være med til give et mere nuanceret billede af problemstillingen. Derudover kunne det være interessante at undersøge om lempelsen i 2017 har haft en yderligere reducerende effekt på antallet af kapitalejerlån. En sådan analyse kunne tage udgangspunkt i kvantitative og kvalitative data i lighed med nærværende afhandling med tilføjelse af perspektivering i dette afsnit.

I fremtiden vil ulovlige kapitalejerlån fortsat bestå, da der ikke ses en markant ændring i antallet af ulovlige kapitalejerlån over den seneste årrække. Ulovlige kapitalejerlån har eksisteret i mange årtier og lovgivningen på området ændres løbende, hvorfor der ikke er noget der indikerer, at det er en problemstilling, som bliver løst inden for en overskuelig fremtid.

Perspektiveringen har belyst områder, som også findes relevante fra en samfundsmæssig synsvinkel i forhold til de udfordringer der kan være ved ulovlige kapitalejerlån og årsagerne hertil.

Kildeliste

Faglitteratur

- Andersen, I. Den skinbarlige virkelighed – vidensproduktion inden for samfundsvidenskaberne. 4. udgave, 2. opslag, Forlaget Samfundslitteratur.
- Krenchel, J. m.fl. Dansk selskabsret 2, 2014
4. udgave, Forlaget Karnov Group Denmark A/S

Rapporter

- FSR Danske revisorer: "Notat om lån til hovedaktionær" (2015)
- FSR Danske revisorer: "Anmærkninger om selskabernes ulovlige lån - Analyse af selskabernes 2012-årsregnskaber" (2013)
- FSR Danske revisorer: "Anmærkninger om selskabernes ulovlige lån - Analyse af selskabernes 2016-årsregnskaber" (2017)
- FSR Danske revisorer: "standard om udvidet gennemgang af årsregnskaber, der udarbejdes efter årsregnskabsloven" (2013)
- Deloitte: "Lovliggørelse af eksisterende kapitalejerlån" (2017)
- Deloitte: "Ulovlige kapitalejerlån" (2018)

Domme og afgørelser

- SKM2008.913.BR
- SKM2014.825.SKAT
- U. f. R. 1944

Lovforslag

- L 199 af 14. august 2012
- L 173, som fremsat, af 25. april 2012

Artikler

- <https://www.fsr.dk/Nyheder%20og%20presse/Revision-og-aarsregnskabet/hvad-skriver-revisor-i-regnskabet>
- https://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Revision%20og%20andre%20erklæringsopgaver/Revisionsudtalelser/151%20-%20Erklæring%20om%20opstilling%20af%20FI
- https://www.fsr.dk/Faglige_informationer/SMV/Faglige%20notater%20og%20artikler/Fravalg%20af%20revision
- <https://erhvervsstyrelsen.dk/ulovlige-kapitalejerlaan>
- <https://erhvervsstyrelsen.dk/fravalg-af-revision>
- <http://www.nationalbanken.dk/da/markedsinfo/officiellerentesatser/Sider/Default.aspx>

Øvrige

- Handelsministeriet: ”Betænkning om fællesnordisk aktieselskabslovgivning” (1964)
- Lov om aktieselskaber, bekendtgørelse nr. 313 af 28. august 1952
- Lov om aktieselskaber, bekendtgørelse nr. 370 af 13 juni 1973
- Den juridiske vejledning C.B.3.5.3.3. – Aktionærlån
- Bekendtgørelse om godkendte revisorers erklæringer
- www.CVR.dk – diverse søgninger
- www.BIQ.dk – diverse søgninger

Bilag

Bilag 1 – Interview med Pernille Kragh Thaysen

Interview med Pernille Kragh Thaysen fra Audit Business Solutions (faglige afdeling) fra et af de store revisionshuse i København. Interviewet blev afholdt den 2. november 2018.

Interviewer: *Hvad er din stilling og hvad er din uddannelsesmæssige baggrund?*

Interviewperson: ”Jeg sidder jo i faglig afdeling, og ja i 7-8 år efterhånden, og har rigtig mange af de der henvendelse på blandt andet de ulovlige aktionærlån, og det er primært det jeg har af indgang til det her. Uddannelsesmæssigt er jeg bare cand.merc.aud. Ikke noget SR.”

Interviewer: *Modtager du forespørgsler vedr. ulovlig aktionærlån fra revisorer omkring håndteringen heraf? Herunder oplysninger i årsregnskabet og erklæringen, når der er opstået et ulovligt aktionærlån?*

Interviewperson: ”Modtager jævnlig forespørgsler. Det kommer dryppende hele året, og hvor mange jeg får. Et par stykker om måneden sikkert. Og så flere i maj-juni måned, hvor der er højsæson for den her type. Det tror jeg sådan i snit.”

”Hos mig starter de som oftest med om der reelt er et ulovligt mellemværende og hvordan skal det så behandles i påtegningen og afledt af det, også drøftelsen af hvordan det bliver præsenteret i regnskabet. Så oftest er det egentlige mere, altså mere de steder, hvor vores kollegaer, hvis de er relativt simple kan man sige, at der ikke er så meget tvivl om at der er et aktionærlån, jamen så hører jeg sjældent om det, fordi så håndterer man det jo selv og får oplyst det man skal i regnskabet og påtegningen, så det er de steder, hvor det bliver svært. Og der kan være tvivl, om der reelt er, og det jo oftest hvis der har været forskellige transaktioner og omstruktureringer, alt muligt andet hvor det lige pludseligt er gået galt. Et eller andet sted i processen, hvor vi er inde og hjælpe dem med at tolke, og nogen gange må vi også smide håndklædet og vise dem videre til vores Legal-afdeling, som så også hjælper dem og som kan hjælpe kunderne, hvis det er mere juridiske problemstillinger. Nogen gange kan man sige, der må de også ud selv og have fat i deres egen advokat for at vurdere. Så der nogle situationer, hvor det ikke bare er. Det er oftest her (i faglig afdeling) folk de starter, fordi det er os de kender. Der er stadig ikke så mange der starter i Legal-afdelingen, men dem får vi så på banen, når vi ikke føler at, altså når det bliver for juridisk og vi jo revisorer, ikke jurister. Så må vi have dem trukket ind og hjælpe folk hvis det er det bliver for komplekst. Mange gange kan vi selv håndtere det, fordi vi har set mange forskellige problemstillinger i gennem tiden, men vi har dem med mange gange.”

Interviewer: Hvis ja til ovenstående, i hvor stort omfang beskæftiger du dig med det?

Interviewperson: ”Omfanget. Ja, det har vi også været inde på.”

Interviewer: Har du nogle oplevelser af, om det er nogle bestemte årsager til at ulovlige aktionærlån opstår? Hvis ja, har du nogle eksempler herpå?

Interviewperson: ”Nogle bestemte årsager? Nej, helt overordnet tror jeg uvidenhed mange gange, altså. De simple situationer, hvor de simpelthen er kommet til lave nogle hævninger eller troede, at de havde indberettet et eller andet udbytte og det havde de ikke lige, og altså. Alle de der situationer, altså det er simpelthen uvidenhed fra ofte de mindre virksomheder, der sidder en hovedaktionær, som ikke er opmærksomme på hvilke regler der gælder. Det gør jo bare ikke, at han ikke har ansvar efter loven og det giver ham problemerne uanset hvad. Det nytter ikke noget at stille sig op og sige det vidste jeg ikke. Og så er der så over i de mere komplekse, hvor også situationer, hvor virksomheder har haft, faktiske advokater til at hjælpe dem med at lave nogle forskellige omstruktureringer og ting og sager, men som så alligevel lige pludselige giver en eller anden afledt effekt, der gør at der opstår et ulovligt mellemværende. Så årsager, alt muligt, men uvidenhed fra de mange af de mindre virksomheder vil jeg sige, tror jeg.”

Interviewer: Mener du, at lovgivningen på området er unødvendig kompliceret for virksomhedsejere?

Interviewperson: ”Jeg ved egentlig ikke helt om det er fordi det er så kompliceret. Altså helt grundlæggende er det jo egentlig ikke så svært, altså. Du skal bare lade være med at tage virksomhedens penge og bruge privat. Det er jo egentlig ikke svært. Så det er jo egentlig ikke fordi, hvis du læser regelsættet, altså sådan helt stringent, at jeg tænker i den daglige virke som hovedaktionær, som leder af en virksomhed, men der er det jo ikke komplekst. Altså der skal man jo bare sørge for at holde de to spande adskilt. Og så er det klart, at når man så er ude i de der omstruktureringer, og hvor pengene lige pludseligt skal suse frem og tilbage og mange forskellige selskaber er involveret, så kan det godt blive komplekst og holde regelsættet op imod, men der synes jeg egentlig mere, der er det nok mere den selskabsretlige, altså du er i gang med at lave en eller anden konstruktion, som gør at det bliver komplekst. Mere end jeg tror det egentlig er reglerne, sådan helt lavpraksis på aktionærlån. Og så er det klart, så bliver det komplekst når det så går galt nogen gange. Og det er så mere over i den skatteretlige del. Det er egentlig ikke selskabsretten der er svær her. Det er der jeg synes, det bliver og det er jo også der vi ser, desværre jævnligt situationer, hvor så har man måske forsøgt, man har måske opdaget, pis os, det gik galt og så tænker man, det retter jeg lige op. Og så er man bare ikke lige opmærksom på, at den måde man fik rettet op på, faktisk gør, at du bare bliver fanget dobbelt på skatten. Og det er super

ængerligt, at det sker. Men rent selskabsretligt synes jeg egentlig ikke at reglerne er svære. Så det er de andre afledte, som ofte giver knaster.”

”Det er når man ikke får læst alle de kommentarer og alle de... Man skal være meget opmærksom på hvor man opdager, det går galt, hvad man så... Hvad næste træk er.”

”De skal passe på med selv at rode med det, når det er.”

”Det kan jo også være mindre virksomheder, som lige pludselig. Altså hvor man lige pludseligt laver de der selskabskonstruktioner, hvor man lige pludseligt skal ændre eller man går ud og skal købe en eller anden virksomhed til og så vil man lige ændre en ting her og der også går det galt. Men det er klart, den her problemstilling i forhold til det skatteretlige, hvor de lige pludselig rent faktisk ender med at blive dobbelt... Dybest set bliver dobbeltbeskattet. Det er de mindre virksomheder, vi nok oftest ser den på, fordi at de lige får lavet noget der var noget hø og så tænker de, den retter jeg lige. Jeg betaler lige pengene tilbage. Det er bare ikke nok, altså. Så de har egentlig måske, og det igen er uvidenhed. Det hjælper dem bare ikke.”

Interviewer: *Er det din opfattelse, at antallet af ulovlige aktionærlån er faldet? Hvis ja, hvad tror årsagen hertil er?*

Interviewperson: ”Det har jeg, det har jeg faktisk ikke rigtig nogen fornemmelse af. Altså min mavefornemmelse, det er sådan relativt jævnt. Vi troede nok også, da de her regler om de lovlige lån kom, og vi tænkte, nå men så er vi helt færdig med at snakke aktionærlån, men det er vi altså ikke. Jeg vil sige, at det fortsætter nok på nogenlunde samme niveau. Om det så er fordi man ikke er opmærksomme på det ude i, altså tilbage til de her hovedaktionærer der sidder med det, de ikke kender til de her regler og altså eller hvad det er, det ved jeg ikke. Men jeg fornemmer ikke at... en markant faldende trend.”

”Hvad er det I måler på der? Altså er det revisors oplysninger eller er det påtegningen i trækker data på og ikke i regnskabet. Her tænker jeg mere, at der ikke har været et ulovligt aktionærlån, altså med de nye regler, hvis de opfylder betingelserne, så er de jo helt ude af problemstillingen og så er revisor også ude af problemstillingen, og så ville I ikke opdage det i påtegningen, fordi de vil være blanke i de situationer. Jeg er ikke sikker på, at det er tilstrækkeligt måske, at måle på påtegningen alene, fordi der fanger I kun dem, hvor der netop har været et ulovligt, men dem som måtte have opfyldt betingelserne for at lave det lovlige lån .. det påvirker jo ikke påtegningen.”

”Fordi hvis det fra start er et lovligt lån, så er der jo ikke noget at oplyse i påtegningen. Og det var derfor at vores forventning var, at så måtte det blive faldende trend på de ulovlige, fordi at hvis en større andel af dem der tidligere var ulovlige egentlig blev fra start af oprettet som lovlige mellemværender. For mange af dem kan nok sagtens opfylde betingelserne på lovlige mellemværender. Det kræver at man er opmærksomme på reglerne inden man kører over. Så derfor havde jeg en forventning om, at det vil være faldende på vores bord, men det er ikke min fornemmelse. Men som sagt, er det mavefornemmelse alene.”

”Så skal man jo tilbage og kigge i regnskaberne i stedet for og se hvad der er oplyst. Fordi dem uden revision, der burde jo så være oplyst, hvis der havde været. Så skal man jo lægge dem, egentlig lægge dem sammen. Finde alle de steder hvor det er noteoplyst.”

Interviewer: *Tror du udviklingen af regnskaber med fravalg af revision har haft indflydelse på de faldende antal sager med ulovlige kapitalejerlån?*

Interviewperson: ”Ja, fordi jeg ser jo også en række henvendelser fra kollegaer, som, hvor det er assistance eller udvidet gennemgang, hvor der også er konstateret de her ulovlige mellemværender og hvordan bliver det så behandlet. Og der kan man sige på assistance, der kan man ikke nødvendigvis. Der står det jo ikke i påtegningen. Der skal man jo netop ind og finde det i regnskabet. Så det er derfor, at jeg siger, at jeg ikke er sikker på at man bare kan kigge på revisionspåtegninger og sige antallet af de her oplysninger om ulovlige lån det er faldet, men hvis det er fordi de her virksomheder er swappet over i assistance erklæring, så kan det ulovlige mellemværende jo godt stadig være der. Man fanger det bare ikke på påtegningen, der skal man fange det direkte i regnskabet. Om det så har haft betydning på trenden, som er faldende det har jeg ingen... Det har jeg ikke nogen holdning til.”

Interviewer: *Mener du, at der en forventningskløft i mellem de offentlige myndigheders forventninger til revisor og hvad revisors reelt udfører af arbejde for at afdække risikoen for ulovlig aktionærlån i forbindelse med revisionen af årsregnskabet?*

Interviewperson: ”Det ved jeg heller ikke, for at være helt ærlig. Jeg kan godt læse artikler, og jeg kan også godt se hvad FSR skriver en gang i mellem om det her, og det er oppe og vende i almindelige medier for Hr. og Fru Jensen en gang i mellem. Altså i forbindelse med de her lovlige lån, de kom, der kørte sådan lidt i medierne, at det også meget, meget slemt det her, og der blev lavet forskellige analyser og sådan nogle ting. Men om der er noget gap i myndighedernes forventninger og hvad revisor reelt gør, det tror jeg egentlig ikke, det er der udfordringen ligger. Derimod udfordringen er måske mere at man kører sådan noget ud i dagspressen. Altså hvad Hr. og Fru Jensen, de tænker. Der skal revisor jo opdage alt, så det måske mere der. Vi har jo ingen undersøgelsespligt, altså, det tænker jeg, det er

myndighederne fuldt opmærksomme på, det har de jo selv formuleret, så det håber jeg, at de er opmærksomme på.”

”Og det heller ikke fordi, at jeg lytter mig til der er ekstremt mange sager, hvor revisor bliver klandret for ikke at have opdaget et ulovligt mellemværende, som vi skulle have opdaget. Det har jeg i hvert fald ikke opdaget, men det er muligt at det er. Det har jeg ikke hørt, som issue at vi overser steder hvor vi burde have fanget.”

”Jeg ser det ikke umiddelbart, som et stort issue.”

Interviewer: *Mener du, at stramningen af selskabslovens §210 fra 2012 havde den ønskede effekt, eftersom der sker ændring til samme lovgivning i 2017?*

Interviewperson: ”Det er rigtigt nok, at reglerne blev strammet der i 2012, og det er efterhånden nogen år siden. Havde det så en effekt, er det det I siger? Det ved jeg jo ikke. Hvad ønskede man? Jeg ved det ikke.”

”Det bliver lidt mudret, fordi du har to regelsæt, som konflikter en lille smule med hinanden.”

”Jeg har ingen... Personlig begyndte jeg jo først at kigge på aktionærlån deromkring 2012 og jeg har ikke noget historik til at gå tilbage og sige hvordan så det ud i 2010.”

Interviewer: *Tror du, at ændringen i lovgivningen i 2017 har haft en effekt på ulovlige aktionærlån? Hvad tror du årsagen til lempelsen er og hvad er din holdning hertil?*

Interviewperson: ”Tanken var sådan set fin, men jeg er i tvivl. Om den har forplantet sig ude i virkeligheden. Hvor opmærksomme folk er på denne. Altså, de enkelte virksomhedsledere, aktionærer, hovedaktionærer - hvor opmærksomme de er på de her muligheder. Og som sagt jeg har ikke set eksempler på nogen der har anvendt de her regler, og om det er fordi de ikke er der eller det er fordi de bare ikke lander på vores bord, det ved jeg ikke.”

”Revisorerne har jo hørt om det, men de skulle jo gerne være opmærksomme på det, men om det blev mudret måske lidt i 2017 af, at der ligesom var de her overgangsbestemmelser. Dem var folk enorme opmærksomme på de her overgangsregler, når de konstaterede de ulovlige lån, var der nogen af dem vi kunne bakke og gøre lovlige. Det er klart, det fyldte rigtigt meget der, så om man så er opmærksomme på nu, altså efter den periode, det vindue er ligesom lukket, men at man så kan gøre noget up-front, det kan jeg være i tvivl om.”

”Om man er tilstrækkelig, om hovedaktionærer er tilstrækkelig opmærksomme, og deres rådgivere i tilstrækkelig omfang får rådgivet dem. For det en jo en up-front rådgivning. Den kan du ikke lave på bagkant, den rådgivning. Der skal du ligesom vide, at de har til hensigt at gøre et eller andet. Så den relativt svær sådan rådgivningsmæssigt at styre. Det er noget læring, og det er noget viden de simpelthen skal vide derude, at de skal tænke sig om. Forhåbentlig er der mange af dem der tænker sig om, medmindre de simpelthen ikke aner, at de er i gang med lave noget ulovligt. De findes jo stadig. Dem er der stadigvæk en del af.”

Interviewer: *Hvordan ser du hele problemstillingen vedr. ulovlig aktionærlån i fremtiden?*

Interviewperson: ”Jeg ser ikke de store ændringer. Altså nu kom der det nye regelsæt i 2017. Jeg har ikke hørt at der skulle være mere på beddingen, af justeringer til de her regler. Det er klart, jo længere tid der går, jo større er chancerne for at der er flere og flere der bliver opmærksomme på reglerne. Men altså, vi må også sige, at de overtrædelser vi ser, er jo de samme vi har set i mange år. De samme ting der går galt igen og igen, så jeg ser måske ikke den... Umiddelbart tænker jeg ikke, at der er noget i sol, måne og stjerne, der siger at det skal ændre sig helt vildt markant. At det skal gå helt væk eller eksplodere. På ingen måde. Om det så stadig kan have, når man tager der store analyser kan have en faldende trend. Det er muligt.”

”Det tror jeg også. Jeg ved ikke om det er skjult, men hvis de. Hvis de har fravalgt revision og hvis de ikke har assistance, og der ligesom ikke er nogen til at hjælpe dem med at få oplyst i regnskabet, så kan det sagtens være at der er nogen der selv sidder og opstiller de der regnskaber, hvor det bare bliver, sådan bliver puttet ind et eller andet sted. Muligvis, igen, så kan det sagtens være uvidenhed. Fordi de sidder og opstiller et regnskab, og lige pludselig ikke helt ved hvad de laver, og ikke helt ved, at det her burde stå på en særskilt linje. Så om det er bevidst eller ubevidst, det ved jeg ikke. Det er jo et område, hvor det er svært at sige hvad det egentlig er der sådan helt gør sig gældende.”

Bilag 2 – Kopi af distributionsmail til Skattestyrelsen

Kære Skattestyrelsen,

Efter aftale med en af jeres medarbejdere fremsender vi hermed vores forespørgsel pr. mail.

Vi er to studerende på CMA-studiet, som pt. er ved at skrive vores afhandling omkring ulovlig aktionærlån og udviklingen heri. Vores vinkel på afhandlingen går på, hvorvidt stramningen af SEL §210, fra 2012, har haft betydning for antal anmærkninger i årsrapporterne.

I denne forbindelse kunne det fra vores synspunkt være yderst interessant at foretage et interview med Skattestyrelsen med udgangspunkt i jeres data og viden indenfor området.

Vi vil høre om dette er en mulighed indenfor de næste 2-3 uger, da vi forventer at aflevere vores afhandling midt november.

Vi tænker, at drøfte en videre fremgangsmåde/forløb, hvis ovenstående bliver aktuelt.

Vi ser frem til at høre fra jer, såfremt det er lettere at drøfte over telefonen er I velkomne til at kontakte os på følgende telefonnummer 30 93 68 03.

God dag.

Mvh.

Tobias og Phi

Anmodningen er efterfølgende afvist telefonisk.

Bilag 3 – Eksempel på Erhvervsstyrelsens kontrol af kapitalejerlån



Att.: Direktionen

Brevet er sendt til virksomhedens digitale postkasse.

24. september 2018

Journalnr.

/heivib

Ulovligt udlån til virksomhedens kapitalejere/ledelse i årsrapporten for 2017 for [redacted] – CVR-nr. [redacted]

Virksomheden har den 31.05.2018 foretaget en digital indberetning af årsrapporten for 2017.

Virksomhedens årsrapport er udtaget til kontrol i henhold til årsregnskabsloves § 159, stk. 2, og Erhvervsstyrelsen har konstateret, at der er ydet et lån til virksomhedens kapitalejer/ledelse. Sådanne lån er i langt de fleste tilfælde ulovlige.

Afgørelse

På baggrund af ovenstående påbyder styrelsen:

- 1 virksomhedens ledelse at søge det ulovlige lån tilbagebetalt til virksomheden inkl. lovpligtige renter

Er det ledelsens vurdering, at lånet er lovligt henvises til afsnittet nedenfor.

Ad. 1 – Det ulovlige lån skal tilbagebetales

Styrelsen påbyder virksomhedens ledelse at søge lånet inklusive lovpligtige renter inddrevet straks. Afgørelsen er truffet i medfør af årsregnskabslovens § 161 sammenholdt med selskabslovens § 210, stk. 1 og samme lovs § 215, stk. 1.

I skal indsende dokumentation til styrelsen for, at lånet er tilbagebetalt.

Styrelsen skal modtage dokumentationen **senest 6 uger fra dags dato – den 5. november 2018.**

Som dokumentation skal der indsendes to erklæringer til styrelsen:

- en erklæring fra virksomhedens ledelse og
- en erklæring fra en godkendt revisor

Begge erklæringer skal indholde oplysninger om, *at* lånet er tilbagebetalt til virksomheden med tillæg af lovpligtige renter, *og at* der ikke længere er registreret et lån i strid med selskabsloven. Vær opmærksom på, at renterne skal beregnes for hele lånets løbetid.

ERHVERVSSTYRELSEN

Dahlerups Pakhus

Langelinie Allé 17

2100 København Ø.

Tlf. 35 29 10 00

Fax 35 46 60 01

CVR-nr 10 15 08 17

erst@erst.dk

www.erst.dk

ERHVERVSMINISTERIET

Erklæringen fra revisor skal være afgivet med høj grad af sikkerhed og opfylde betingelserne i erklæringsbekendtgørelsens afsnit om andre erklæringer med sikkerhed.

Hvis skyldner ikke kan betale

Hvis skyldneren ikke kan betale, kan ledelsen som et alternativ til ovennævnte erklæringer indsende;

- En erklæring med begrænset sikkerhed afgivet af en godkendt revisor, hvori revisor erklærer, at den pågældende ud fra sit kendskab til skyldnerens forhold vurderer, at beløbet ikke kan inddrives ved retslig inkasso. Erklæringen skal være afgivet i overensstemmelse med erklæringsbekendtgørelsens afsnit om andre erklæringer med sikkerhed,
- en udtalelse fra en uvildig advokat om, at den pågældende ud fra sit kendskab til skyldnerens forhold vurderer, at beløbet ikke kan inddrives ved retslig inkasso, eller
- en erklæring fra en offentlig instans (f.eks. en udskrift fra foged-bogen) om, at skyldneren er insolvent.

Styrelsen skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at hvis lånet ikke bliver tilbagebetalt til virksomheden, indestår de, der har truffet aftale om eller opretholdt dispositionerne vedrørende lånet, for virksomhedens tab. Styrelsen kan således rette kravet mod evt. øvrige ledelsesmedlemmer, som har ydet og/eller opretholdt det ulovlige lån.

Hvis lånet er lovligt

Hvis I mener, at der er tale om et *lovligt udlån* efter selskabslovens § 212, skal I indsende en fyldestgørende redegørelse samt dokumentation herfor.

Hvis lånet er ydet før 1. januar 2017, og I mener, at lånet er blevet lovliggjort i overensstemmelse med selskabslovens § 210, stk. 2 sammenholdt med § 3, stk. 3, i lov nr. 1547 af 13. december 2016, skal I indsende en fyldestgørende redegørelse herfor.

Hvis lånet er ydet efter 1. januar 2017, og I mener, at lånet er lovligt i overensstemmelse med selskabslovens § 210, stk. 2, skal I indsende en fyldestgørende redegørelse herfor.

Redegørelse for lovlighed af lånet samt evt. dokumentation skal være modtaget i styrelsen **senest 6 uger fra dags dato**.

Styrelsen vil anmode om yderligere dokumentation for lånets lovlighed, såfremt styrelsen finder det nødvendigt.

For yderligere information omkring overgangsordningen vedrørende lovliggørelse af lån ydet før 1. januar 2017 samt de nye regler for at yde lovlige lån efter 1. januar 2017, henvises der til bilaget til brevet.

Varsel om tvangsbøde

Hvis styrelsen ikke modtager dokumentation, jf. punkt 1, inden udløbet af den fastsatte frist på 6 uger, vil medlemmerne af virksomhedens ledelse blive pålagt tvangsbøder, indtil dokumentationen er modtaget i styrelsen. Det er styrelsens praksis ikke at give fristforlængelse efter udløbet af 6 ugers fristen, men i stedet anvende tvangsbøder.

Tvangsbøden anvendes således som et middel til at fremskynde, at det ulovlige forhold bringes til ophør, og tvangsbøden bortfalder dermed, hvis virksomhedens ledelse indsender den krævede dokumentation.

Tvangsbøden vil være på 75.000 kr. pr. ledelsesmedlem og er forfalden efter 10 eller 15 uger alt efter lånets størrelse. Ledelsesmedlemmerne hæfter solidarisk for tvangsbøden.

En udstedt tvangsbøde vil blive oversendt til Skattemyndigheden med henblik på inddrivelse, når tvangsbøden er forfalden, og hvis styrelsen endnu ikke har modtaget den krævede dokumentation.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan indbringes for Erhvervsankenævnet pr. e-mail til adressen can@naevneneshus.dk eller pr. post til Nævnenes Hus, Toldboden 2, 8800 Viborg, senest fire uger efter, at afgørelsen er meddelt, jf. årsregnskabslovens § 163 og selskabslovens § 371.

Styrelsen skal til orientering oplyse, at Erhvervsankenævnet i forbindelse med en eventuel klage opkræver et gebyr, der helt eller delvis kan tilbagebetales, såfremt der gives medhold i klagen, jf. § 7 og § 15, stk. 4, i bekendtgørelsen om Erhvervsankenævnet¹.

Afslutning

Erhvervsstyrelsen oplyser, at kontrollen af årsrapporten ikke kan anses for at være udtømmende.

Har I spørgsmål, er I velkomne til at kontakte mig.

For at lette sagsbehandlingen opfordrer vi jer til at sende dokumentationen til mailadressen nedenfor med angivelse af sagens journalnummer.

Med venlig hilsen

Heidi Viberg-Holde

Tlf. direkte 35 29 11 98

E-post heivib@erst.dk

¹ Udgivelsesdato: 1. januar 2017

Nye regler om kapitalejerlån fra 1. januar 2017

Folketinget vedtog den 1. december 2016 lov om ændringer af selskabsloven og årsregnskabsloven (lov nr. 1547 af 13. december 2016), der blandt andet indeholdte ændringer til selskabslovens § 210.

Lån ydet før 1. januar 2017

Hvis et ulovligt lån var ydet før 1. januar 2017, så var det muligt i en overgangsperiode at lovliggøre lånet, såfremt betingelserne i selskabslovens § 210, stk. 2² var opfyldt sammenholdt med § 3, stk. 3 i lov nr. 1547 af 13. december 2016.

For at lånet kunne lovliggøres, skulle følgende betingelser således være opfyldt:

- Lånet inkl. påløbne (ikke betalte) lovpligtige renter samt eventuel skat af lånet skulle kunne rummes inden for virksomhedens frie reserver³. Den samlede økonomiske bistand måtte således ikke overstige de frie reserver i henhold til det seneste årsregnskab, reduceret med efterfølgende udbetalinger af udbytte m.v. Der skulle endvidere tages hensyn til eventuel reduktion af de frie reserver efter balancedagen for det seneste årsregnskab, mens der ikke kunne tages højde for eventuelle stigninger i de frie reserver,
- Beslutningen om at lovliggøre lånet (eller en del heraf) skulle træffes på virksomhedens førstkommande generalforsamling efter 1. januar 2017, og
- Lånet ydes fremadrettet på sædvanlige markedsvilkår.

Hvis I derfor mener, at lånet er blevet lovliggjort i henhold til ovenstående betingelser, så er det styrelsens forventning, at det over for styrelsen kan dokumenteres, at beslutningen om lovliggørelsen er truffet på førstkommande generalforsamling efter 1. januar 2017, at lånet er ydet på sædvanlige markedsmæssige vilkår, og at de frie reserver på etableringstidspunktet for lånet oversteg den samlede økonomiske bistand.

Hvis det derimod ikke kan dokumenteres, at lånet blev lovliggjort på virksomhedens førstkommande generalforsamling efter 1. januar 2017, eller hvis andre af de øvrige betingelser ikke kan dokumenteres, så vil styrelsen anse lånet som værende ulovligt, og det vil ikke længere være muligt at lovliggøre det pågældende lån. Der vil derfor skulle ske indfrielse efter reglerne i selskabslovens § 215, stk. 1.

² Styrelsen skal dog bemærke, at det centrale ledelsesorgan har ansvaret for, at virksomheden til enhver tid har et forsvarligt kapitalberedskab, jf. selskabslovens §§ 115 og 118.

³ Beregningen af den frie reserve sker efter reglerne for ordinært udbytte, jf. selskabslovens § 190, stk. 2.

Lån ydet efter 1. januar 2017

Hvis lånet er ydet efter 1. januar 2017, så er det muligt, at lånet er ydet lovligt, hvis betingelserne i selskabslovens § 210, stk. 2 er opfyldt.

For at lånet kan være ydet lovligt, skal følgende betingelser således være opfyldt:

- Lånet inkl. påløbne (ikke betalte) lovpligtige renter samt eventuel skat af lånet kan rummes inden for virksomhedens frie reserver. Den samlede økonomiske bistand må således ikke overstige de frie reserver i henhold til det seneste årsregnskab, reduceret med efterfølgende udbetalinger af udbytte m.v. Der skal endvidere tages hensyn til eventuel reduktion af de frie reserver efter balancen dagen for det seneste årsregnskab, mens der ikke kan tages højde for eventuelle stigninger i de frie reserver,
- Beslutningen om at yde lånet træffet på virksomhedens generalforsamling eller af virksomhedens ledelse efter bemyndigelse fra generalforsamlingen, og
- Lånet ydes på sædvanlige markedsvilkår.

Hvis I derfor mener, at lånet er ydet lovligt i henhold til ovenstående betingelser, så er det styrelsens forventning, at det over for styrelsen kan dokumenteres, at beslutningen er truffet på en generalforsamling eller virksomhedens ledelse efter bemyndigelse af generalforsamlingen, at lånet er ydet på sædvanlige markedsmæssige vilkår, og at de frie reserver på etableringspunktet for lånet oversteg den samlede økonomiske bistand.

Hvis det derimod ikke kan dokumenteres, at alle betingelserne er opfyldt ved lånets etablering, så vil styrelsen anse lånet som værende ulovligt, hvorfor der vil skulle ske indfrielse efter selskabslovens § 215, stk. 1.

Retligt grundlag

Regnskabskontrol

Virksomhedens årsrapport er udtaget til kontrol i overensstemmelse med årsregnskabslovens⁴ § 159.

Kapitalejerlån

Udlån til en virksomheds ledelse og/eller kapitalejere, som blev ydet før 1. januar 2017, er som hovedregel i strid med selskabslovens⁵ § 210⁶.

⁴ Lovbekendtgørelse nr. 1580 af 10. december 2015 med senere ændringer.

⁵ Lovbekendtgørelse nr. 1089 af 14. september 2015 som senest ændret ved lov nr. 665 af 8. juni 2017.

⁶ Det fremgår ikke af årsrapporten, hvornår lånet er ydet. Hvis lånet er ydet før den 1. marts 2010, finder de dagældende regler om ulovlige udlån til anpartshaver/aktionærer/ledelsesmedlemmer i anpartsselskabslovens § 49/aktieselskabslovens § 115 anvendelse. Disse regler svarer indholdsmæssigt til reglerne i selskabslovens § 210, stk. 1 og 2.

Der findes i selskabslovens §§ 211-214 enkelte undtagelser til forbuddet. Ifølge § 212 kan et lån betragtes som lovligt, hvis der er tale om en sædvanlig forretningsmæssig disposition. Kreditgivning i almindelige forretningsmellemværender er således undtaget fra forbuddet, hvis følgende betingelser er opfyldt:

- Transaktionen skal være foretaget som led i virksomhedens almindelige drift
- Transaktionen skal være til gavn for virksomheden
- Lånet skal være ydet på samme vilkår (betalingsbetingelser, kreditvurdering, sikkerhedsstillelse m.v.) som et tilsvarende lån til en uafhængig tredjemand
- Transaktionen skal være sædvanlig inden for den pågældende branche, og
- Virksomheden har indgået tilsvarende aftaler med uafhængige parter.

Erhvervsstyrelsen kan påbyde virksomhedens ledelse at søge at inddrive et ulovligt udlån inklusive lovpligtige renter straks og at dokumentere dette overfor styrelsen, jf. årsregnskabslovens § 161, nr. 3 sammenholdt med selskabslovens § 215.

Den lovpligtige rente er defineret som Nationalbankens officielle udlånsrente, som fastsættes hvert år den 1. januar og den 1. juli, med et tillæg på 8 pct., jf. § 5, stk. 1, i renteloven og med et yderligere tillæg på 2 pct. Hvis en højere rente er aftalt, skal lånet forrentes med den aftalte rente, jf. selskabslovens § 215, stk. 1. Lånet skal forrentes i hele lånets løbetid. Afhængigt af tidspunktet for lånets stiftelse kan der skulle anvendes flere forskellige rentesatser.

Ledelsen indestår for et evt. tab

Hvis lånet ikke bliver tilbagebetalt til virksomheden, indestår de personer, der har truffet aftale om eller opretholdt dispositionerne vedrørende lånet, for virksomhedens tab, jf. selskabslovens § 215, stk. 2.

Ændrede regler i selskabsloven

I stedet for indfrielse efter selskabslovens § 215 kan et ulovligt udlån ydet før 1. januar 2017 lovliggøres, hvis betingelserne i selskabslovens § 210, stk. 2, er opfyldt sammenholdt med § 3, stk. 3, i lov nr. 1547 af 13. december 2016.

Lån ydet efter 1. januar 2017 kan ikke lovliggøres. Dette følger direkte af § 3, stk. 3, i lov nr. 1547 af 13. december 2016.

Tvangsbøder

Erhvervsstyrelsen kan i medfør af årsregnskabslovens § 162, stk. 1, nr. 3, jf. § 161, nr. 3, pålægge en virksomheds ledelsesmedlemmer tvangsbøder, indtil ledelsen har efterkommet påbuddet om at søge det ulovlige lån tilbagebetalt.

2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									
2023 update - 2nd									

[illegible]

